

L I E T U V I U

DIENOS

DR. J. J. BIELSKIS, LIETUVOS GENERALINIS KONSULAS LOS ANGELES

LITHUANIAN DAYS
MAY, 1967

1967 M. GEGUŽĖS MĖN.

Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief
Bernardas Brazdžionis
Literatūros Redaktorius / Literatur Editor
Juozas Tininis
Foto Redaktorius / Photo Editor
Daumantas Čibas
Anglų kalbos Redaktorius / Senior English Editor
Milton Stark
Anglų kalbos Redaktorius / English Editor
Mrs. Rita Medziukaitė-Bureika

Leidėjas / Publisher
Anthony F. Skirius
Administratorius / Circulation Manager
Juozas Andrius

Redakcijos atstovai atskiruose miestuose ir valstybėse /
Contributing Editors:

Juozas Bertulis, Vladas Būtenas — Chicago, Illinois;
Vytautas Alf. Braziulis — Cleveland, Ohio —; Vladas
Mingėla — Detroit, Mich.; Balys Raugas — Philadelphia,
Pa.; Cezaris Surdokas — Baltimore, Md.; Petras W. Ur-
ban — Cleveland, Ohio; Vaclovas Verikaitis — Toronto,
Canada; Vytautas Volertas — Riverside, N. J.

Nuolatiniai foto bendradarbiai / Photographers:

JAV: Boston, Mass. — B. Kerbelienė; Brooklyn-New
York, N. Y. — V. Augustinas, V. Maželis; Chicago, Ill.
— A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika; Cleveland,
Ohio — V. Bacevičius; Los Angeles, Calif. — L. Briedis,
Pr. Gasparonis, L. Kančauskas; Hollywood, Calif. — P.
Jasiukonis; Manchester, N. H. — K. Daugėla; Omaha,
Nebr. — Rev. L. Musteikis; Philadelphia, Pa. — F. Ja-
kaitis, V. Gruzdys; Washington, D.C. — Photo Aida,
P. Labanuskas. CANADA: Hamilton, Ont. — A. Juraitis;
Montreal, P. Q. — L. Stankevičius; Toronto, Ontario —
J. Dvilaitis. AUSTRALIA: E. Butkūnas, E. Karpavičius, P.
Sakalauskas, Vyt. Vosylius.

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu
ar inicialais nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

Signed or initialed articles do not necessarily reflect the
opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine.

Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Die-
ny" žurnale, LD leidykla pasiaiko teisę panaudoti kitais
atvejais be atskiro susitarimo.

Publishers reserve the right to reprint any or all matter
published in Lithuanian Days magazine without sepe-
rate agreement with the authors.

Rankraščius ir kitą medžiagą, jei kitaip nesusitarta, re-
dakcija tvarko pagal savo nuožiūrą.

Manuscripts or other matter submitted for publication
in Lithuanian Days magazine will be edited at the dis-
cretion of the editors, unless otherwise agreed upon.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNI-
JOS LIETUVIU" LEISTU 1946-49 METAIS.

"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH
"CALIFORNIA LITHUANIAN".

Skaitytojų pageidavimu prenumerata atnaujinama auto-
matiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas
prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja
laišku. / If subscription is to be discontinued at expi-
ration, notice to that effect should be sent; otherwise
it will renewed automatically. This policy accords with
the wishes of our subscribers.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August.

Atskiro nr. kaina 65 centai. Single copy 65¢.

Prenumerata metams \$6.00 bet kuriame pasaulio krašte.
Subscription \$6.00 per year in any country of the world.
Garbės prenumerata / Honorary subscription \$10.00.

"Second Class Postage Paid At Los Angeles, California".

L I E T U V I Ų

DIENOS

LITHUANIAN DAYS MAGAZINE

4364 Sunset Boulevard

Hollywood, California 90029

Telefonas: 664-2910

GEGUŽIS 1967 METAI
Nr. 5 (174), XVIII metai

MAY, 1967
Vol. XVIII, No. 5 (174)

TURINYS / CONTENTS

Dienos temomis, vedamasis	1
Dr. J. Bielskio 50 metų konsularinio darbo sukaktį minint, pokalbis.	4
O. Kairelienė, IV P. Amerikos liet. kongresas ir Argentinos lietuviai.	5
A. N., II-sis Lituanistikos Instituto suvažiavimas.	7
Valerij Tarsis, Palata Nr. 7, romanas. Pabaiga. Vertė J. Andrius	9
Sūrios mūsų ašaros. O. Lukauskaitės eilėraščių ciklas.	9
J. Tininis, Kristijonas Donelaitis prakaibo angliškai. L. Kančausko foto.	10
J. Bagdanavičius, Lietuviškasis jaunimas anuomet. Voronežo laikų atsiminimai.	12
J. Tininis, V. Jokubaitis, judančių kompozicijų dailininkas.	14-15
KNYGOS IR AUTORAI.	16
VEIDAI IR VAIZDAI. Iliustruota kronika.	18-19
Smulkioji kronika.	20

ENGLISH SECTION

Determination of the Balts, by Dr. J. J. Bielskis, Consul Gen. of Lithuania	21
Irish Poet on Lithuanian Freedom.	22
Baltic People in Exile Protest to British Government.	23
Lithuanian History in Stamps. Part LCVII, by A. Bernotas.	24
Lithuanians Make News.	25
Irenos Petraitiienės dailės paroda.	26

COVERS / VIRŠELIAI

Front Cover — Pirmas viršelio psl.

Dr. Julius Jonas Bielskis — Lietuvos garbės
generalinis konsulas Los Angelėse.

Dr. Bielskis, pernai sulaukęs 75 metų am-
žiaus, šiais metais švenčia 50 metų visuomeni-
nio ir diplomatinio darbo sukaktį.

Nuo 1916 metų jis įsitraukia į lietuvių diplo-
matinę veiklą; 1917 m. buvo paskirtas Informa-
cinio Biuro Washingtone vedėju, 1923 m. suor-
ganizavo New Yorke pirmą Lietuvos konsulatą
ir porą metų buvo konsulu. Nuo 1939 m. yra
Lietuvos garbės konsulu Los Angeles, Calif.

Baigęs natūropatiją daktaro laipsniu (N. D.),
vėliau Bielskis studijavo ekonomiką, konsulari-
nę tarnybą bei teisę ir viename Californijos
un-tų 1932 m. mokslus baigė L. L. B. laipsniu.

Daugiau žiūr. pokalbį 4 ir 5 psl.

Foto L. Kančauskas

Dr. Julius Jonas Bielskis — Consul General
of Lithuania, Los Angeles, California.

Recently Dr. J. J. Bielskis has observed two
significant anniversaries: the 75th anniversary
of his birth and the 50th year of his diplomatic
service and civic leadership.

Dr. J. J. Bielskis was born on January 6, 1891
in Tytuvėnai, Lithuania. He came to the United
States in 1908.

Dr. Bielskis has been active in politics since
1916, when he was appointed a delegate of the

Lithuanian American Council to the Enslaved
Nations Congress in Lausanne, Switzerland.
Later he was elected president of the Lithua-
nian American Council.

During the following years J. Bielskis held
numerous important positions. In 1917 Dr. J.
Bielskis was appointed the head of the Infor-
mation Bureau, Washington, D. C. 1919-1920 he
was a member of Lithuania's military mission
in the United States, later a member of the
financial commission. In 1921 he was appointed
Lithuania's financial delegate in the United
States. In 1923 he established Lithuania's first
consulate in the United States and was Lithu-
ania's consul in New York 1924-1926.

In 1939 Dr. Bielskis was appointed Lithua-
nia's consul in Los Angeles. Recently he was
promoted to consul general and was elected
second vice-dean of the Los Angeles Consular
Corps.

Dr. J. Bielskis has studied economics, inter-
national law and political science. In 1932 he
received L. L. B. degree in Law from the Ame-
rican University, California. Previous to this
Julius Bielskis had studied naturopathy and
had graduated with a doctor's (N. D.) degree.

For more — read on pages 4 and 5.

Back Cover — Paskutinis virš. psl.

Dail. A. Valeškos paveikslas Pavasaris.
Spring, oil, by A. Valeška.

Dr. J. Bielskis. Lietuvos konsulas, su ponia (dešinėje) bankete, kurį šiais metais surengė Los Angeles Uosto Komisija gražuolių rinkimo proga. — Prie pirmo stalo iš kairės: Suomijos gen. konsulas Veikko O. Huttunen su žmona, F. O'Sullivan, mero Yorty asistentas, Korėjos gen. konsulas Kwang Soo Ahn ir p. p. Bielskiai; ant stalo atstovaujamų kraštų vėliavos..

At a recent banquet of the Los Angeles Harbor Commission, around the table, left to right: Mrs. Huttunen, Consul Gen. of Finland Veikko O. Huttunen; Mr. F. O'Sullivan, Chief Administrative Assistant to Mayor Yorty; Consul Gen. of Korea Gen. Kwang Soo Ahn; Mrs. Bielskis and Consul Gen. of Lithuania Dr. J. J. Bielskis. Flags of represented countries are on the table.

Nelikti skolingais

Dienos temomis

Kai kurie mėnesiai mūsų atmintyje jau turi nepakeičiamą prasmę: vasaris — nepriklausomybės mėnuo, gegužis — steigiamojo seimo, Lietuvos demokratijos gimimo ir pasisakymo mėnuo, birželis — laisvės netekimo, dažnai vadinamas tiesiog "baisiuoju birželiu".

Lietuvių Krikščionių demokratų sąjunga savo atsišaukime taip charakterizuoja gegužio įvykių prieš 47 metus prasmę:

"Steigiamasis seimas valstybinėje plotmėje yra neužmirštama institucija ir gyvas lietuviškojo valstybingumo ir demokratinės idėjos simbolis... Jo idėjos per rašytus dokumentus išikūnijo valstybės gyvenime — įvairiose jo srityse. Politinė tautos valia per Steigiamąjį seimą sukūrė tvirtus pagrindus moderniai valstybei, kurie, nors vėliau truputį skilę, tarnauja ir šiandien politinei laisvės kovai ir jos institucijoms."

Laisvės kovą iškelia ir įprasmina birželis.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas birželio 1 d. išleistame atsišaukime tarp kitko sako:

"...Birželis yra virtęs didžiųjų pasaulio įvykių simboliu: birželyje buvo parbloksa viena iš didžiųjų Europos valstybių — Prancūzija. Tuo pat metu buvo okupuota ir Lietuva. Birželyje prasidėjo karas tarp dviejų, ką tik prieš tai sudariusių tarp savęs nepuolimo sutartį didžiųjų galybių — nacių Vokietijos ir sovietinės Rusijos. Birželyje įvyko visuotinis mūsų tautos sukilimas. Ir birželyje — 1944 — vėl prasidėjo didysis lietuvių tautos pasipriešinimas prieš vėl Lietuvą užplū-

dušį okupantą. Fiziškai jis nepasisekė, bet jo pastangos ir kovos amžiais švies savanorišku tautos didvyriškumu ir pasiaukojimu. Tos didžios aukos tebeskatina ir mus nelikti skolingais Lietuvos laisvės kovai gyvenamojo meto bei įvykių reikalavimus atitinkančia auka".

"Turėdami savo akyse ir širdyse pavergtosios Lietuvos padėtį ir didžiausias tautos pastangas nublokšti nuo savęs sovietinę okupaciją, — kviečiama Vliko atsišaukime, — *junkimės su mūsų tauta į bendrąją kovą*. Kartu su tuo nusikratykime nuo savęs smulkmenas — nereikšmingus priekaištus bei įtarinėjimus, bet drauge būkime akylūs komunistų pastangoms, ardančioms darnų mūsų darbą..."

Atsišaukimas baigiamas žodžiais:

"Visų laisvųjų lietuvių šventa pareiga ko aktyviau dalyvauti susirinkimuose, grįžti mintyse į garbingus ir skaudžius birželio įvykius, prisiminti Sibiro kenčiančius ir susikaupus tarti nesiliaujančią reikalavimą *laisvės ir nepriklausomybės Lietuvai*. Tikėkime, kovokime, — ir laimėsime!"

Be tikėjimo nebus dėl ko kovoti. Mūsų kovų arsenalan neįeina tuo tarpu fizinis ginklas. Bet kovą lengvins, ar sunkins, nutęs, pagreitins ar nulems daugelis dvasinių privalumų, kuriais turime būti apsiginklavę tiek senimas, tiek jaunimas, tiek vienu pakraipų, tiek kitų, nes esame vieno fronto kariai ir turime būti vieno tikėjimo — laisvės Lietuvai. Kada laimėsme? — toks klausimas neturi būti keliamas, jeigu tikime savo idealu ir jeigu kovojame be atvangos ir be sąlygų.

Dr. J. Bielskis su žmona Tarptaut. grožio karalienės 1966 m. rinkimuose Long Beach, Calif. At the International Beauty Pageant in Long Beach, Calif. Right to left: Consul Gen. Dr. J. Bielskis, Miss Korea Hyaon-Soo Jin, Mrs. Bielskis, International Beauty of 1966 — Miss Ingrid Finger of Germany.

DR. J. BIELSKIO 50 METŲ KONSULARINIO DARBO SUKAKTIS

Neseniai Alto Los Angeles skyrius buvo surengęs Dr. J. Bielskio, Lietuvos gen. konsulo, 50 metų visuomeninio ir konsularinio darbo sukaktį. Iškelta keletas momentų, kurie žymi ir apskritai lietuviškų konsularinių įstaigų JAV-se įkūrimo ir pradžios darbą ir veiklą. Norėdami šią garbingą sukaktį atžymėti, LD redakcija pasiuntė savo bendradarbių pasveikinti sukaktuvininką ir tais klausimais plačiau pasikalbėti.

— Didžiai gerbiamas Pone gen. konsule, šiemet sueina 50 metų Jūsų diplomatinės veiklos. Jos pradžia, berods, susijusi su Lietuvių Informacinio Biuro pradžia Washingtonė. Būtų labai malonu kai ką išgirsti iš pirmųjų biuro dienų ir apie jo ryšį su Lietuvos Atstovybės pradžia Washingtonė?

— Iš tikrųjų šių metų bėgyje sukanka 50 metų nuo bent keleto svarbių įvykių Amerikos lietuvių veiklos Lietuvos reikaluose. Tarp svarbiausių anų metų įvykių laikyčiau Amerikos Lietuvių Tautos Tarybos 1917 m. sausio mėnesyje paskelbtą Deklaraciją, reikalaujančią Lietuvai visiškos nepriklausomybės. Turėjau garbės aną Deklaraciją pasirašyti kaip Tarybos prezidentas; o kun. dr. Pranas Augustaitis pasirašė kaip Tarybos sekretorius.

Tarybos įgaliojti, mudu su kun. Jonu Žilium nuvykom Washingtonan ir tą Deklaraciją įteikėm JAV vyriausybei ir Washingtonė esantiems Europos kraštų ambasadoriams ir pasiuntiniams. Taip pat įteikėm ir Vatikano legatui Msgr. John Banzano. Nagi, neaplenkėm ir caristinės Rusijos ambasadoriaus senuko Bahmetevo. Tą svarbią ir įdomią pareigą vykdydami, patyrėm įvairių reakcijų — malonių ir nemalonių. Tas reikšmingas įvykis buvo plačiai paminėtas mūsų ir amerikiečių spaudoje.

Pažymėtini toje Deklaracijoje baigiamieji pareiškimai: „Atsižvelgus į visa tai, mes, įgaliojtieji lietuvių tautos atstovai, reikalaujame iš reprezentantų tų valstybių, kurios po karo tarsis dėl taikos: 1. kad visa etnografinė Lietuva būtų suvienyta į vieną politinį kūną, ir 2. kad suvie-

nytai Lietuvai būtų suteikta visiška nepriklausomybė.”

Tos Deklaracijos pilnas tekstas lietuvių kalba yra kun. dr. V. Bartuškos knygoje „Lietuvos Nepriklausomybės Kryžiaus Keliais“, o anglų kalba — mano knygutėje „Do You Feel the Draft.”

Kitas tarp svarbiausių įvykių Amerikos lietuvių veikloje prieš 50 metų, tai buvo **įsteigimas pirmosios pastovios lietuviškos įstaigos JAV sostinėje Washingtonė**. Anksčiau ten būdavo pasiunčiamos delegacijos ypatingiems lietuviškiems reikalams, pasimatyti ir pristatyti juos šio krašto vyriausybės aukštiesiems pareigūnams, prašyti jų dėmesio ir lietuviams palankesnės laikysenos. Pagaliau, reikalams padaugėjus ir jų svarbai padidėjus, Amerikos Lietuvių Tautos Taryba nutarė toje sostinėje įsteigti informacijų biurą. Tam reikalui įgaliojo mane. Apie gegužės mėn. vidurį jau buvau Washingtonė, o birželio mėn. 15 d. (1917 m.) oficialiai paskelbiau spaudoje **įsteigęs ten Lietuvių Informacijų Biurą**, angliškai — **Lithuanian Information Bureau**.

Daug ką galima pasakyti apie to biuro veiklą ir nuveiktus darbus lietuviybės dirvoje. Kadangi man teko per keletą metų tam biurui vadovauti, tai bandau,, ir gal dar spėsiu, nors viskas eina labai lėtai, bent dalinai aprašyti savo atsiminimuose. Šiuo tarpu norėčiau pažymėti, kad tai buvo sudaryta pirmoji pastovi lietuviška įstaiga Washingtonė. Kiek vėliau prie to paties Inf. Biuro perkėlėm Tarybos rašting. Organizuojant „Amerikos Lietuvių Brigadą“, tos veiklos centras irgi prisiglaudė prie Inf. Biuro. 1919 m. gale atvykusi iš Lietuvos „Finansinė Misija“ taip pat įsijungė į Informacijų Biurą. Suprantama, toji įstaiga buvo praplėsta, sudaryta įvairūs skyriai, gerokai padidintas štabas. Pagaliau, JAV vyriausybei suteikus Lietuvai pilną pripažinimą, toji kukliose sąlygose mūsų sudaryta pastovi įstaiga tapo dalimi Lietuvos Pasiuntinybės, kuri ir šian dieną ten veikia ir garbingai Lietuvos reikalais rūpinasi.

Atrodo, kad visos Amerikos lietuvių kolonijos turėtų tinkamai tą 50 metų svarbią sukaktį tinkamai atžymėti.

— Ką galėtumėte papasakoti apie Lietuvos konsulato įsteigimą New Yorke ir Jūsų darbus, esant jo pirmuoju konsulu?

— Atkūrus Lietuvos valstybę, dar prieš JAV pripažinimą, iškilo ir kaskart daugėjo įvairių valstybinių reikalų. Juos stengėsi bent dalinai aprūpinti Amerikos Lietuvių Tarybų Vykdomasis Komitetas, kurį sudarė kun. Jonas Žilius, dr. Matas Vinikas ir ašai. Tam tikslui buvom gavę Lietuvos vyriausybės įgaliojimą ir, nors neoficialiai, gelbėjom Lietuvos piliečiams jų skubiuose reikaluose kiek tai buvo galima, Lietuvai dar neturint pripažinimo šiame krašte.

1919 m. gale čia atvyko Lietuvos Misija, susidedanti iš adv. Jono Vileišio, kun. Jono Žiliaus ir majoro Povilo Žadeikio. Misijos pirmininkas Vileišis prie Vykdomojo Komiteto ir Informacijų Biuro raštinės Washingtonė įsteigė neoficialią Lietuvos Atstovybę. Tų visų įstaigų tolimesnė veikla buvo glaudžiai suderinta.

Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybei 1922 m. liepos mėn. 27 d. suteikus Lietuvai pilną pripažinimą, konsulato reikalingumas dar labiau paryškėjo. Iki to laiko carinės Rusijos ambasada ir konsulatai, tvarkę ir lietuvių reikalus, neteko jurisdikcijos. Atstovo Čarneckio vadovaujama Lietuvos Pasiuntinybė, tokių reikalų dalį perėmė iš Rusijos įstaigų, bet didelė dalis svarbių bylų reikalavo konsularinės įstaigos dėmesio ir darbo.

Ano meto ministro pirmininko dr. K. Griniaus (vėliau buv. prezidentas), paskyrimu (tą raštą taip pat pasirašė S. Lozoraitis, tuo metu ėjęs ministrų kabineto reikalų vedėjo pareigas; dabartinis Lietuvos Diplomatinės Tarnybos šefas), taip pat Finansų ir Prekybos-Pramonės ministro pareigas einančio Dobkevičiaus specialiu įgaliojimu man teko garbė eiti Lietuvos Finansinio Įgaliojimo ir Lietuvos Misijos reikalų vedėjo pareigas New Yorke. Dar 1921 m. atstovas V. Čarneckis pavedė man ir pasų vizavimo bei asmens liudijimų išdavimo reikalus. Susidarė būtinas reikalas steigti konsulatą. Tad 1923 m. birželio 1 d. Lietuvos Užsienių ministro pareigas einąs P. Klimas paskyrė mane eiti Konsularinio agento pareigas. **JAV vyriausybė suteikė man provizorinį pripažinimą ir tuo būdu 1923 m. liepos 16 d. buvo oficialiai New Yorko mieste įsteigtas pirmasis ir vienintelis Lietuvos Konsulatas Jungtinėse Amerikos Valstybėse.**

P. P. Bielskių rezidencija W. Los Angeles, Calif. The residence of Consul Gen. and Mrs. J. J. Bielskis.

IV PIETŲ AMERIKOS KONGRESAS IR ARGENTINOS LIETUVIAI

Ona Kairelienė, Buenos Aires

Kongresas praėjo, svečiai išvažinėjo. Nuvargę rengėjai irgi išsiskirstė, pasinaudodami dar tuo vasaros galiuku, kad truputį pailsėtų, nes pats atostogų laikas buvo užimtas kongreso ruošos darbais. Truputį lūkuriavome, kaip jau šeiminkams pridera, leisdami pasisakyti viešnioms ir svečiams, kurių būta iš įvairių kraštų ir įvairaus amžiaus, savo išpūdžius iš kelionės, savo nuomones apie kongresą, Argentiną, Argentinos lietuvius ir apskritai apie Pietų Amerikos lietuvių gyvenimą ir veiklą. Tų nuomonių būta įvairių. Vieni žiūrėjo į mus su šypsena, kiti su gailėsčiu (net ašaromis), dar kiti tėvišku nuširdumu mus gyrė ir guodė. Bet nė vienas neiškėlė klausimo, kodėl Pietų Amerikos lietuviai yra toks, kokios aplinkybės jį privertė emigruoti ir kokie vėjai jį mėtė ir vėtė svetimame krašte.

Didžioji emigracija į Pietų Ameriką vyko apie 1924 – 1929 metus. Atrodo, tartum kokia liga buvo apėmusi mūsų kaimo jaunimą – emigruoti. Visiems gerai žinoma „aukso

Lietuvos Prezidento A. Stulginskio raštu 1924 m. sausio 11-tos dienos, kurį taip pat pasirašė ministras pirm. E. Galvanauskas, ašai buvau paskirtas pilnu Lietuvos Konsulu. JAV Prezidentas Calvin Coolidge 1924 m. vasario 9 d. suteikė man egzektivatūrą – pilną pripažinimą, kurį pasirašė tuolaikinis State Departmento sekretorius Charles E. Hughes, kandidatavęs į prezidentus.

— Nuo kada esate paskirtas Lietuvos garbės konsulu Los Angelėse? Beje, koks skirtumas tarp konsulo ir garbės konsulo? Kokios Jūsų pareigos?

— Lietuvos Prezidento A. Smetonos raštu 1939 m. birželio 15 dienos, kurį taip pat pasirašė K. Bizauskas, ministro pirm. pavaduotojas ir einąs Užsienio Reikalų ministro pareigas, buvau paskirtas garbės konsulu Los Angeles mieste. JAV Prezidentas Franklin D. Roosevelt suteikė man 1939 rugpjūčio 7 d. egzektivatūrą, kurią taip pat pasirašė Baltijos Kraštų žmonėms gerai žinomas, tuo laiku ėjęs State Departmento sekretoriaus pareigas, garbingo atminimo Summer Wells.

Lietuvos generalinio konsulo titulas man suteiktas ir JAV vyriausybės pripažintas raštu, pasirašytu State Departmento sekretoriaus Dean Rusk 1966 m. sausio 6 d.

Skirtumas tarp „karjeros“ ir „garbės“ konsulo, kiek tai liečia pašaliečius, yra visai menkas. Įprastu supratimu, žodis „garbės“ (garbės narys, garbės pirmininkas, etc), nieko bendro neturi su konsularinėje tarnyboje to žodžio vartojimu. Čia tas žodis turi kitokią prasmę. „Karjeros“ konsulas yra tarnaujantis už algą, yra skiriamas į valstybės visiškoje žinioje, kas kelinti metai būna perkeliamas tarnauti kitoje valstybėje. „Garbės“ konsulas paprastai dirba be algos, be atlyginimo, pasilieka vietoje neribotą laiką. Kai kurios valstybės, specialiu susitarimu, bent dalinai atlygina už tarnybą — tai priklauso nuo susitarimo. Lietuvos patvarkymu, „garbės“ konsulai ne tik dirba be algos ir be atlyginimo, bet dar savo lėšomis išlaiko konsulatą ir, reikalui esant, savo pinigais samdo konsulato tarnautojus. Tik išimtiniais atsitikimais ministerija gali kitaip susitarti ir dalinai atlyginti.

Nukelta į 13 psl.

šalis” — Amerika — buvo uždaryta, bet kažkas surado „kitą Ameriką“ — ir pasipylė masės per naujai atrastus vartus, nepasiteiravę ir nepagalvoję, ką ras už tų vartų. Bėgo stiprūs, gražūs mūsų kaimo žaliūnai vyrai ir merginos. Užaugę lietuviškame kaime, kur „duonelė verkia tinginio valgoma“ — nuo mažens išsidirbę, fiziškai stiprūs, raumeningi, jokio darbo nesibaidė ir vargo nebijojo, nes ir namie jo buvo matę.

Kodėl važiavo iš Lietuvos? „Tėvas turėjo 5 ha žemės, mūsų buvo septyni vaikai, reikėjo eiti bernauti“. Prasideda vieno atsakymas. Kad išvengtų tos karčios berno duonos, ryžosi ieškoti laimės svetur. Tokių buvo dauguma. Bet buvo ir tokių, kurių tėvas turėjo 30 ha ar daugiau. Kodėl šitie važiavo? — Praužęs karas sudegino trobesius, vokiečiai atėmė paskutinį gyvulį ir sėklą, liko tik plika žemelė. Nepriklausoma Lietuva kėlėsi iš griuvėsių ir pirmaisiais metais negalėjo daug padėti suvargusiam ūkininkui; todėl jis buvo priverstas savo jėgomis dar nesuaugusių vaikų padedamas atsistatyti, apdirbti žemę ir kaip nors išbristi iš bėdos. Ir išbrido. Bet ir čia būta daug vargo: vieni vaikai pavargo, paliko žemę broliams ir iškeliavo. Tokių, žinoma, mažuma. Dar vienas kitas buvo, kurie nepriklausė nė vienai iš šių kategorijų — užsikrėtęs bendra iškeliavimo psichoze irgi panoro „svieto pamatyti“. Bet visų jų buvo vienas bendras noras — nepalikti svetur gyventi. Ketino išbūti 3, daugiausia 5 metus, užsidirbti pinigų ir vėl grįžti į Lietuvą, įsigyti nuosavybę, gal kiek savo žemelės (ta mūsų visų kaimo žmonių svajonė!) ir pradėti gražiai gyventi. (Čia greičiausia bus paveikęs ir senųjų amerikėnų grįžimas į tėvynę, kurie buvo neblogo ūkių ir kitų nuosavybių įsigiję...).

Tuo metu Argentina buvo dar pusiau laukinis kraštas. Imigracijai vartai plačiausiai atidaryti, bet nepasirūpinta, kur tuos žmones padėti. Fabrikų maža — darbo visai neįmanoma gauti. Namų mažai — butų nėra

arba jie per brangūs bedarbiui. Ir štai tokioms sąlygoms esant, atsiduria mūsų broliai ir seserys Buenos Aires gatvėse — be kalbos, be profesijos, be pinigų, ir čia prasideda jų golgota: vaikščiojimais gatvėmis ir ieškojimas darbo ir pastogės. Tiesa, jie surado keletą lietuviškų šeimų, atvykusių dar prieš I-mą didįjį karą, bet ir tie, kad ir geriausius norus turėdami, negalėjo padėti tūkstančiams naujųjų ateivių. Reikėjo kur galvą priglauti, pasisamdydavo kambarėlį, kuriame kelios šeimos apsigyvendavo, o jei nevedė, tai po 10-15 viengungių sutilpdavo. Merginoms buvo kiek geriau, nes jos greičiau po šeimos išsiskirstė kaip tarnaitės. Mačiau laimingi arba mažiau pininingi La Platos pakrantėje iš nendrių pastogę pasidarydavo, nors nuo uodų ir saulės spindulių apsiginti.

Kada yra vargas, visada atsiranda išnaudotojų. Ir tokių buvo nemažai — siūlė darbo surasti, ištraukdavo paskutinį centą. Pasirodė ir baltųjų vergių pirklių. Pradėta važiuoti į provincijas kukurūzų laukti arba prie geležinkelio darbų. Darbas labai sunkus, ypač prie kukurūzų derliaus — karščiai, drėgmė, visokie vabalai, neįprastas maistas mūsų žmonėms — prasidėjo ligos ir mirtys. Likusieji galbėdamiesi grįžo į Buenos Aires. Bet svajonė apie pinigų susitaupymą ir nuosavybės įsigijimą Lietuvoje dingo; žiūrėjo tik, kad tą dieną išgyventų.

Lietuvos valdžia dar negreit sužinojo apie mūsų tautiečių vargą ir tik po keletos metų

IV Pietų Amerikos Lietuvių Kongreso vykd. komitetas drauge su parengimų ir finansų k-tu. Iš kairės, I eil.: Z. Vanagaitė (Atžalynas), C. Urbanavičius (Centro jaunimas), R. Rukšėnaitė (Centro jaunimas), Art. Mičiudė (L. Centr., parengimų pirm.), V. Žiūkaitė (L. Centro jaun.), kun. A. Steigvilas (Liet. parap., vykd. kom. pirm.), J. Mičiudė (L. Centr., vykd. kom. vicep.); stovi: P. Gudelevičius (Laikas), A. Mikučionis (šv. Cecelijos choras), P. Barišauskas (Vyčiai), R. Deveikis (Rambynas), Z. Juknevičius, vykd. k. pirm., (Lietuvai Išlaisvinti Centras), T. Jasinevičius (Rambynas), J. Šiušis (Bendr. krašto valdyba). (Fotografijoje nėra P. Aleškevičiaus, Susivienijimo pirm., ir V. Marcinkevičienės, šv. Cecelijos choro).

Committee of the fourth South American Lithuanian Convention.

IV P. AMERIKOS LIET. KONGRESAS...

buvo įsteigtas Lietuvos konsulas, kuris pagalbėdavo norintiems sugrįžti ir kitaip patarnaudavo. Dar vėliau buvo įsteigta Draugija Užsienio Lietuviams Remti, kuri atsiuntė mokytojų ir įkūrė keletą lietuviškų mokyklų; atsirado ir lietuvių kunigų, vėliau kunigai marijonai įsteigė lietuvišką parapiją Avellanadoje.

Pamažu ėmė rasti darbų. Kur lietuviai įkibo į darbą, jo neišmesdavo, kaip darydavo su kitų tautybių darbininkais, nes dirbo gerai ir nuoširdžiai, nesigailėdami net sveikatos. Ypač mėgiamos buvo moterys, kurios daugiausia dirbo tarnaičių darbą. Jos be gerai atliekamo savo tiesioginio darbo, turėjo dar vieną gerą ypatybę — buvo labai sąžiningos, nevogė, dėl to buvo ponų labai vertinamos.

Gaila, kad toji lietuviškoji emigracija nebuvo inteligentiško elemento, — nebuvo kas juos globoja, pataria, apgina. O būta labai daug neteisybės, skriaudos ir išnaudojimo. "Kiek mes iškentėjome ir priverkėm čia atvažiuoti, būtume galėję Buenos Aires gatves ašarom patvindyti." Bet toje vargo būklėje mūsų žmonės nepuolė į svetimųjų globą, glaudėsi prie savųjų, stengėsi bendrai vargą varėti. Jei kas išmoko porą žodžių ispaniškai, mokė nemokantį, jei sužinodavo, kad jo fabrikas priima darbininkus, pranešdavo kitiems. (Žinoma, buvo ir išimčių). Laisvomis nuo darbo dienomis, šeštadieniais ar sekmadieniais, susiedavo pasidžiaugti ar pasiguosti. Vėliau tie suėjimai įgavo masinį pobūdį. Dar ir dabar senosios emigracijos dažnai minimi "Jose Verdi" saliono rengimai, kur jų susirinkdavo tiek daug, kad net salės sienos prakaituodavo. Jaunas žmogus, kokiose sąlygose jis bebūtų, reikalingas pasilinksminimo — pašokti, padainuoti.. o jie visi tada buvo jauni, tik labai nedaug buvo atvykę su šeimomis. Atsirado organizatorių, kurie išnuomojo šį salioną lietuvių reikalam, ruošė vaidinimus, šokius; žinoma, ne be to, kad komunistinis elementas neįsikištų, pradėjęs varyti savo griaujamąjį darbą. Intrygomis ir neapykantai jie gabūs, o mažiau apsišvietusią masę nesunku sukiršinti, suagituoti. Tat eilėje organizacijų, kurias įkūrė ir kurioms priklausė lietuviai, netrūko nė peštynių, nesutarimų (kilusių kaip paprastai visur esti, o taip pat ir komunistinio gaivalo sukeltų). Vienos organizacijos dingdavo, atsirasdavo kitos, bet Argentinos lietuviai liko visuomet ištikimas papročiui — praleisti ilgus šeštadienio vakarus savo organizacijų buveinėse drauge su tautiečiais paplephant, pasižnekučiuojant, nugeriant ir padainuojant; daug daug padainuojant, taip, kaip buvo dainuota tenai prie Utenos, prie Raseinių ant Dubysos, ar Kur bėga Šešupė, kur Nemunas teka... Mes argentiniečiai dainuojame stalą apsėdę, dainuojame grupėmis, dainuojame visa salė ištisai, keli šimtai žmonių; dainuoja seniai ir jau čia gimę jų vaikai. Vienam korespondentui (Dirvoje) nepatiko, kad buvo dainuojama girgždančiais balsais. Tas jaunuolis, kuris atvyko į Argentiną 1924 metais, dabar jau yra virš 60-ties metų, tai kaip jo balsas negirgždės?! O be to, dainuojama čia ne tam, kad kam patiktų, bet toks jau lietuvių būdas nuo senovės — dainuoti, ir dainuoti sau.

Argentina pamažu išsilaisvino iš ekonominės krizės. Gyvenimas pagėrėjo, ypač Pero-

no laikais, kai buvo duota daug lengvatų darbininkams. Artėjo II Pasaulinis karas. Į Lietuvą važiuoti jau nebebuvo prasmės. Karo metu Argentina, kaip neutralus kraštas, smarkiai praturtėjo. Ekonominis gyvenimas tiesiog žydėjo žydėjo. Susidėta santaupų. Pradėta įsigyti žemės sklypų, daugiausia Buenos Aires pakraštyje — Villa Lugano arba pietinėse priemiesčiuose Avellanadoje ir Lanus — tai daugiausia darbininkų rajonai ir čia žemė buvo daug pigesnė. Šitose vietose ir šiandien labai daug lietuvių gyvena. Tuo laiku didelė dauguma lietuvių jau buvo sukūrę šeimas, turėjo mažų vaikų, ir buvo būtinas reikalas išeiti iš nuomojamų kambarėlių. Kalbant apie vedybas, senosios kolonijos šeimos daugiau kaip 90% yra grynai lietuviškos. Tik užsilikę keli senberniai vėliau vedė svetimtautes, nes jiems nebebuvo lietuvių (Moterų iš Lietuvos išvyko mažiau negu vyrų).

Prasidėjęs kūrimasis nebesustojo, vyko toliau. Pradėta mūrviti namukus savo jau anksčiau įsigytuose sklypuose; darbas vykdytas savo jėgomis, daugiausia talkos būdu, vieni kitiems padedant. Sakoma, kad Argentinos lietuvių namai — tai šeštadienių ir sekmadienių darbo vaisius. Pradžioje nedidelius, vėliau padidindami ir pagerindami, šiandien Argentinioje beveik visi lietuviai turi savo namus, o kai kas ir po keletą.

Tai tokia būtų labai trumpa Argentinos lietuvių "istorija".

Kaip jau minėjau, Argentinos lietuviams emigrantams trūko kultūrinių vadų. Jie patys turėjo vesti kovą dėl geresnio ekonominio gyvenimo, gyvenimą, kaip sakoma, "griebti už ragų", sykiu, kiek pajėgdami rūpintis ir organizacine bei kultūrine veikla. Imtasi to, ką sugebėjo, kas jiems atrodė įdomiau, reikalingiau. Propaguota vaidinimai ir pasilinksminimų vakarai. Paskaitos, kursai — nebuvo nei suprantama, nei prieinama. Negausi buvo ir spauda, stingant ne tik redaktorių, bet ir bendradarbių.

Atvykus naujiesiems (po II-jo pas. karo) lietuviams, bandyta organizuoti kultūrinius būrelius, ruošti paskaitas, akademijas, bet į jas ir lankėsi daugiausia patys naujieji ateiviai. Ir dabar mūsų veikla vyksta beveik toje pat formoje. Organizacijų vadovai turi taikytis prie visumos, prie jos skonio, todėl ją stengiasi patraukti, ruošdami "vermutus" ar panašias pramogas, prie jų pridėdami trumpą kultūrinę programėlę.

Daugelis kongreso korespondentų pastebėjo, kad posėdžių salė buvusi "siaura, kaip rankovė" ir ta pati nepilna. Iš to, ką anksčiau pasakojau, galėtų būti aišku, kodėl ji nebuvo pilna. Kongresui ruošti komitetas tą salę buvo paėmęs svečių patogumui tame pat viešbuty, kur amerikiečiai svečiai buvo apsistoję, o viešbutis geresnės salės neturėjo.

Mūsų tautiečiai, gyvendami Argentinioje, daug nepasikeitė. Svetima šio krašto aplinka jų nepaveikė, o visą laiką bendraudami tarp savęs, išlaikė tikrą lietuvišką kaimo gyventojų tipą: geri, nuoširdūs ir vaišingi. Ir juo labiau vaišingi, jei svečiai yra reti ir iš tolimo krašto lietuviai. Todėl suprantama, kad ir ši kartą kiekviena mūsų organizacija norėjo kuo geriau pasirodyti, kuo gražiau priimti ir pavaišinti kongreso svečius, o ypatingai kongreso rengimo komisija dėjo visas pastangas.

Turime tris lietuviškas sales, tai ir susidarė daug vaišių, kurių kai kuriems korespondentams atrodė per daug. Susitiko giminės, buvę draugai, kaimynai iš Lietuvos, taip kaip ta

proga nepasivaišinti? Salės buvo perpildytos, net iki 1000 žmonių, ko normaliu laiku niekad nepasitaikydavo; atėjo net tie, kurie labai retai lietuviškose salėse bepasirodo. Ne tik organizacijos, bet ir privačiam gyvenime lietuviai savo žmonėms draugiški. Jei pasibelsi į lietuvių namo duris ir šeimininką pasveikinsi lietuviškai, nors ir nepažįstamas, būsi priimtas kaip brolis, pavaišintas, o jei tuo momentu nieko geresnio neturės, tai "matės" tikrai gausi.

Kongresas išjudino visą lietuvišką koloniją: komitetas ruošėsi ir dirbo; ruošėsi ir atskiros šeimos: ta proga pirkė naujus baldus ir kitaip puošėsi, dažė kambarius, kad tik gražiau priimtų svečius. Į kongresui ruošti vykdomą komitetą įėjo visų organizacijų atstovai. Visos organizacijos apsiėmė surinkti pinigų kongreso išlaidoms padengti. Buvo ruošiami renginiai, loterijos, gausiai aukojo atskiri asmenys; kongresui artėjant, finansų komisija jau turėjo pakankamai lėšų, ir tai įgalino nesivaržyti kongreso metu. Jaunimas dirbo atskirai ir uždirbo savų pinigų Jaunimo Metams užbaigti ir stovyklai praveisti.

Kongreso metu pamatėm staigmeną — tai jaunimas, kuris labai aktyviai prisidėjo prie bendros kongreso ruošos, patys atskirai suruošė ir pravedė studijų savaitę ir stovyklą Kordobos kalnuose. Kongrese dalyvavo 30 jaunuolių, kurie, gavę impulso, grįžę įsijungė į darbą. Bet jiems trūksta žinių lietuviškai visuomeninėje veikloje, jiems reikia padėti. Visų pirma jiems reikia padėti įsitikinti, kad jie, nors ir svetur gimę, yra Lietuvos vaikai ir mūsų tęstinė karta. Jaunimo kongresas daug kam atidarė akis. Iš savo tėvų nedaug tegalėjo išmokti, daug jų įsiliejo į svetimųjų mases. Bet yra jaunimo ir gerai lietuviškai nusiteikusių. Vieni ir kiti turi rasti bendrus interesus, bendrą kalbą ir jungtis bendram darbui, kad nesiizoliuotų nuo lietuviškos bendruomenės, kad augtų lietuviškos kultūros veikiami ir jos lobiais turtėdami. Stipresnis ir gausesnis JAV lietuviškasis jaunimas čia daug gali padėti suvažiavimų, sąskrydžių, kongresų pagalba.

Pietų Amerikos lietuvių kongresai, kokių jie trūkumų beturėtų, turi neabejotinos įtakos vietos lietuviams. Tai rodo, kad kiekvienas kongresas yra vis didesnis ir įdomesnis. Ypač gausiai paplinta propagandinės medžiagos apie Lietuvą. Televizijoje buvo rodyta daug kongreso vaizdų, vietinėje spaudoje dar niekad nebuvo tiek daug rašyta apie Lietuvą ir lietuvių, kiek šio kongreso proga. Ir Šiaurės Amerikos lietuvių spaudoje ta proga daug rašyta, komentuota.

Š. Amerikos lietuviai buvo lyg ir užmirę mus. Laikė nekultūringa, atsiskyrusia sala. Šis kongresas parodė, kad taip nėra, tik reikia daugiau bendradarbiavimo, informacijos, politinių žinių ir kultūrinių dalykų — lietuviškų knygų, laikraščių, meno kūrinių. Dirva yra, tik reikia sėklos. Ir sėjėjų. Gal ateityje į tai bus atkreiptas didesnis dėmesys, ir bus nutiesti didesni vieni su kitais bendradarbiavimo tiltai.

Dėkojame svečiams už gausų atsilankymą. Kitame kongrese laukiame dar daugiau svečių, ne vien oficialių organizacijų pareigūnų, bet ir meno žmonių. Žinoma, nežadam, kad gatvės bus visur lygios ir kad autobusai nekratys, gal ne visų bus ir "matė" vienodo stiprumo, bet jūs būsite su visu lietuvišku nuoširdumu priimti — tai pažadam.

II-SIS LITUANISTIKOS INSTITUTO SUVAŽIAVIMAS

Antrasis Lituanistikos Instituto suvažiavimas įvyko gegužės 6 ir 7 dienomis Philadelphijoje. Pirmą suvažiavimo dieną dalyvavo 26 nariai ir apie tiek pat svečių. Antrą dieną — kiek mažiau, o į žodžio vakarą atsilankė apie 50 asmenų.

Suvažiavimą atidarė, o vėliau apie Instituto veiklą pranešimą padarė LI pirmininkas dr. Jonas Balys, institutui vadovavęs paskutiniuosius trejus metus. Tame laikotarpy sušaukti su suvažiavimai su akademinio pobūdžio paskaitomis ir literatūros vakarais. Narių skaičius padidėjo: buvo 24 tikrieji nariai ir 2 talkininkai, dabar yra 50 tikrųjų narių ir 5 talkininkai. Dar yra 2 garbės nariai, 2 mecenatai ir 33 nariai rėmėjai. Įsteigti 3 nauji skyriai. Nariams leista aplinkraščiai (viso 9), praveisti balsavimai (korespondenciniu būdu), gausiai posėdžiauta ir spęsta įvairūs vidaus reikalai. Išleista Metraščio pirmas tomas. "Knygų lentynai" sustojus eiti, išleista vienas Bibliografinio biuletenio numeris. Be to, išleista informacinė brošiūra apie L. Institutą lietuvių ir anglų kalbomis.

Iš apyskaitos, praveistos narių tarpe korespondenciniu - anketos būdu, sudaryta narių veiklos ir darbų statistika. Apie dešimtadalis visų lietuviškų knygų ir knygų apie Lietuvą, išleistų išėjimoje 1964-6 metų laikotarpy, yra parašytos LI narių. Gera veikė Lietuvos istorijos ir Lietuvos tautotyros skyriai ir jų nariai. 1964 m. įsteigti nauji skyriai — Lietuvių spaudos istorijos ir bibliografijos ir Lietuvos teisės ir socialinių mokslų skyriai — neparodę Institutui naudingos veiklos. Taip pat monografijų leidimo redakcinė komisija nesuorganizavusi nė vieno rimto monografinio veikalų. Institutas, atrodo, ir ateityje negalės pats leisti monografijas dėl lėšų stokos; esą galimybių susitarti su Kultūros Fondu, su kuriuo tariamasi bendrai veikti.

Prieš metus Institutas pradėjo organizuoti biblioteką ir archyvą; jau esą surinkta 462 knygos ir apie 1500-2000 egz. įvairių žurnalų ir 6 kartono dėžės smulkių spaudinių, atspaudų, iškarpu.

Iš lituanistinių darbų paminėtina: Alfred Senn — "Handbuch der litauischen Sprache. Bd. I: Grammatik" (Heidelberg, 1966); Alfred E. Senn — "The Great Powers, Lithuania and the Vilna Question 1920-1928" (Leiden, 1966); Christian S. Stang, "Vergleichende Grammatik der baltischen Sprachen" (Oslo, 1966); Anatole C. Matulis, "Lithuanian Culture in Modern German Prose Literature" (Purdue University, 1966). Vokietis Manfred Hellmann, gyvenęs Muensteryje, parašęs gražų atsiliepimą apie "Lituanistikos darbų" I tomą, neseniai išleido vokiškai parašytą, Lietuvos istoriją: "Grundzuege der Ge-

schichte Litauens" (Darmstadt, 1966). Apie šią istoriją mūsų spaudoje rašyta gana palankiai, iškeliant kai kurių abejonių dėl faktų, natūralių istorinę tiesą, į kuriuos autorius pažvelgė per vokiškus akinius. Ateityje Institutas registruos lituanistines naujienas reguliariai ir skelbs juos savo biuletenyje.

Suvažiavimo programoje skaitytos šios paskaitos: dr. A. Salio — Vardo "Lietuva" kilmė; kun. dr. V. Gidžiūno — Žemaičių byla Konstancijos susirinkime 1414-1417 m.; dr. K. R. Jurgėlos — Naujoji literatūra apie 1863 metų sukilimą; dr. T. Remeikio — Tautos sąvoka dabartinėje sovietinėje filosofijoje ir sociologijoje; V. Trumpos — Amerikos interesai Baltijos jūroje XIX a. pradžioje.

Kalbininko A. Salio paskaita stropiai paruošta, sutelkta daug medžiagos, aiškinant Lietuvos žodžio kilmę; paskaitos santrauka buvo atspausdinta išdalinta susirinkusiems posėdžio dalyviams. Po paskaitos buvo daug paklausimų ir svarstymų. Būtų gera, kad šis Lietuvos vardo klausimas būtų iškeltas ir mūsų plačiojoje spaudoje — žmonės tuo labai domisi, savo svarstymus bei įrodinėjimus grindžia menkais ir abejotinos vertės argumentais, spėliojimais. Kalbininkų uždavinys čia ateiti į pagelbą.

Kun. V. Gidžiūnas savo paskaitoje, remdamasis dokumentais, parodė, kad jau anais laikais lietuviai sugebėjo tarptautiniame forume vykusiai ginti savo valstybės reikalus.

K. R. Jurgėla savo paskaitoje aptarė visą eilę naujų veikalų apie 1863 metų sukilimą; gausi medžiaga rodo, kad šis klausimas istorikų tarpe yra aktualus; pranešėjas tuo klausimu yra parašęs stambią studiją, kuri rankraštyje laukia leidėjo.

T. Remeikio ilga paskaita apie

Lituanistikos Instituto II-me suvažiavime dr. A. Salys skaito paskaitą apie Lietuvos vardo kilmę; Instituto prezidiume — dr. J. Balys, pirm., dr. A. Plateris, vicepirm. (užstotą) ir B. Saldukienę, sekr.

Executive committee of the Lith. Research Institute during convention in Philadelphia, Penn.

komunistinių teoretikų tautos sąvoką klausimo neprivėdė iki galo, nes pritrūko laiko. Paklausimai ir pastabos užėmė tiek pat laiko, kaip ir pati paskaita. Komunistinės teorijos aiškinimai praktikoje dažniausiai įgauna visai kitas formas, dėlto jų teoretiniuose svarstymuose ieškoti realaus gyvenimo ir realaus atsakymo yra ne tik netikslu, bet ir beprasmiška; bet mūsų jaunieji mokslininkai, kažkodėl yra labiau linkę įvairias komunistines sąvokas aiškinti atitraukdami nuo praktikos. Iš to ir kyla, pasak Vaižganto, noras eiti su velniu oboliauti.

Trumpos paskaita tiek lietuvių, kiek JAV prekybiniai ryšiai buvo palaikomi su Baltijos uostais XVIII ir XIX amžiais.

Pirmos suvažiavimo dienos vakare Instituto literatūros skyrius suorganizavo vakarienę su programa, pavadinta žodžio vakaru. Instituto narių tarpe yra gerų rašytojų. Šiame žodžio vakare savo stilingą kūrinį paskaitė Antanas Vaičiulaitis (Kaip Jonukas ant avino jodinėjo)

ir K. Ostrauskas — ištraukų iš vaidinimo "Duobkasiai". D. Mackuvienė paskaitė mirusio LI nario V. Krėvės "Gilšės" dalį ir lietuviško avangardo poetės L. Sūtemos eilėraščių. Dailininkas R. Viesulas pakalbėjo apie šių dienų meną, o W. R. Schmalstiegas lietuviškai papasakojo kodėl jis, būdamas nelietuvis, susidomėjo lietuvių kalba ir kaip ją išmoko (jis yra vienas iš naujo lietuvių kalbos vadovėlio autorių — Modern Lithuanian... W. R. Schmalstieg, L. Dambriūnas ir kt.)

Suvažiavime dalyvavo šie LI nariai: K. Avižonis, S. Barzdukas, J. Balys, A. Čipkus, L. Dambriūnas, V. Gidžiūnas, J. Gimbutas, K. R. Jurgėla, D. Krivickas, A. Kučas, V. Maciūnas, K. Ostrauskas, P. Pauliukonis, A. Plateris, J. Puzinas, T. Remeikis, B. Saldukienė, A. Salys, W. R. Schmalstiegas, A. Sėnas, S. Sužiedėlis, V. Trumpa, A. Vaičiulaitis, B. Vaškelis, A. Vasys, V. Viliamas.

Naudojantis LI biuleteniais —

A. N-ys

Lituanistinių diskusijų metu kalba dr. J. Puzinas.

Discussions during convention of the Lithuanian Research Institute.

Palata Nr. 7

Romanas

Vertė J. Andrius

Pradžia praėjusių metų kovo nr.

12 tęsinys (pabaiga)

Todėl ir dabar jam nebuvo nuobodu Bepročių Prospekte, kur vyko šventiškas karnavalas, tūkstančius kartų spalvingesnis už valdišką, monotonišką manifestaciją su popierinėm gėlėm ir priverstinu linksmumu, kuris užtemdo gatves, kaip akinanti rudens liūtis. Argi rasi neordinarinį, laisvą žmogų anapus betono pertvaros?

Valentin Almazov su pasibiaurėjimu prisiminė veidmainiškas šventes, nuo kurių tiesiog koku darėsi, dirbtinai entuziastišką skalimą laikraštinų šunų, reproduktorių, įvairaus žanro chaltūros skleidėjų, godžiai sėmusių iš valstybinio lovio tokiomis dienomis sau papildomą davinį prie šiaip jau skurdžios porcijos. Čia izoliuoti buvo rimti žmonės, jie nedavinėjo pasikalbėjimų padlaižiams, jie kalbėjo, kaip lygūs su Gyvenimu ir Mirtimi.

Administracija buvo užaliarmuota. Kiziak prašė Babadžano perkelti ją į kitą skyrių, jei čia ir toliau dirbs Zoja Aleksejevna, — ji geriau, griežčiau palaikys tvarką. Babadžanai griežtai atkirto:

— Apie kokius nors perkėlimus negali būti nė kalbos. Akyčiau dabokite. Ypač dabar, kai ten tas Almazovas. Juo domisi pasaulio spauda. Jūs turite didžiausiu, koks tik galimas, objektyvumu įrodyti, kad jis sunkiai serga. Kitaip mums visiems gresia dideli nemalonumai.

— Christoforai Aramovičiaus, to negalima įrodyti.

— Kodėl?

— Todėl, kad jis neserga. Nėra objektyvių davinių. Atvirkščiai, tyrimo duomenys rodo, kad jis visai sveikas.

— Jūs žinote, kad apie jį klausinėjo iš CK... Gi paleisti jį be nurodymų iš aukščiau aš negaliu. O ten, aukštai, taip pat ne visi sutinka. Ieškokite išeities.

— Aš nerandu išeities... nebent...

— Kas "nebent"? Sakykite greičiau.

Bet čia Babadžaną skubiai pašaukė pas ministrą, ir ji nespėjo išdėstyti jam savo plano, kurį jau seniai brandino.

Taip toliau negali tęstis — palata nr. 7 — blogybių lizdas... Juos reikia išvaikyti į visas puses. Bet su tuo nesutiks Zoja Aleksejevna. Įtikinti jos negalima. Todėl Kiziak nutarė prašyti Babadžano įsakyti vyriausiajam gydytojui išskirstyti palatą nr. 7 — išsiuntinėti ligonius į įvairius miestus.

★

Kaip puiku žaisti "neturtą - turtingumą". Vaizduotėje sukurtas gyvenimas nė kiek nepaiso tikrovės įstatų, bet visa bėda, kad to vaizdo negalima įamžinti. Kol bėgam į tuštumą — iki rytojaus, tik iki rytojaus.

Kiziak šio to pasiekė. Buvo gautas potvaris išsiuntinėti iš kitur atvykusius į jų gyvenamas vietas. Ir, štai, vienuoliktą valandą nakties atvyko automobilis ir išvežė Fioletovą, Goliną, Antonovą. Kur juos išvežė, nepasakė. Į gyvenamas vietas? Bet juk jie neturi nuolatinių gyvenamųjų vietų. Sunku buvo skirtis su Volodia Antonovu ir Golinu. Dabar pirmą kartą visi palatos nr. 7 įnamiai iškilmingai pasižadėjo ruošti visoje Rusijoje kovotojus dėl laisvės, įkelti laisvės vėliavą į visas rusiškas širdis, jau atsivėrusias ir nekantriai laukiančias laisvojo rytojaus.

Paskui kiekvienas išeinantis davė tokį pasižadėjimą. Ir vėliau niekas to pasižadėjimo nesulaužė.

JUODOJI KRONIKA

Nuėmus galvą, dėl plaukų nebevertinama, nes visos pasaulio jėgos buvo panaudotos tam, kad tą galvą nuimtų.

W. Sommerset Maugham

Kolia Silin gulėjo lovoje, kampe, ir, štai, jau trečias mėnuo su niekuo nekalbėjo. Kiti net pradėjo jo bijoti. Labai šiurpus buvo tas jo tylėjimas. Prabilo jis švenčių išvakarėse. Visus tiesiog apstulbino jo prakalba — ir tai, kad jis prabilo, ir tas jo nepaprastas, lyg pranašo, lyg pasmerktojo balsas; visi tylėjo. Visi suprato, kad jis baisiai nelaimingas ir todėl nieko gero nelaukė.

Ir, štai, jis pasakė:

— Aš seniai klausau jūsų kalbų. Ir man gaila jūsų. Jūs man primenat avis, svajojančias apie plačias ganyklas Alpėse tuo laiku, kai jos varomos skerdyklon. Štai, ir viskas, ką aš jums norėjau pasakyti.

Naktį jis pasikorė išeinamojoje. Budintys, kaip paprastai, kietai miegojo.

Jį paėmė auštant. Atbėgo vyriausias gydytojas, o su juo kažkokie kariniai ir civiliai šnipai.

Rietų metu buvo sužinota, kad Lidija Kiziak nušalinta; vedėjos pareigas laikinai eiti pavesta Machovai.

★

Naktį Valentin Almazov rašė:

Nė viena mintis negali būti iki galo supраста.

Galutinos mintys — banalybė.

Kiaurai suprantami tik niekšai; protingieji nesuvokiami net patys sau.

O ar visa tai buvo tikrai taip, — galimas daiktas, kad visa tai buvo dar baisiau, — tokio baisaus dalyko pasauly dar nėra buvę, ir aš norėčiau, kad to nebūtų, norėčiau pamiršti, — kitaip aš bijau, kad neprakeikčiau savo tėvynės, savo motinos, kuri mane pagimdė rusų žemėje, rusiškų miestų motinoje Kijeve, rudens dieną. Bet man teko tai pamatyti savo akimis, — tą baisų slogutį aš ne sapne mačiau, aš jį pergyvenau, ir visa tai lygiai taip teisinga, kaip nesantis dangus, kurio nepripažįsta mokslininkai, taip pat, kaip ir Dievą, garbina poetai ir pranašai nuo tų laikų, kai žemėje pirmą kartą suplakė žmogaus širdis.

Ir, štai, jūs išklausėte tą juodąją kroniką. Juk ružava mažai teįdomi. Laikraščių redakcijos ją gauna už nupigintą kainą.

Gyvenimas skuba galvotrukčiais, krauna savo biauromus ir žiaurumus, nuima gražuolėms grimą, be pasigailėjimo nuplėšia kaukes, suraukšlėja kaktas, sidabru nudažo studentų garbanas, — žilsta mano jaunuoliai, ir Tolia Zukov, ir Ženia Diamant, ir Makar Slavkov, ir Leonid Neizviestnyj. Tai įvaro ir man baimės. Aš bijau pavėluoti. Laikas nuolat pralenkia mūsų skaičiavimus, ir gali vasaros kaitra nudeginti mūsų pavasariškus lūkesčius, rudens vėjai nuplėšti lapus, kai mes savo vaizduotėje gyvensime vis dar gegužyje; ir taip suguls mūsų svajonės, kaip nukritę lapai po sniego danga kapinėse.

Apie tai aš ir kalbėjau Zojai Aleksejevnei tylią vakaro valandą, paskutiniams žingsniams Bepročių Prospekte nutilus.

Zoja Aleksejevna tylėdama klausėsi. Iš jos veido išraiškos aš supratau, kad ji labai sujaudinta, norėtų kažką išpažinti, bet nesiiryzta.

— Zoja Aleksejevna, jūs turite elgtis su manim, kaip su draugu.

— Žinau. Aš niekad nebuvau sutikusi ir niekad daugiau nesutiksiu tokio žmogaus, kaip jūs. Aš nuolat apie jus galvoju. Naktimis neužmiegu. Jūs pakėlėte mano sielą.

— Džiaugiuos, kad neteko nusivilti jumis. Dar gyva rusų tauta. Ir mes turime laikytis vieningai, visi padorūs rusų žmonės.

— Ne, ne, aš to negaliu, — beveik suriko ji. — Aš negaliu eiti su jumis, nesugebėsiu maištauti. Greičiau pasiduosiu, virsiu paklusnia verge.

— Jūs negalite čia sustoti. Sovietinė valdžia — svetima, užsienietiška. O jūs — rusė... Jūs bijote tai suprasti. Bet supraskite. Jūs jau atsiplėšėte nuo jos, jūs jau vėjo blaškoma, bus audra — didelė audra...

— Gal būt, jūs ir teisus... Aš negaliu su jumis ginčytis. Širdimi aš jūsų pusėje... Bet palikime tai. Aš jus sutrukdžiau svarbiu reikalu. Atvyko Andrej Efimovič. Jis skaitė apie jus užsieny, kalbėjosi. Jis reikalauja jus tuojau paleisti. Babadžanui teko sutikti. Bet... čia yra nemalonius "bet". Raikia gi parašyti kokią nors diagnozę. Kitaip tektų teisti Kiziaką ir kitus. Mes parašysim ką nors neaiškaus — ką norite. Neverta prasidėti.

— Sutinku. Rašykite, ką norite, — tik ne psichinę ligą.

— Aš tai ir numačiau. Aš manau parašyti nekaltą dalyką, beveik neišvengiamą jūsų amžiui: arteriosklerozę. Gerai? Taigi, pasirenkite.

— Visuomet pasirengęs. Viskam pasirengęs. Gyvenimui ir mirčiai.

— Tai puiku. Aš manau, kad ir kitus greit paleis, pirmučiausia Nikolajų Vasiljevičių. Babadžan rimtai prisibijo palatos nr. 7.

— Ne vien tik jis. Palata nr. 7 iš mažos ligoninės palatos pavirs į kovos dėl laisvės štabą... Mūsų varpas jau skamba kitame krante. Ir aš tikiu, kad nebetoli ta valanda, kai suskambės ir Maskvos varpai.

Zoja Aleksejevna nususuko — ji verkė.

★

Atėjo budinti sesuo ir nuvedė Valentiną Almazovą palaton.

Ir vėl buvo naktis, nemigas, baisūs slogučiai, — ir čia leistas kalbas nutraukiau.

Galas

Maskva, 1963.

Ona Lukauskaitė

SŪRIOS MŪSŲ AŠAROS

PALANGA

Vėjas iš jūros. Pušis. Voveraitė.
Ar reikia užrašo, kad — Palanga?
Gintaru saulė dažo giraitę,
Gintarą meta krantan banga.

Pilkos žuvėdros saulėje sklando.
Bangoje medūzų rausvi žiedai.
Liūdesio skraistę siela praranda.
Vėjo glamonės. Vilties pažadai.

DU PAVASARIAI

Tavo pavasaris — išblyškęs ir ligotas.
Ant kaklo — balti sniego raikščiai,
Ir rytą šaltą, rytą ūkanotą
Jis pasitinka susigūžęs baikščiai.

Mano pavasaris — kaip tulpės lapas
Pro kietą pašalą į saulę kalasi,
Svaigus, vėjuotas, švarkas atlapas,
Glėbyje — žemė, nuo aistros išbalusi.

TARP MŪSŲ STIKLAS

Stiklas trapus, jis dūžta.
Tikėk — gal ašara? Atodūsis?
Širdies tik vienas, vienas dūžis?
Neištartas gal žodis?

— Stiklas suduž?

Nueidamas sakei, pagalbos šauksmas sklinda
Iš praeities. Ten mano pėdsakų nebūta.
Atrakinau duris jau ne į butą,
Į neviltį, į skundą nuslopintą.

Pavargusia ir atbula ranka
Tu nubraukei nuo savo kelio
Žalios širdies nusvirusią šakelę,
Jau ji nebežydės. Gana. Gana.

Jei nori — bauski, kaip piktas totorius.
Palik mane — ranka numojęs.
Žvake degsiu prieš Tavo altorių,
Žole augsiu po Tavo kojomis.

Tu — toks neapsakomas. Toks — pavasaris.
Mylėk ar skriausk — Tavim tikėsiu.
Jei nori, palik; širdy mane rasi.
Sidabro lėlį ten žydėsiu.

Tamsios mūsų dienos. Sūrios mūsų ašaros.
Kartus ir ilgas kentėjimas.
Ir prie saulės karsto, krištolinio karsto,
Sunkus naktinis budėjimas.

Mus apklojo ūkanos. Apgaubė voratinkliai.
Ir nuo dulkių aptemo krištolas.
Reikia ištesėti. Reikia save pripratinti
Žiūrėti į brėkstančias tolas.

Jis ateis — pavasaris. Sudaužysim karstą
Ir išleisime saulę į dangų.
Kai neliks jau skausmo, kurs mano širdį varsto,
Apdainuosim gyvenimą brangų.

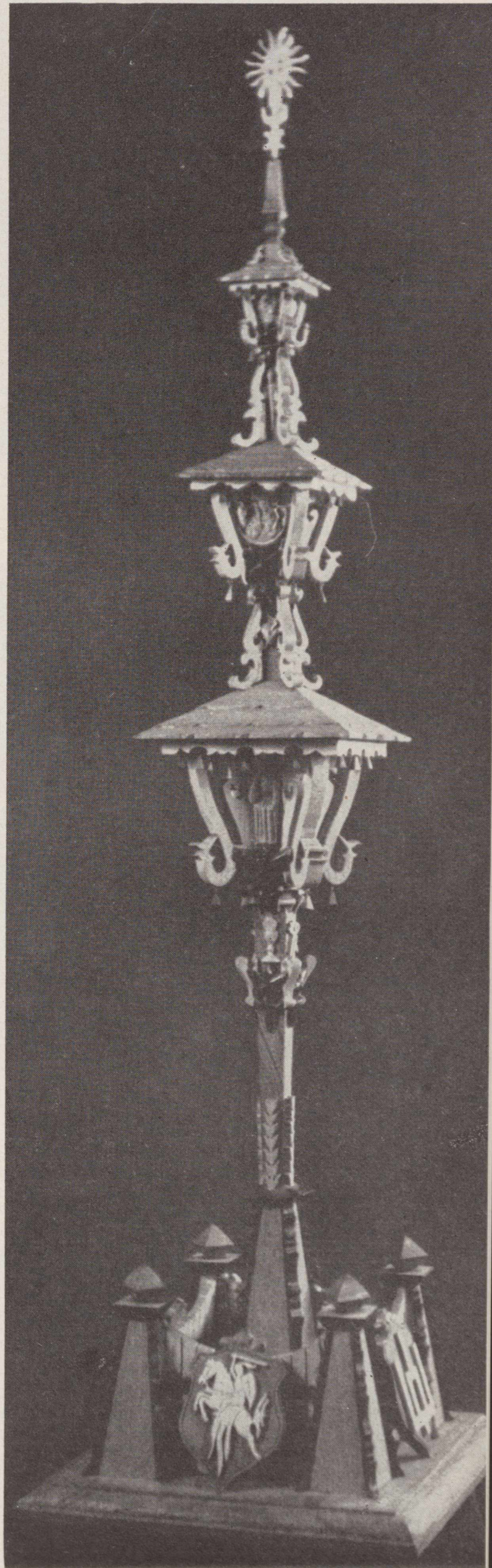
PILKA DIENA

Pilka diena. Dulkėmis-lašeliais lyja, lyja...
Taip ilgai lyja, taip nuobodžiai...
Ar jaučiate? Tai žemė, mano žemė atgyja,
Tai žemė ryja rasą godžiai.

Skuba ūkanose, bėga permirkę, sušalę,
Be draugų, be džiaugsmo, be gėlių.
Slibinu ugningu tu atskrisi, mano saule,
Ar atjosi aukso raiteliu?

Tolimose pievose saulės žirgas ganosi.
Saulę parkviesti žygiuokim!
O, kada gi tu, žeme, pilkoji žeme mano,
Pražydėsi melsvom žibuoklėm?..

ONA LUKAUSKAITĖ (1906.I.25), debiutavusi 1933 nedideliu eilėraščių rinkiniu "Brangiausias pėdas" ir 1938 m. išleidusi antrą rinkinį — "Eilėraščių kraitis", labiau tiko į gretą ne šalia moterų poezių — Tulauskaitė, Neris, Augustaitytė-Vaičiūnienė, Orintaitė, Mitkaitė..., bet šalia vyrų, kaip Boruta, Jakubėnas, Montvila... O. Lukauskaitė net ir meilės motyvą siejo daugiau su socialinio maišto tendencija; tą jausmą ji jungė net ir su motinystės tema, kai mergelė pavainikiui sūnui dainavo: "...nebūsi tu kunigu, nei teisėju, tik pavargusiųjų ir nuskriaustųjų gynėju..." Beveik visi socialinio maišto poetai, patekę į komunistinę vergiją, vietoj to, kad būtų džiaugęsis "nuskriaustųjų" išlaisvinimu ir gynimu, turėjo pergyventi skaudžiausią nusivylimą apdainuotaisiais idealais... Dar daugiau — jie buvo kalinti, prievartaujami (Jakubėnas, Boruta...) Neglostė naujoji realybė nė Lukauskaitės. Kai anie šiandieną kad ir veidmainiškai, bet reabilituoti, poetės Lukauskaitės nematyti "tarybinės" spaudos puslapiuose. Kiekvienas, paskaitęs šiuos posmus, gali nutuokti, kiek jų nuotaikos bei mintys derinasi su socialistiniu entuziazmu, propaguojamu dabartinėje sąlygose. C'est la vie, — gal pasakys J. J. Sartre. Bet ar gyvenimas poetui, kai saulė — karste?..

Koplytėlė. / Lithuanian decorative cross.

Donelaičio "Metų" angliškos knygos pristatymo prezidiumas: iš k. Bern. Brazdžionis, Nadas Rastenis, dr. K. Jasutytė, dr. E. Tumienė.

KRISTIJONAS DONELAITIS PRAKALBO ANGLIŠKAI

Iš "The Seasons" knygos iškilmių Los Angelėse

Iškilmingą "Metų" pristatymą pradėjo Antanas Skirius, "Lietuvių Dienų" leidyklos savininkas, pakviesdamas programą pravesti poetą Bern. Brazdžionį, "Lietuvių Dienų" redaktorių. Jis pradžioje trumpai apibūdino epo žanro vertimų reikšmę literatūroms, į kurias tas ar kitas epas išverčiamas. Priėjęs prie svarbos vertėjų, kurie karštais už vertimus patenka net į literatūros istoriją (kaip vokiečių Voss, anglų Fitzgerald, lietuvių Ralys...), Brazdžionis pastebėjo, kad Donelaičio vertėjo į anglų kalbą reikšmė yra dar ypatingesnė tuo, kad čia vertėjas yra lietuvis. Nežiūrint Nadas Rastenis liks kaip pilnas,

kurse jis yra laimėjęs II-trą premiją ir kuri pernai Vasario 16 proga buvo išspausdinta "Congressional Record"); atskiru raštu minimi ir jo lietuvių klasikų vertimai į anglų kalbą; už visa tai N. Rastenis priimtas į Tarpt. Poetų Laureatų organizaciją ir jam suteiktas auksinis laurų vainikas bei medalis.) Kviečiant į šią šventę N. Rastenis buvo paprašytas atsivežti minėtas insignijas, kurios dėl tam tikrų techninių kliūčių nebuvo iškilmingai draugijos pirmininko Yuzono uždėtos bankete Maniloje š. m. gegužės 25 dieną. Ši ceremonija tat atlikta nemažiau iškilmingame Donelaičio "The Seasons" pristatyme:

Laikas mažus rašytojus nugramzdina į nežinią, o didelius kūrėjus parodo visame jų garbės spindėjime. Kas galėjo tikėti, kad Donelaičio, užmarštin nuėjusio Tolminkiemio klebono, prašytos keturių metų laikų giesmės įeis į pasaulinės literatūros kūrinį tarpą, praslinkus daugiau nei dviem šimtam metų nuo jų pasirodymo. Tada Donelaičio "Metus" vertė į vokiečių ir kitas kalbas bei leido ir "konservavo" gal daugiau romantiniais sumetimais, kaip "mirštančios" kalbos (ir "mirusios" tautos!) paminklą, kuris reikia išsaugoti... Šiandieną apie Donelaičio kūrinį kalbama kaip apie literatūros vertybę, kuri dėl kalbos nemokėjimo buvo savo laiku neprieinama pasauliui, bet dabar, išversta į keliolika kalbų, kai ją gali skaityti milijonai žmonių, yra tapusi bendro kultūros lobyno dalimi.

Donelaičio "atgimimą" iškėlė jo 250 metų nuo gimimo sukaktis. Jo veikalo ir jo vardo išpopuliarinimu labai rūpinosi ne tik laisvojo pasaulio, bet ir paverptos Lietuvos kultūrininkai, literatūros istorikai ir visi eiliniai lietuviai, kurie brangina lietuviško žodžio kūrybą ir lietuvių kultūros kūrėjus. Okupantas rusas komunistas čia tiek prie Donelaičio garbės kėlimo prisidėjo, kad nedraudė lietuviams Donelaičio ir jo kūrinio įvynioti į marksizmo-leninizmo vystyklus ir kad panaikino Donelaičio Tolminkiemį, pavadindami jį rusiku žargonu (Čystije Prudi), o visą Karaliaučiaus sritį pramindami rusiško didvyrio Nestovo vardu.

Praėjusiais metais Donelaitis naujai išverstas į vokiečių kalbą, kaip kritikai sako, geriausiai iki šiol atliktu vertimu, kurį parūpino H. Buddensieg Heidelberge. (Tas pats H. Buddensieg neseniai yra išvertęs į vokiečių kalbą A. Mickevičiaus "Poną Tada", o dabar verčia ir sa-

Lietuvos gen. konsulas dr. J. Bielskis deda N. Rasteniui vainiką, kurį jam už poezijos nuopelnus suteikė Tarptautinė Poetų Laureatų draugija Maniloje.

Kalba laureatas Nadas Rastenis.

Scenes from the presentation of the newly published book "The Seasons", by K. Donelaitis. This work has been rendered into English verse by Nadas Rastenis, Honorary Lithuanian-American Poet Laureate, recipient of a Karta of Award and a Laurel Wreath and Medal from the United Poets Laureate International, Manila, Philippines.

vo laikraštyje "Mickiewicz-Blaetter" skelbia Baranausko "Anykščių šilėlių").

O dabar štai Donelaičio "Metai" išleisti angliškai. Juos puikiai išvertė Amerikos lietuvis poetas laureatas Nadas Rastenis (anksčiau išvertęs Baranausko "Anykščių šilėlių"), o išleido "Lietuvių Dienų" leidykla Los Angelėse (taip pat ir "Anykščių šilėlių" leidėja).

Gegužės 28 dieną Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos salėje leidykla surengė angliško "Metų" — "The Seasons" — leidinio pristatymą lietuvių visuomenei. Salė prigužėjo beveik pilna žmonių, kurie entuziastingai ir su dideliu dėmesiu sutiko šį nepaprastą įvykį.

išvedęs Donelaitį į anglo saksų pasaulį.

Už garbės stalo buvo pakviesti "Metų" vertėjas Nadas Rastenis, gen. Lietuvos konsulas J. Bielskis, "The Seasons" leidinio redaktorė ir įvado autorė prof. E. Tumienė ir paskaitininkė, apibūdinusi "Metus" ir jų angliškąjį vertimą, prof. Kordelija Jasutytė iš Fresno.

Pradžioje atlikta netikėta ir neįprasta ceremonija — Nado Rastenio vainikavimas Tarptautinės Poetų Laureatų organizacijos jam suteiktu laurų vainiku, kuris jam paskirtas už poezijos nuopelnus, atskirai pažymint jo angliškai rašytą poemą "Karo prakeikimas" (už kurią amerikiečių taikos temos kon-

Dedikaciją paskaitęs, laurų vainiką uždėjo ir medalį N. Rasteniui prisegė Lietuvos konsulas Bielskis. Jis kartu pasidžiaugė lietuvių poeto įvertinimu tarptautinėje plotmėje. Per ceremoniją visa publika sustojo ir paskui karštais plojimais sveikino poetą laureatą. Susirinkusieji buvo liudininkai pirmo tokio įvykio mūsų literatūros gyvenime. Jis paliks neužmirštamą įspūdį. Karštais plojimais priimtas ir Nado Rastenio kuklus ir nuoširdus žodis.

Prasidėjo kalbos apie angliškąjį "The Seasons". Fresno kolegijos prancūzų literatūros profesorė K. Jasutytė ilgiau sustojo ties "Metų" veikalo turinio ir formos verte, trumpai palygindama originalo ir

vertimo charakterį ir literatūrinės stilistines priemones. Ji pagyrė vertėjo drąsą imtis tokio Sizifo žygio, o taip pat atidavė pagarbą redaktorei ir įžangos autorei dr. Tumienei, kuri ėmėsi labai rizikingos atsakomybės, ieškodama Donelaičiui vietos ir ją nurodydama tarptautinėje epo istorijoje. Jeigu jos teigimas ras atgarsį lyginamosios literatūros katedrose, tai bus istorinės vertės darbas, Donelaitį iš Tolminkiemio išvedant į tarptautinę areną, kur jau seniai puikuoja jo pirmtakai Homeras ir Vergilijus.

Apie Donelaičio "Metų" teisę į pasaulinę literatūrą kondensuotai, bet svariai kalbėjo dr. E. Tumienė, parašiusi "The Seasons" leidiniui išsamų ir moksliską įvadą, supažindinantį skaitytoją su svarbiausiomis kultūrinio savybėmis, idėjomis, išskirtiniais Donelaičio, kaip didelio kūrėjo bruožais. Kartu ji apibūdino "Metų" kelią iki jų pasirodymo angliškai knyga, čia pabrėždama reikalo supratusių "itikėjimą" — nuo vertėjo iki leidėjo — o pagaliau ir iki skaitytojų, kurių "tikėjimą" liudijanti ši gausi auditorija.

Apibūdinus veikalą, duota prabilti ir "pačiam" Donelaičiui: ištraukas angliškai ir lietuviškai (paskaitomis) paskaitė Violeta Mitkutė-Gedgaudienė ir Dalila Mackialienė. "The climbing sun again was wakening the world..." nė kiek nenusileido lietuviškajam hegzametrai, ypač sužavėjo klausytoją tais atitikmenimis, kaip pvz. lietuviškos lakštingalos giesmė, iki šiol neturėjusi angliškos versijos, bet dabar į balsą "Jurgiuk, kinkyk, paplak, nuvažiuok..." atsakiusi atgarsiu "Jurgut, be good! Wake up, hitch up your steed and speed!"

Įdomus buvo poemos vertėjo Nado Rastenio užbaigos žodis, atskleidžiantis, kai kuriuos faktus, susijusius su "Metų" vertimu. Jis kalbėjo taip nuoširdžiai ir atvirai, kad sužavėti klausytojai ne kartą jo žodžius palydėjo katutėmis. Netruko jo kalboje ir šmaikštaus humoro — vienas iš tokių — pastaba, apie asmenis, padėjusius vertimo darbe: čia jis sąmojingai išskyrė savo žmoną, kuri, girdi, jam tiek "padėjusi", kad dirbant netrukdyt. Baigiant iškilmes, ponis Julė Rastenienė, Amerikoje gimusi lietuvaitė, įspūdingai padeklamavo savo vyro parašytą eilėraštį, skirtą poetui Bernardui Brazdžioniui, jo sukakties proga.

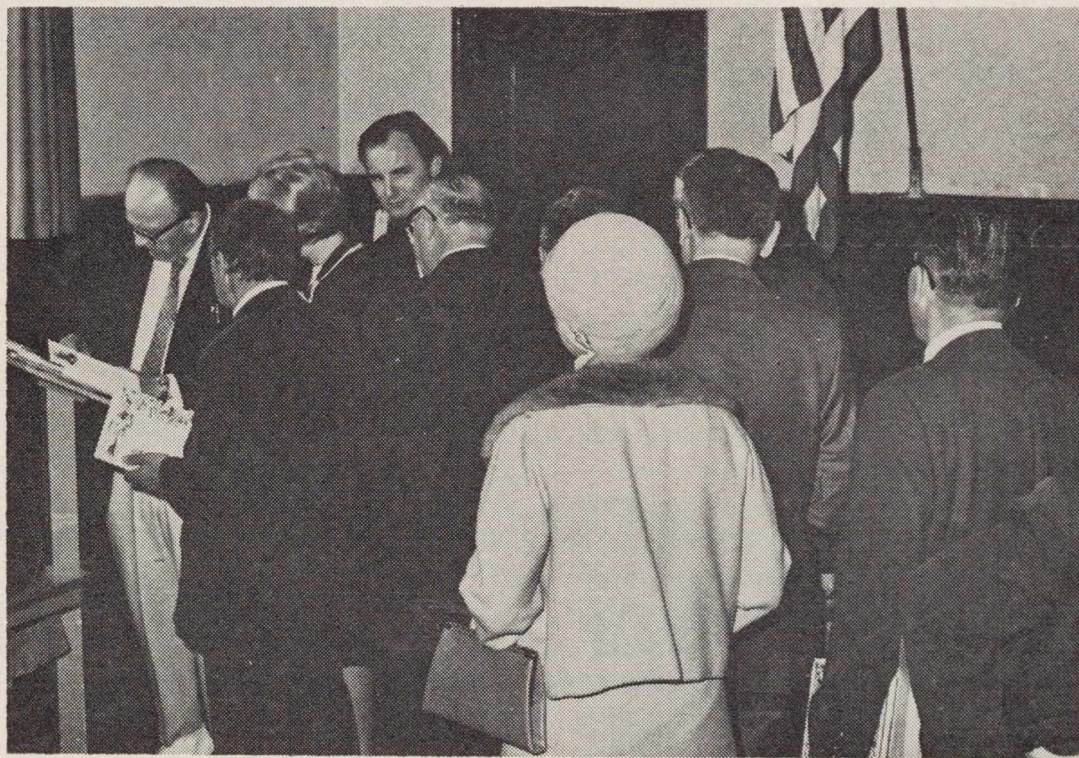
...Mūzos, girdėję akordus Orfėjo,
Tau įteikė lyrą, ir plunksną įdėjo
Į ranką... Su metų eiga vieną rytą
Virš Nemuno "Baltosios Dienos"
prašvito...

Nuo tol tavo plunksnos kūryba
Kaip Baltijos gintaras žiba!

Švelnus, ryškus ir lietuviškai skam-

"Metų" ištraukas angliškai ir lietuviškai skaito V. Gedgaudienė ir aktorė D. Mackialienė

Įsigijusieji knygą laukia vertėjo autografo; jų buvo per 50.

bąs jos balsas tiesiog sužavėjo auditoriją, kuri po to dar ilgai nesi-skirstė iš salės ir išpirko visus iš leidyklos atsivežtus "The Seasons" egzempliorius. Vertėjas visiems davė autografus.

Po literatūrinės dalies pridėta pora solistų, kurie dailiai pajavairino literatūriškai gausią programą. L. Zaikienė padainavo porą Klaipėdos krašto ir kt. dainų, o A. Pavasaris — porą individualių kompozitorių dainų. Abu solistai gražiai pasirodė ir publikos buvo šiltai priimti ir palydėti. Jiems akomponavo O. Metrikienė.

Tai buvo pirmas toks entuziastingas knygos pristatymas Los Angeles lietuvių kolonijoje.

J. Tininis

Ignas Šeinius

VYSKUPAS IR VELNIAS

Apysakų rinkinys

Pomirtinis vieno žymiausių senosios kartos rašytojų-beletristų leidinys. Su Juozo Lingio žodžiu apie autorių ir jo kūrybą.

Spaudai parengė ir dalį korektūrų patikrino autorius prieš pat mirtį.

Devynios nepaprastai įdomios lietuviškomis, švediškoms ir egzoti-nėmis temomis ilgesnės bei trumpesnės apysakos, pasižyminčios originaliais personažais, intriguojančiom fabulom, puikiu stilium ir didele menine kultūra. 1959. 230 psl. Kaina \$3.00

AMERIKOS LIETUVIŲ VARDYNAS

Jungtinių Amerikos Valstybių žinomųjų lietuvių biografinės žinios. I knyga. Su prof. Pakšto įžanga. 280 psl. 1953. Minkštais viršeliais — \$5.00, kietais — \$7.00.

"LIETUVIŲ DIENŲ" LEIDYKLOJ galima gauti šios knygos:

M. Gimbutienės, Balts. \$6.95.

Dr. J. Končius, Vytautas the Great Minkštais viršeliais \$3, kietais \$4.

B. Armonienė-A. Nasvytis, Leave Your Tears in Moscow. \$3.95.

Lietuvių-Anglų kalbų žodynas. \$5.

Anglų-Lietuvių k. žodynas. \$6.

Lietuvių kalbos vadovas. \$4.00

Užsakymus siųskite:
Lietuvių Dienų Leidykla
4364 Sunset Blvd., Hollywood 29,

Beveik pilna parapijos salė atsilankiusių į Donelaičio "Metų" angliškos laidos pristatymą gegužės 28 d. Los Angeles lietuvių kolonijoje.

Voronežo moksleivių grupė. 2-je eilėje vidury I gimn. mokyt. Špokevičius; su barzda — bendrabučio ved. mok. Kairiukštis; III-je eilėje x pažymėtas atsiminių autorius moksleivis J. Bagdanavičius.

Kas galėtų atpažinti daugiau asmenų? Redakcija laukia atsiliepiant.
Lith. high school students in Voronezh, Russia during World War I.

Jonas Bagdanavičius

LIETUVIŠKASIS JAUNIMAS ANUOMET...

Praeities neužmirštant, ateitimi besirūpinant

Voronežo jaunimo lietuviškumas ir prisiminimų autoriaus pergyvenimai

Nuo 1915 metų jau pusamžis praslinko. Šia proga norisi pasidalyti prisiminimais apie I-jo pasaulinio karo metu iš Lietuvos į Rusijos gilumą išvežtus moksleivius bei jų globėjus svetimame krašte.

Vilniuje 1915 metais buvo įsteigtas Lietuvių Nuo Karo Nukentėjusiems Šelpti komitetas. To komiteto pastangomis Vilniuje veikė lietuvių moksleivių bendrabutis, kuriam vadovavo Adomas Dundzila. Karo veiksmams prie mūsų sostinės besitartinant, bendrabutis buvo evakuotas į Voronežo miestą, kur iš visos Lietuvos susirinko beveik pustučio tūkstančio lietuvių moksleivių — apie 1500 berniukų ir apie 1000 mergaičių. Voroneže įsisteigė keli mūsiškiams jaunimui gyventi skirti bendrabučiai. Kiek prisimenu, didžiausia jauniems vyrams bendrai gyventi patalpa buvo Krovinių gatvėje (Gruzovaja ulica), kitas bendrabutis — Mažojų Maskvos gatvėje (Malaja Moskovskaja), kiti dar keliose miesto dalyse. Mergaičių erdviausias bendrabutis buvo Didž. Maskvos gatvėje (Bolšaja Moskovskaja), kiti Nikitino gatvėje ir kitur.

Didžiausi mūsų globėjai buvo Martynas Yčas, prel. Konstantinas Olšauskas ir prel. Juozas Laukaitis (abu anuo metu, berods, dar neturėjo tų titulų). Kun. K. Olšauskas, tarp kitko, ir buvo Voronežo miesto, kaip tinkamo visais atžvilgiais

Lietuvos jaunimui prisiglausti vieta, suradėjas.

Mūsų svarbiausias švietėjas buvo lietuvių gimnazijos direktorius pedagogas Pranas Mašiotas, Saulės draugijos mokytojų seminarijos direktorius Vokietaitis, gimn. mokyt. Špokevičius, gimn. mokyt. Juozas Balčikonis ir kiti, kurių pavardės, deja, atmintį nebeišliko. O Juozas Kairiukštis, Voronežo lietuvių gimn. mokytojas, ėjo ir bendrabučio, kuriame gyvenau, vedėjo pareigas.

Visa lietuviškoji moksleivija buvo išskirstyta po įvairias mokyklas. Vieni mokėsi Martyno Yčo vardo gimnazijoje, kiti — realinėje vidurinėje mokykloje, tretieji — progimnazijoje. Dar kiti lankė Saulės mokytojų seminariją, Saulės komercinės buhalterijos kursus, komercinę gimnaziją; buvo ir Aukštesniojo Muzikos mokyklos. Kai kas lankė dar kitas mokyklas. Mūsiškė moksleivija laikėsi pasidalinusi į dvi sroves: aušrininkus ir ateitininkus. Ateitininkai skaičiumi pirmavo.

Aušrininkams vadovavo J. Butkus; Ateitininkų vadovybėje reikėsi Eduardas Turauskas, P. V. Raulinaitis, Domas Jasaitis ir kt.

Jau mokytojų seminarijos antrame kurse (ir lygiagrečiai lankydamas Saulės draugijos komercijos ir buhalterijos kursus) pasireiškiau kaip aušrininkas.

Pasitaikė, kad Krovinių gatvės bendrabutyje buvome du Bagdonavičiai: aš — dzūkas nuo Rudaminos, ir, berods, Justas, kitas Bag-

donavičius, liudviniškis, uolus pavararininkas.

Kai įžengiau į aštuonioliktus metus, komercijos buhalterijos kursų vedėjas pranešė man, V. Gustui bei Juozui Žilinskui, kad turime stoti į rusų kariuomenę ir kad iš kursų lankytojų sąrašų esame išbraukiami. Be to, Popovas apie karinės prievolės atlikimą pranešė ir Mokytojų seminarijos direktoriui, ragindamas laikytis įstatymo. Tuoj mane atleido ir iš Mokytojų seminarijos, įteikdami 2-jų kursų baigimo pažymėjimą.

Kas daryti? Ko griebtis? Gustas ir Žilinskas jau išėjo kareiviauti. Prisiminiau, jog vadinamoje "namų knygoje" esu užregistruotas teturįs tik 17 metų. Kreipiuosi į bendrabučio vedėją J. Kairiukštį, prašydamas, kad išduotų atitinkamą pažymėjimą. Kairiukštis tokio liudijimo nedavė ir patarė kreiptis pas direktorių Vokietaitį. Pastarasis gi atsakė, kad nieko man negalis padėti ir patarė... prisistatyti karinės apygardos viršininkui.

Jau buvau nusprendęs stoti į kariuomenę, bet parėjęs į bendrabutį, ėmiau kalbėtis su kambario draugais, kurie amžiumi buvo už mane vyresni, o vienas jau net gerą ūsą suko. Tiedu vyrai — Brunza ir Sikorskis — buvo Aukštesniosios muzikos mokyklos studentai, ir juodu man patarė stoti į jų lankomą Imperatorišką Muzikos mokyklą, kurios auklėtiniai yra atleidžiami nuo karinės prievolės. Tik išpėjo, kad už mokslą reikia labai brangiai mokėti: istojamasis mokestis 50 rublių, o už mokslo metus — net 600 rublių! Patarė šiuo reikalu kreiptis pas kun. K. Olšauską. Prie durų radau

stovintį griežtą kurjerį, kuris ne kiekvieną "audiencijai" įleisdavo. Neįleidžia ir manęs. Kas daryti? Stoviu ir laikiu. Pasitaikė, kad sargas nuo durų kažkur pasitraukė; aš tada pasibeldžiau ir tuojau pravėriau duris. Tačiau pamatęs, kad kabinete yra dar du mokytojai, duris greitai uždariau. Tuo tarpu kurjeris grįžo. Vėl stoviu. Laukiu. Netrukus tuodu mokytojai išėjo, o kurjeris, paprašytas, įžengė į kabinetą, palikdamas praviras duris ir girdėjau, kaip pranešė, kad pas kunigą nori užėti moksleivis Jonas Bagdonavičius. Ir čia išgirdau: "Kuris Bagdonavičius? Ar tas "cicilikas"?". Kinkos sudrebėjo ir visos viltys dingo. Bet užgirdau: "Tegu įeina".

Įėjau. Papasakojau savo bėdas, t. y. pasakiau, kad pašalinu iš mokytojų seminarijos ir iš kursų. Turiu kariuomenės eiti. Bet yra viena išėitis: įstoti į Imperatorišką Muzikos mokyklą, kurios lankytojai nuo karinės prievolės atleidžiami. Tik reikia daug mokėti — 600 rublių...

Kunigas, išklauses, liepė ateiti su bendrabučio vedėju J. Kairiukščiu ir pažadėjo padėti.

Kitą rytą nuvykome su mokytoju J. Kairiukščiu. Kun. K. Olšauskas išrašė du čekius: vieną 50, o antrą — 600 rublių. Turėjome abu su mokytoju nuvykti į Muzikos mokyklą ir, jei mane priims, mokytojas J. K. apmokės visus mokesčius.

Nedelsdami nukeliavome į Muzikos mokyklą. Jos direktorius pakvietė vieną mokytojų ir paprašė patikrinti mano klausą. Mokytojas nuvedė prie fortepijono ir liepė dainuoti gamą, Matyt, do-re-mi-fa-

sol-la-si-do (ir atgal: do-si-la-sol-fa-mi-re-do) išrėkiau pavyzdžiai, nes priėmė į paruošiamąją klasę. Karuomenėn stoti nebereikėjo; be to, grįžau ir į rusų mokytojų seminariją.

Muzikos mokyklą lankydavau du kartus savaitėje, popietinėmis valandomis. 1916 m. išlaikiau egzaminus į pirmąjį kursą. Bet ir vėl užėjo debesys.

Išleistas naujas įstatymas: muzikos mokyklų ir konservatorių studentai nuo karinės prievolės neatleidžiami. Žinodamas, jog mokyklos-bendrabučio vedėjas Juozas Kairiukštis itin stropiai žiūri vyresnybės įsakymų, užėjęs pas jį pasakiau, kad kun. K. Olšauskas liepė man duoti namų knygos pažymėjimą, kur parašyta, kad esu 17 metų. Liudijimą gavau ir rytojaus dieną išvykau į Petrogradą, kur įstojau į Purėno vedamus pedagoginius kursus. Viskas atrodė gerai. Bet ir čia atsitiko nelaimė. Prieš egzaminus visi kursantai buvo paskirstyti dviejų savaitių mokyklos praktikai atlikti. Aš gavau paskyrimą Vasilijaus saloje į Šeštosios linijos priemiesčio dviklasę mokyklą.

Nuvykau. Pradėjau praktiką. Viskas, rodos, sekėsi neblogai. Kartą pirmos klasės mokytojas, asmeniniais reikalais trumpam išeidamas iš pamokos paprašė mane praveisti pamoką. Klausdamas, liečiau, kad žinantieji atsakymą pakeltų ranką. Daugumas vaikų pakėlė rankas, bet vienas... pats augiausias ėmė ir pakėlė koją. Buvo tai beveik mano amžiaus bernas.

Priėjęs iš užpakalio, nykščiu apdovanojau jį vadinama "grūšia", kokių ir pats gaudavau Šeštokų pradžios mokykloje. Aš, gavęs bausmę, nutylėdavau. Bet, pasirodo, jo būta smarkesnio: tyčiomis pabiraukė nosį į suolo briauną, net truputis kraujo pasirodė. Ir čia pat tas gremėzdas taip ėmė rėkti ir staugti, kad net visoj mokykloje aidėjo. Atbėgo direktorius. Tuoj pat atsirado ir laikinai pasitraukęs klasės mokytojas. Abu gavome iš direktoriaus pylos!

Tačiau tuo viskas nesibaigė. Kita dieną iššaukė mane pedagoginių kursų direktorius Purėnas ir paklausė, ką ten vakar esu padaręs. Papasakojau, kaip buvo. Purėnas įspėjo: "Dalykai blogi. Tas, kuriam vakar nepagailėjai lietuviškos "grūšios", yra rusų šventiko archimandrito (ar archiriejaus) sūnus. Pirmoje klasėje sėdi trečius metus. Jokiom priemonėm jo sutramdyti negalima."

Paklausiau, ką dabar daryti? Direktorius Purėnas manė, jog manęs prie egzaminų tikriausiai nebeprieis; o galimas daiktas, kad ir į teismą patrauks. Pagalvojęs patarė: "Galėtumei Tamsta egzaminus ir kitur laikyti. Ar turi giminių?"

Atsakiau, jog Poltavoje gyvena mano brolis, bet neturiu pinigų kelionei. Liepė atnešti kursų knygas ir, kai jas atnešiau, davė 25 rublius ir rekomendacinį laišką rusų Du-

mos atstovui kan. Laukaičiui. Kai tą laišką įteikiau kan. Laukaičiui, jis dar pridėjo 70 rublių ir taip pat patarė važiuoti į Poltavą pas brolių.

Tą pačią dieną išvykau į Minską pas bičiulį Juozą Žilinską, kuris drauge su manim Voroneže buvo atleistas iš kursų. Jis jau buvo karo valdininkas ir Baranovičiuose karinių sandėlių viršininkas. Jis patarė kreiptis pas II-os karo apygardos tiekimo viršininką lietuvį Venslauską (vėliau Šiauliuose pagarsėjo kaip advokatas). Jo štabą radau Minsko gubernatoriaus rūmuose. Į tuos rūmus užėjęs, suradau viršininko Venslauskos kabinetą. Prie durų budėjo senas kareivis "apsauginys", su kryžiaus uniformine kepure. Kareivis kažkam paskambino. Pasirodė sargybos viršininkas, kuris, sužinojęs mano reikalą, pakvietė adjutantą. Pastarasis leido man užėiti pas viršininką.

Įėjęs į didžiulę salę, pamačiau viršininką Venslauską ir, prie jo stalo prisitartinęs, pasisveikinau ir pradėjau pasakoti savo bėdas.

Dar man nebaigus pasakoti, viršininkas suriko:

— Govorite po ruski! (Kalbėkit rusiškai).

Nors jo kabinete tuo metu tik mudu ir tebuvo ir nors rusiškai kalbėti mokėjau, aš Venslauską (dabar jau rusiškai) atsiprašiau už sutrukdyimą, atsisveikinau ir išėjau.

Iš Minsko nukeliavau pas brolių į Poltavą. Ten kiek pabuvęs, nuvykau į netoli nuo Poltavos esantį Kremenčuką, kur buvo mokytojų seminarija. Joje jau trečiame kurse mokėsi Juozas Grabauskas, kuris man patarė laikyti egzaminus externu. Tąsyk kreipiausi į Seminarijos direktorių, patrodžiau jam savo dokumentus ir pareiškiau, jog noriu stoti kariuomenėn, bet pirma norėčiau išlaikyti seminarijos kurso egzaminus. Direktorius mielai sutiko. Įteikiau prašymą. Egzaminai pasirodė labai lengvi, ir po trijų dienų gavau pažymėjimą, kad esu baigęs Kremenčuko miesto mokytojų seminariją.

Grįžau į Minską ir įstojau į kariuomenę.

Mintys apie praeitį ir apmąstymas apie dabartines išėivijoje nuotaikas

Prisimenant lietuviškos moksleivijos gyvenimą Voroneže ir palankias sąlygas, kurias buvo išrūpinę ar iškovoję Martynas Yčas bei kunigai K. Olšauskas ir J. Laukaitis, negaliu mintyse paslėpti jiems pagarbos ir dėkingumo jausmų. Buvo me aprūpinti įvairiomis mokyklomis, mokslo priemonėmis, patogiais bendrabučiais, uniformomis, drabužiais ir apavu bei šiluma. (Žiemos metu būdavo parūpinami visiems guminiai kaliošai).

Su dideliu dėkingumu noriu paminėti Martyno Yčo vardo gimnazijos direktoriaus Prano Mašiot, Saulės dr-jos mokytojų seminarijos ir Komercinės buhalterijos kursų

direktoriaus Vokietaičio, mokytojų Špokevičiaus ir Balčikonio, auklėtojo kunigo Razumo, mokytojo Kairiukščio vardus. Tie vyrai atidavė savo nemenką duoklę Lietuvai ir tautos iš vergijos kilimui. Beveik visi jaunuoliai, Voroneže siekę mokslo, 1918-19 metais sugrįžo tėvynėn ir našiai įsijungė į atstatymo ir kūrybos darbus. Vieni stoji savanoriais kariuomenėn, kiti į Karo mokyklą, dar kiti — mokytojauti, valdininkauti, žiūrint, kas ką sugėbėjo ir kam buvo pasiruošęs. Buvo net įsijungusių į diplomatinę tarnybą.

Norėčiau paklausti, ką panašaus atnešė II-jo pas. karo pabėgėliai ir ką jaunimui įkvėpė dabartinės išėivijos sąlygos? Man atrodo, kad tautinė ir politinė šios išėivijos jaunomenės orientacija negali prilygti Voronežo laikų merginų ir vaikų tautinės sąmonės suvokimui ir darbų bei ryžtų užsidegimui. Idealizmo praradimas, vyresniųjų negerbimas, medžiaginėms vertybėms nesveikas nusilenkimas, partijų ir partijėlių rietenos, dvasinio autoriteto paneigimas ir dienos madų gaudymas bei liguistais laiko reiškiniais žavėjimasis — visa tai žaloja nūdienį jaunimą, pakerta jo lietuviškąsias jėgas. Yra gražių išimčių, užsidegusių jaunuolių, bet tai tik nedidelė dalis, palyginus su inertiška mase.

Tais neigiamais mūsų jaunuomenės (o ir visuomenės) bruožais gali džiaugtis tik mūsų priešas — komunizmas, skelbiant, jog išėivijos lietuviai mirštą ir išsigimsta, jog tėvynėje pasipriešinimą jie jau palaužę ir jog ten auga "nauja" karta. Lietuvos suverenines teises pamynęs, priešas neslepia kėslų netrukus sunaikinti ir visą lietuvių tautą. Ar to akivazdoje nereikia mums susirūpinti, ieškant priemonių, kurios pažadintų snaudžiančią tautinę sąmonę, kurios uždegtų ir patrauktų jaunimą natūriems žygiams? Jaunimo Metai tokių simptomų parodė. Dabokime, kad tos kibirkštys neužgesų, kad visi — jaunimas ir senimas — rastume bendrą kalbą bendrame fronte dėl tėvynės laisvės ir dėl lietuviybės išlaikymo.

Gen. St. Raštikis

KOVOSE DĖL LIETUVOS

Buvusio Lietuvos Kariuomenės vado atsiminimai. I tomas: Gyvenimo audrose (vaikystė ir jaunystė); Kariuomenės vadovybėje. 704 psl.

II tomas: Okupantų priespaudoje; Sudužusio laivo keliais (Vokietijoje ir JAV). 688 psl.

Abu tomai gausiai iliustruoti retomis fotografijomis.

Pirmas tomas išparduotas; II tomo nedidelis egz. skaičius dar yra likęs. Kietais viršeliais — \$7.00, minkštais — \$6.50.

Gaunama LD leidykloje.

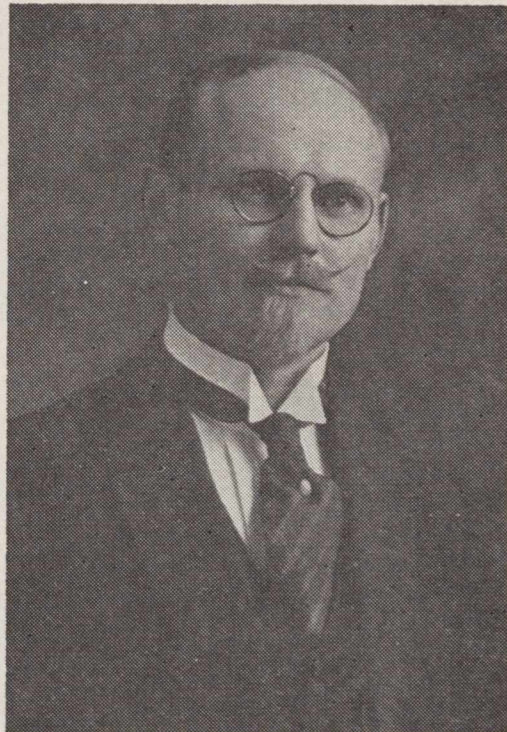
DR. J. Bielskio sukaktis...

Atkelta iš 5 psl.

Dėliai privilegijų ir imuniteto priėmusioje valstybėje, abudu turi vienodus, egzekvatūroje skirtumas nenumatytas. Tik "garbės" konsulai neatleidžiami nuo taksų — valstybinių mokesčių, nes jie dažniausiai būna vietos krašto piliečiai. Ašai New Yorke buvau "karjeros", dabar Los Angelėse esu "garbės konsulu".

Konsulų teisės ir privilegijos yra nustatytos tarptautinėse konferencijose ir paremtos tarptautinėmis teisėmis. Pastaruoju laiku toji tarnyba būna sutvarkoma tarptautinėmis sutartimis.

Mano dabartinės pareigos daug kuo skiriasi nuo įprastų konsularinių pareigų. Lietuvai esant įsiveržėlių okupacijoje, jokios tarptautinės prekybos nėra. Tad netenka rūpintis surasti tinkamą rinką Lietuvos produktams, ieškoti tinkamesnių šaltinių reikalingiems užpirkimams, rinkti žinias prekių rūšiavimui, parengimui užsienio rinkai. Laivininkystės problemos ir kitos įprastos

Dr. J. Bielskis Lietuvos Konsulato New Yorke įsteigimo (1923) metu.

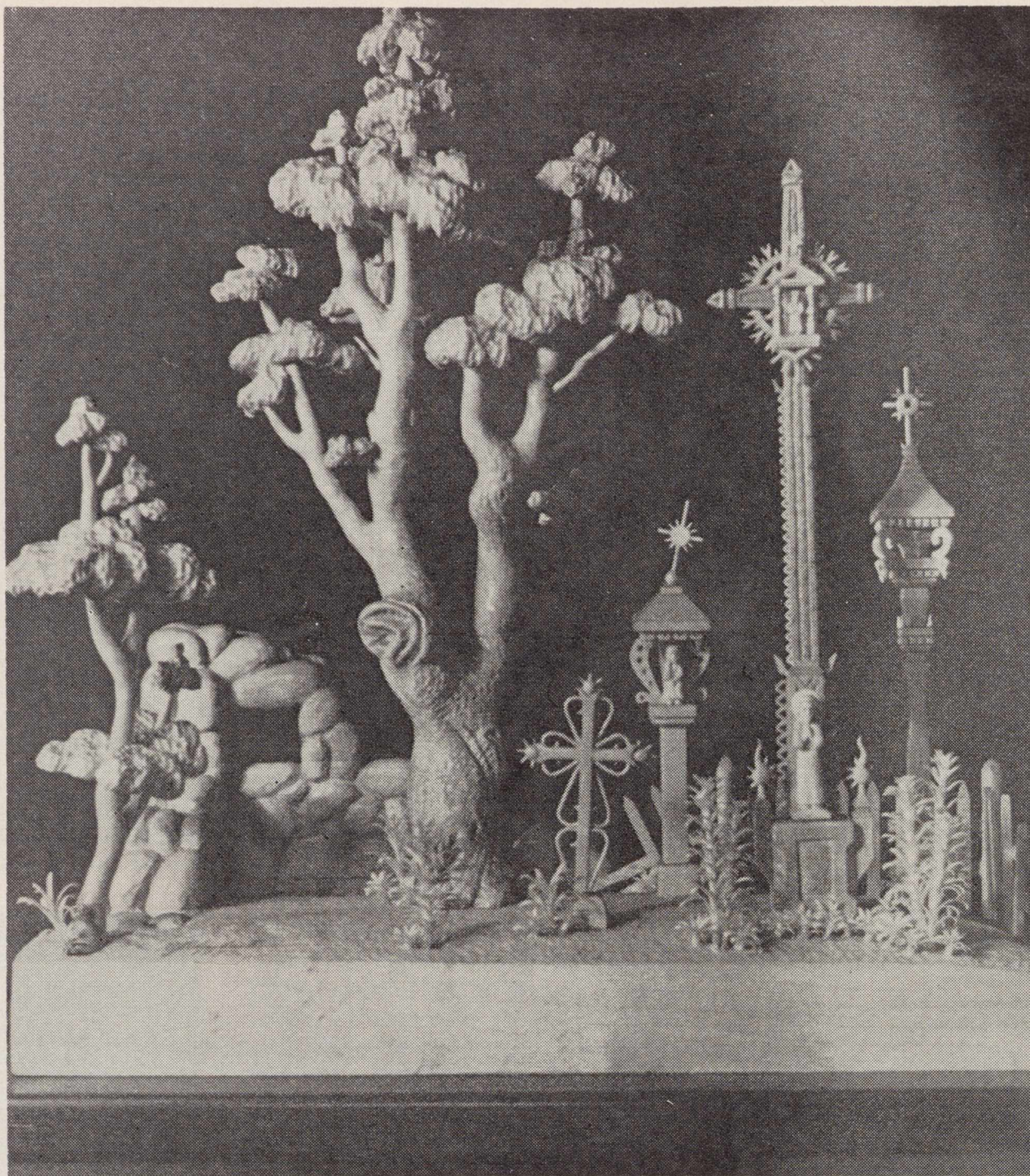
Dr. Bielskis, at the time of the establishment of the first Lithuanian Consulate in New York in 1923.

konsularinės pareigos dabartinėse aplinkybėse savaime atpuola. Dabar tenka dirbti daugiausia reprezentacijos srityje, dokumentų tvarkyme, turima plati korespondencija įvairios informacijos apie Lietuvą reikalui. Retkarčiais tenka pagalbėti palikimų reikalus tvarkyti.

— Los Angelėse reziduojąs diplomatinis korpas išrinko Jus savo II-ju vice dekanu. Jums suteikta garbė ir patikėtos pareigos; kokios jos?

— Vice dekanas pareigos būna tokios pat kaip ir dekanas. Atstovaujama ir kalbama konsularinio korpo vardu, oficialiuose minėjimuose ir visuomeninių organizacijų parengimuose, susirašinėjama korpa liečiančiais reikalais. Dekanas pirminkauja korpo posėdžiuose, stengiasi palaikyti gerus ir draugiškus santykius. Dekanui nesant ar nega-

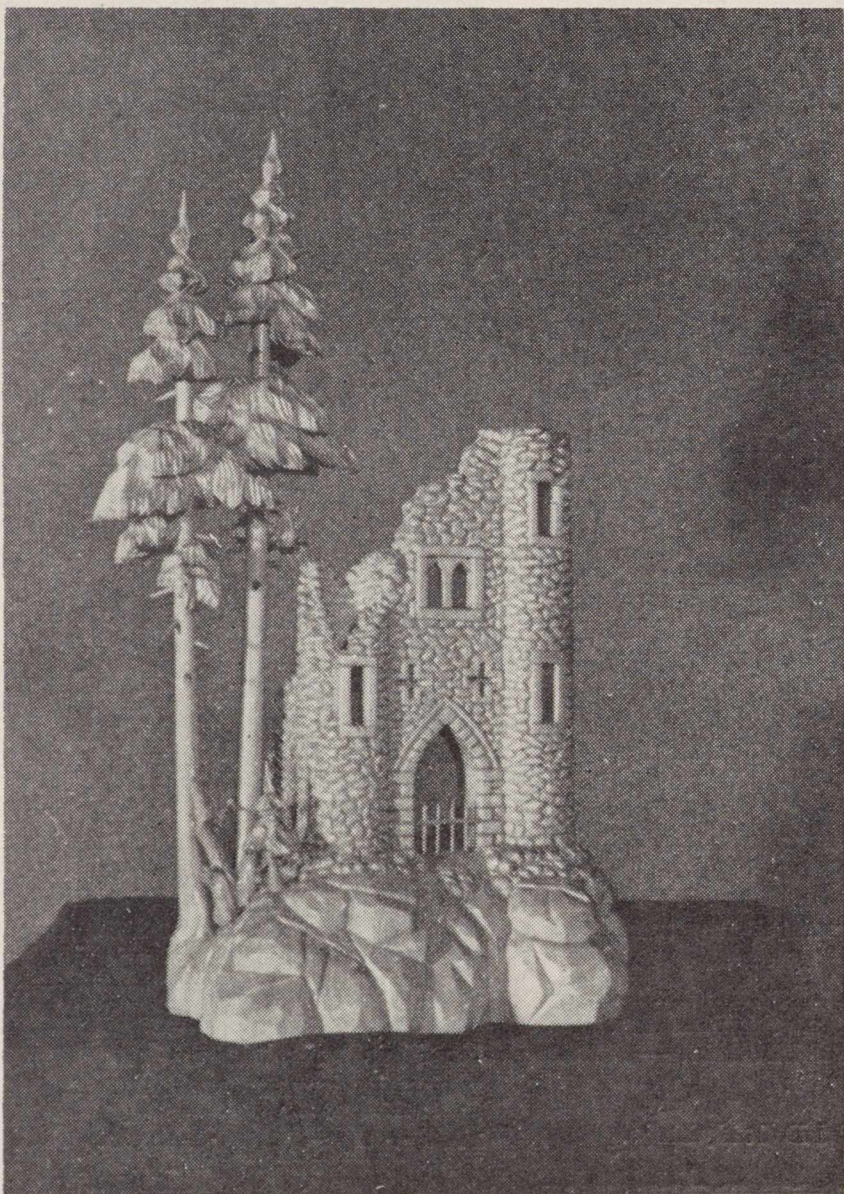
Pabaiga 17 psl.

Senkapiai, medžio drožinys.
The old grave yard, wood.

V. JOKUBAITIS

V. JOKUBAITIS – JUDANČIŲ KOMPOZICIJŲ DAILININKAS

Pilies griuvėsiai, medžio drožinys.
Castle Ruins, wood.

V. Jokubaitis

Nostalgija, medis, reljefas.
Nostalgia, wood relief.

Aptrupėjusios britų imperijos sostinėje Londone šiuo metu gyvena bent trys lietuviai menininkai: skulptorius Antanas Braždys, piešėja ir skulptorė Elena Gaputytė ir tapytojas bei drožinėtojas Vincas Jokubaitis. Su pirmaisiais dviem LD skaitytojus jau esame supažindinę. Šį sykį trumpai pristatysime V. Jokubaitį. Jis yra, palyginti, dar gana jaunas vyras. Meno mokytis pradėjo prof. V. K. Jonyno vadovaujamoje Ecole des Arts et Metiers Freiburge, Vokietijoje. Taip pat studijavo pas Kaselio Meno Mokyklos direktorių Schmidt. Išemigravęs į Angliją, apsigyveno Leeds mieste ir ten dirbo iš pradžių tekstilėje, o paskui pritaikomosios dailės gamykloje. Atliekamu laiku drožinėjo lietuviškos tautodailės kūrinius, ypač kryžius. Nevienas jo kūrinys buvo nupirktas privačių asmenų. Net du jo tautodailės kūriniai pateko pas Leeds vyskupą J. C. Heenan. Nemaža jo drožinių (kryžių) yra įsigiję ir Amerikos lietuviai.

“Atžalyno” teatro Bradforde statomiems veikalams ne kartą jis nupiešė dekoracijas. Taip pat ir “Vaidilos” teatro pastatymus Londone puošė jo dekoracijos.

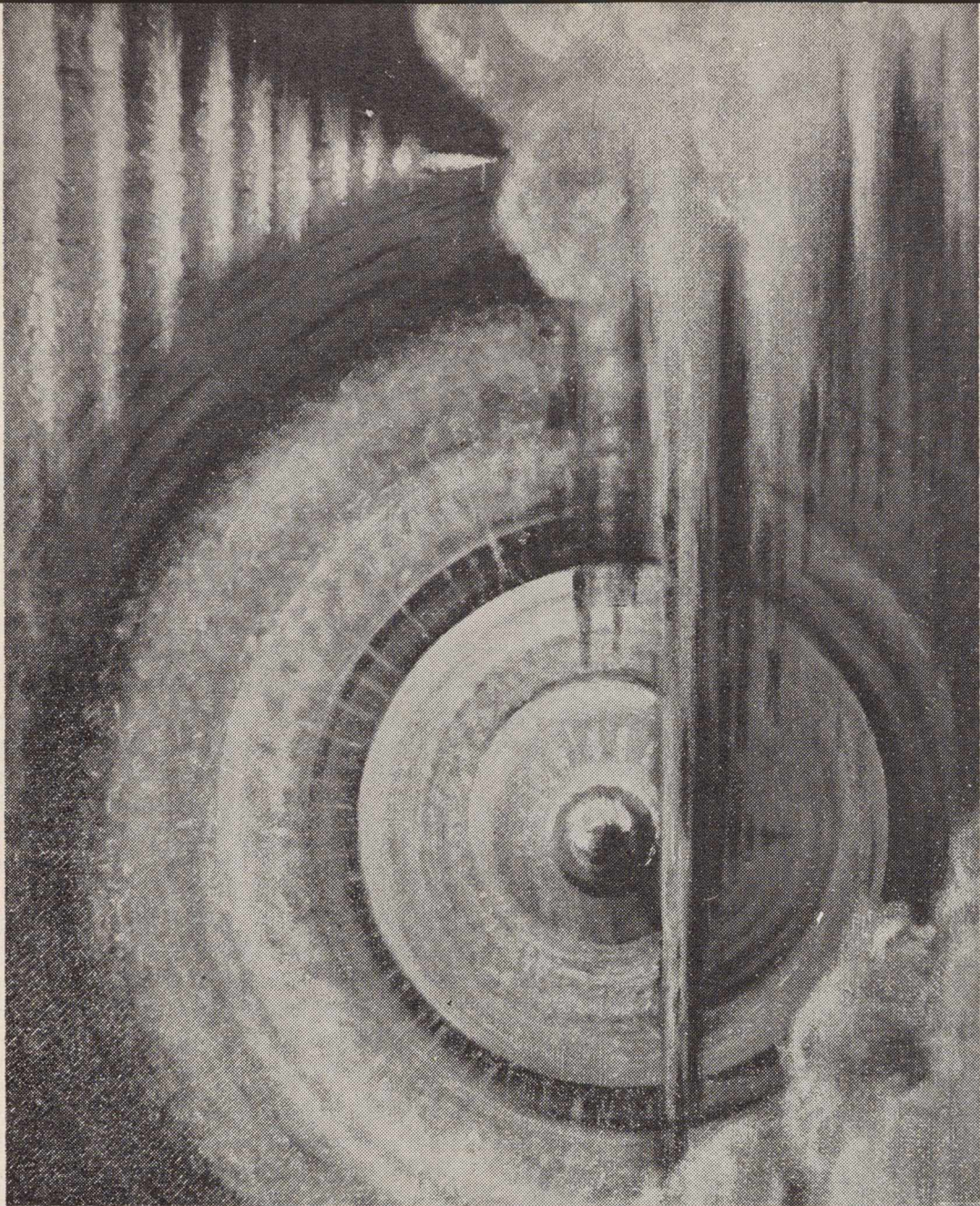
V. Jokubaitis yra dalyvavęs britų menininkų pavasarinėse parodose Bradforde 1956 ir 1957 metais, išstatydamas jose po du savo kūrinius. Taip pat jo kūrinio būdavo metinėse Leeds miesto Dailiojo Meno Klubu parodose, vykusiose 1956, 1957 ir 1959 metais.

Persikėlęs į Londoną, kurį laiko dar gilino meno studijas. Vėliau surengė vietos lietuviams savo sukurtu tautodailės drožiniu bei paveikslu parodą. Dalyvavo taip pat ir Baltų Meno parodoje.

Iš tautodailės darbų, kuriuos jis labai laiko savo bute, pažymėtini trys originalūs, iš medžio išpauštyti kryžiai. Ispūdingi yra jo drožiniai: Nukryžiuotasis. Prisikėlimas, Trobelė su medžiu, Pilis, Nostalgija. Pastarasis yra gana didelis reljefinis medžio piauštinys, vaizduojantis mergaitę su sėliu nuokšte. Darbas turi surrealizmo žymių.

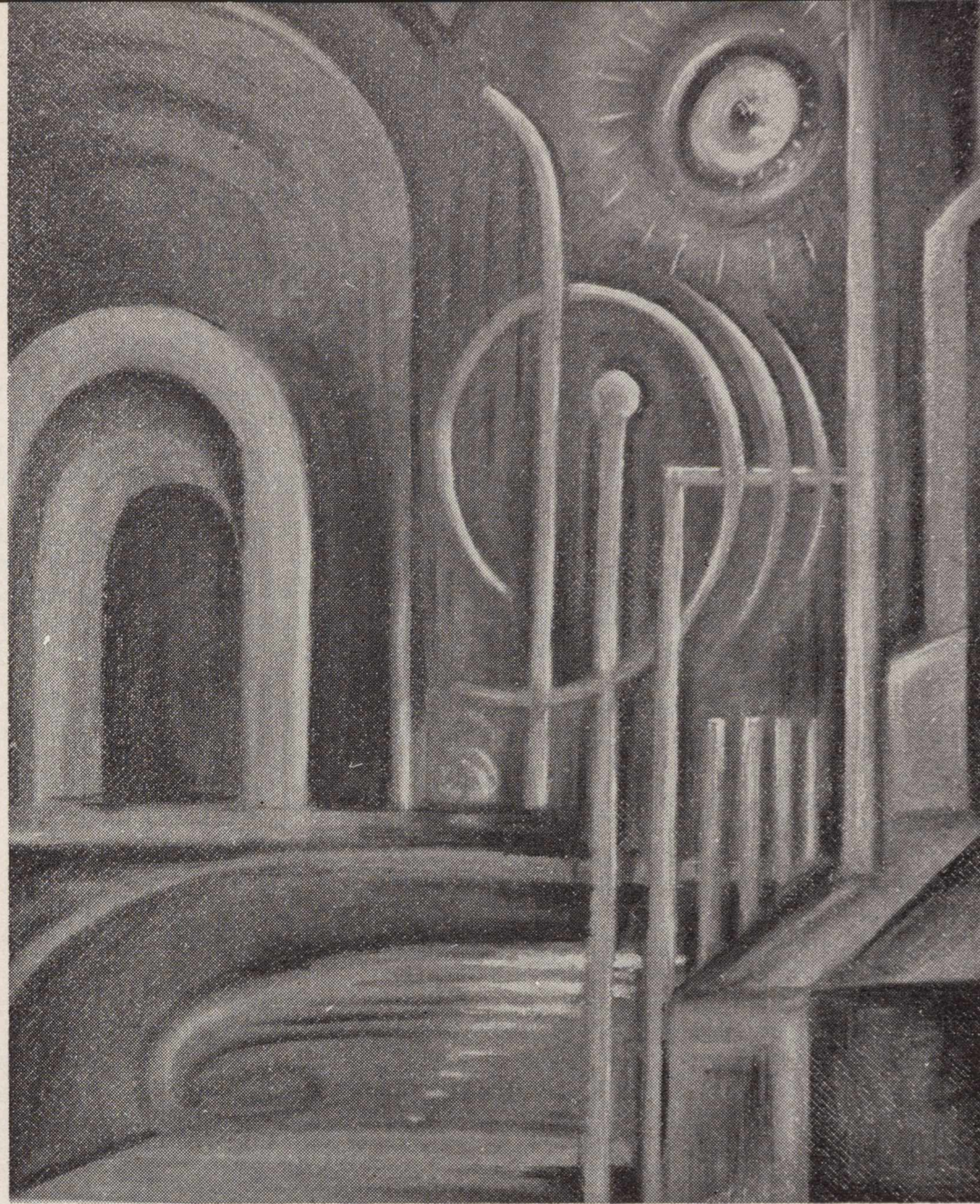
Nesvetima jam ir keramika. Šios srities jo darbai pasižymi ypatingu išbaigtumu.

Tačiau žymiai didesni išbandai daro jo tapiniai, kuriu ansčiai pristatinėta jo buto pasieniuose. Šios rūšies darbuose jis daugiau linkęs į abstraktizmą. Realistinio stiliaus tapybinių kūrinių jis turi dar nedaug, ir jie rodo, yra sukurti anksčiau. Štai paveikslas

V. JOKUBAITIS

Judanti kompozicija, aliejus
Composition, oil

V. JOKUBAITIS

Vidurnaktis, aliejus
Midnight, oil

“Paskutinė diena” vaizduoja skęstančią merginą, kurios žvilgis nukreiptas į mėnulį, šviečiantį nakčia pro debesis. Kitas paveikslas — “Žvilgsnis į ateitį” — vaizduoja merginą su angelu. Naktis prie Nemuno, Vidurnaktis, Moteris prie vandens — originaliai sukurti paveikslai, atkreipiantys žiūrovo dėmesį savotišku spalvingų tonų išgavimu.

Abstraktiniuose dailininko paveiksluose daugiausia yra išreikš-

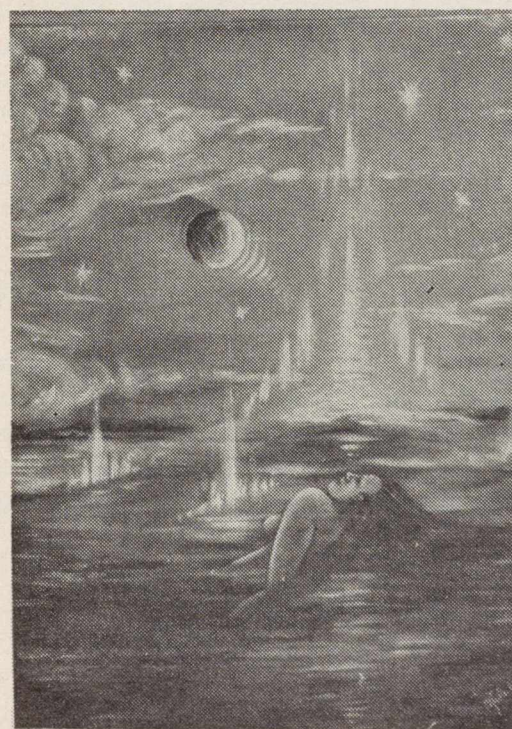
tas kosminis sukimosi judesys, kuris pagauna žiūrovą iš pirmo žvilgsnio. Šios rūšies jo paveikslai yra patys stipriausi. Aliejinių dažų spalvos daugiau švelnios, išryškinančios judesį, kuris ypač stipriai išreikštas paveiksluose: Dievo kalvėje, Džiazo simfonijoje, Organinėje molekulėje, Judančioje kompozicijoje. Šie paveikslai parodo tikrąjį dailininko veidą, visą jo originalumą ir individualumą. Jie rodo linkmę, kuria dailininkas eina į abstraktizmą.

V. Jokubaitis, kaip ir daugelis kitų šios rūšies meno kūrėjų, negali pragyventi iš savo kūrybos. Šiuo metu jis turi paveikslų restauratoriaus darbą valstybinėje Londono galerijoje, kuri žinoma National Gallery vardu ir yra miesto centre, prie garsiosios Trafalgaro aikštės. Kaip dailininkui, tai labai malonus darbas, teikias dvasinio pasitenkinimo ir džiaugsmo. Jis jį gavo, laimėjęs konkursą restauratoriaus vietai užimti Anglijos karalienės globojamoje galerijoje.

Žurnalo skaitytojams čia pateikiame keletą jo tautodailės pavyzdžių ir paveikslų nuotraukų; originalai yra spalvoti, o čia jie teperduoda tik tamsų paveikslų reljefą.

J. Tininis

Moderni tragedija. Aliejus.
Modern Tragedy, oil

V. JOKUBAITIS

Dievo kalvėje, aliejus (Stuko kolekcija, JAV)
Composition, oil

KNYGOS IR AUTORIAI

HIMNAS IR REQUIEM KRITUSIEMS UŽ LAISVĘ

Sunku pritaikyti žanro vardas Vlodo Ramojaus knygai "Kritusieji už laisvę". Ją skaitai kaip liūdną Requiem, nuolat girdėdamas žudynių šūvius, regėdamas aplinkui išniekintus lavonus, negalėdamas apskaičiuoti, kiek ši beviltiška kova nusinešė aukų, bet su drebančia širdimi džiaugdamasis, kad lietuvis neatidavė laisvės lengvai, kad priešas žino, kas jo laukia, likimo valandai išmušus...

Šią knygą skaitai labiau įtemptai, negu bet kokią kriminalinį romaną, nes žinai, jog čia eina ne žaidimas, bet žūtutinė kova. Šią knygą skaitai, kaip istorinį dokumentą, ne šalto istoriko, bet jautraus kūrėjo plunksna parašytą, kur suregistruota partizanų žygiai ir vardai, mirtys ir kapai. Šią knygą skaitai, kaip mirusiųjų Lietuvoje testamentą mums, gyvenantiems laisvame pasaulyje, kad žinotume, kokia kaina ten eina gyvenimas, kokiomis aukomis gyva mūsų tėvynė, kokios mažos ir menkos mūsų pastangos laisvinimo žygyje, kur negresia nei išdavimas, nei kankinimai, nei tardymai, nei kalėjimas, nei mirtis sušaudant.

Ir mes, kaip ir autorius, suprantame, kad "keliolikos tikrų pavardžių ir visos eilės slapyvardžių at-

rius atsargiai ir kruopščiai surinko medžiagą, dažnai apkrekęs kankinių krauju, ir padavė skaitytojui kaip šventą palikimą. Ją skaitai ir meldiesi.

Tejungia ši malda skaitytoją su tėvyne ir su žuvusiais už jos laisvę rafinuočiausioje XX amžiaus vergijoje ir barbarišiausioje per visą žmonijos istoriją kovoje. (J. Br.)

Vladas Ramojus, **Kritusieji už laisvę**. Lietuviškos Knygos Klubas. 1967. 182 psl. Viršelis V. Virkau. Kaina 2,50.

NAUJOS KNYGOS

Atsiųsta paminėti

Stasė Šakytė, **Alkana žemė**. Eilėraščiai. Išleido "Ateitis", 1967. Spaudė Pranciškonų sp., 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. Aplanką piešė P. Jurkus. 72 psl. Platina Ateitinių Federacija, 910 Willoughby Ave, Brooklyn, N. Y.

Kazys Bradūnas, **Sonatos ir fugos**. Susitikimai su Čiurlioniu. Eilėraščiai. Išleido M. Morkūnas, 1967, Chicagoje. Didelio formato, kietais viršeliais, su V. Virkau pieštu aplanku ir to paties dainininko puslapių iliustracijomis iš Čiurlionio paveikslų detalių. Gaunama "Drauge", 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. Kaina \$5.

Stasys Yla, **Moderni mergaitė**. Svarstymai. Su bažnytine aprobata. N. Vedegetės-Palubinskienės iliustracijos ir viršelis. 352 psl. Išleido Immaculata, Putnam, Conn. Kaina \$4.00

Pranys Alšėnas, **Martynas Jankus**. Mažosios Lietuvos patriarchas. Gyvenimas, darbai ir likimo lemties vingiai. Torontas, Kanada. 1967. Išleido J. J. Bačiūnas. 394 psl. Kaina \$3.00.

Dr. Juozas Dauparas, **Žemės ūkio švietimas**. Studija. I dalis — Žemės ūkio švietimo problemos ūkininkų krašte. II d. — Žemės ūkio švietimas Lietuvoje. Išleido ir platina autorius, 1520 W. 99th St., Chicago, Ill. 1966. 290 psl. Kietais viršeliais kaina \$5.00.

Lita Lanka, **Oi, neverk, Neringa**. Eilėraščiai. Piešiniai J. Kiburo. Did. formato. 80 psl. 1966 — Jaunimo metai. Kaina nepažymėta.

Tėvynės Atgarsiai, Nr. 2. 1967 m. geg. mėn. Čikagos Aukšt. Lituanistinės mokyklos mokinių žurnalas. Red. Jūratė Jasaitytė ir red. kolektyvas. 22 psl. Vieno numerio kaina: suaugusiems 25 ct., mokiniams — 15 ct.

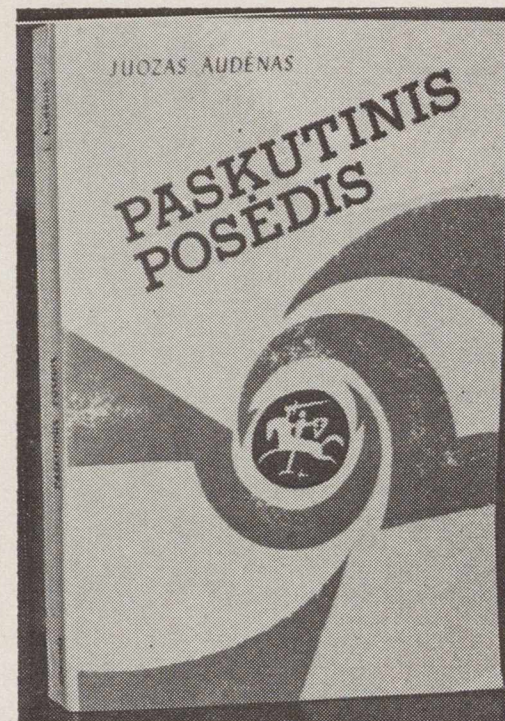
Žiburėlis. Cicero Aukšt. Lituanist. mokyklos laikraštėlis. 1967 m. birželis, Nr. 9. Redakcijos globėjas Č. Grincevičius.

Antonianum. 1967. Šv. Antano Gimnazijos metinis leidinys. Spaudai parengė Šv. Antano gimnazijos mokiniai Kennebunkport, Me. Did. formato. Gausiai iliustruota.

The Seasons, by Kristijonas Donelaitis. Rendered from the Lithuanian into English verse by Nadas Rastenis. Introduction and Editing by Dr. E. Tumas, California State College at Fullerton. The woodcuts by V. K. Jonynas. Portrait of K. Donelaitis by P. Rimša. Published by Lithuanian Days Publishers, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Calif. 128 pages. Price: Bounded \$1.00, soft cover — \$3.00.

VIENO POSĖDŽIO KOREKTŪROS

Neseniai Romuvos leidykla New Yorke išleido J. Audėno, vieno iš paskutinės vyriausybės narių, atsiminimų knygą, pavadintą "Paskutinis posėdis". Autorius, žinomas lietuvių visuomenės veikėjas, nuolat besireiškęs Vlike, dabar gyvena JAV-se. Jis yra vienas iš tolerantiškiausių politikų, mokąs bendram reikalui dirbti ir sutarti su savo politiniais "priešais"; formaliai priklauso valstiečių liaudininkų sąjungai, buvęs ilgametis jos c. k. narys ir pirmininkas, gyven-

mo ir veiklos idealu pasirinkęs didžiojo varpininko Kudirkos kryptį.

I gyvenimą išėjęs sunkiu sava-mokslo keliu, lankęs suaugusių gimnaziją, baigęs teisės mokslus, J. Audėnas yra vienas žymesniųjų mūsų ekonomistų.

"Paskutinio posėdžio" atsiminimus jis pradeda labai iš tolo, nupasakodamas visą savo gyvenimo kelią. Rašo paprastai, be stilistinių įmantrumų ir iškalbingų filosofavimų, ekonomiškai, taupiai. Įvykius ir žmones paliesdamas, kalba santūriai ir objektyviai, labai retai kur prisegdamas jiems savo požiūrį. Skaitytojas knygą ims į rankas dėl to "paskutiniojo" posėdžio, ieškodamas arba tiesos arba sensacijų. Daug sensacijų gal neras. Bet tiesa paduodama šaltai, apgalvotai, niekur neiškišant savo asmens ir ne-nuvertinant kitų. Beje, akylesnis skaitytojas pastebės, kad autorius iškelia ir faktų, kuriais turės istorikas susidomėti, vertindamas paskutiniojo posėdžio prieitais išvadas ir rasdamas vėliau vyriausiojo posėdininko (prezidento Smetonos) JAV liet. spaudoje paskelbtus protesto tekstus, kurių visai nebuvo. Yra ir daugiau faktų, koreguojan-

čių ano meto dabar skelbiamus niekuo nepagrįstus teigimus.

Iš paskutiniosios vyriausybės narių, be J. Audėno, laisvajame pasaulyje yra tik K. Musteikis ir E. Galvanauskas. Pastarasis posėdyje nedalyvavo. J. Audėnas yra vienas iš dviejų autentiškų liudininkų. Juodu galėtų pakoreguoti ir daugiau išgalėjusių ar skelbtų nepagrįstų nuomonių. Už tai istorija bus jiems tik dėkinga. K. Sk-dis

— Juozas Vieškšys, LD bendradarbis, "Draugo" gegužės 22 d. numerio išspausdino platų, originaliai parašytą literatūrinį essay apie Alės Rūtos naują romaną "Žemės šauksmas". J. Vieškšys veikalo Sibiro vaizdus sieja su "National Geographic" žurnale paskelbtais tūlo keliauninko ružavai nupieštais vaizdais, tarnaujančiais komunistinei propagandai. Autorius sako, jog Alės Rūtos personažo Lino patirtasis Sibiras yra daug autentiškesnis, susišaukęs su Sibiro tremtinio poeto "Neparašytų laiškų" poezija.

— Gegužės 17 d. į okupuotą Lietuvą išskrido poetas Juozas Mikuckis, buvęs nepr. Lietuvos pirmas Kauno komendantas, Gyvendamas Baltimorėje jau kuris laikas palai-kė ryšius su "pažangiaisiais", taigi ir į kelionę jį palydėjo "pažangiečiai", o "Laisvės" korespondentas aprašė net išvykstančiojo nuotakas ir "paskutiniusius" žodžius. Mikuckis, esą, pasakęs, kad "veiksniai, patyrę rengiantis aplankyti gimtąją žemę, bauginę, raginę nevažiuoti, nes 'Tu važiuoji į Sibirą, tu lendi į prapultį', plepėjo jie man".

Apie jo atvykimą į Lietuvą trumpai (13 eilučių) parašė "Gimtas kraštas", pastebėdamas, kad "Jis numato gimtajame krašte viešėti apie mėnesį." Birželio 19 d. J. vaičių ilgumo — birželio 19 d. J. Mikuckis išvyko atgal į Baltimorę. Išlydėdamas "G. K." rašo, kad svečias buvo apsistojęs Kaune pas sūnų, lankęsis gimtajame Zauniškių kaime, viešėjęs Palangoje ir Vilniuje. Išvykdamas J. Mikuckis apsilankęs "Vagos" leidykloje ir įteikęs "savo poezijos rinktinę, kurioje yra ir nespausdintų, o taip pat slapyvardžiais JAV periodikoje skelbtų eilėraščių".

Atsisveikinimo vakarą - pobūvį surengęs "Kultūrinių ryšių su užsienio lietuvių komitetas". Jame dalyvavę "rašytojai, komiteto ir "G. Kr." red. darbuotojai.

Tokia istorija be komentarų. Komentarų, manome, prirašys pats gyvenimas ir laikas. (J. V.).

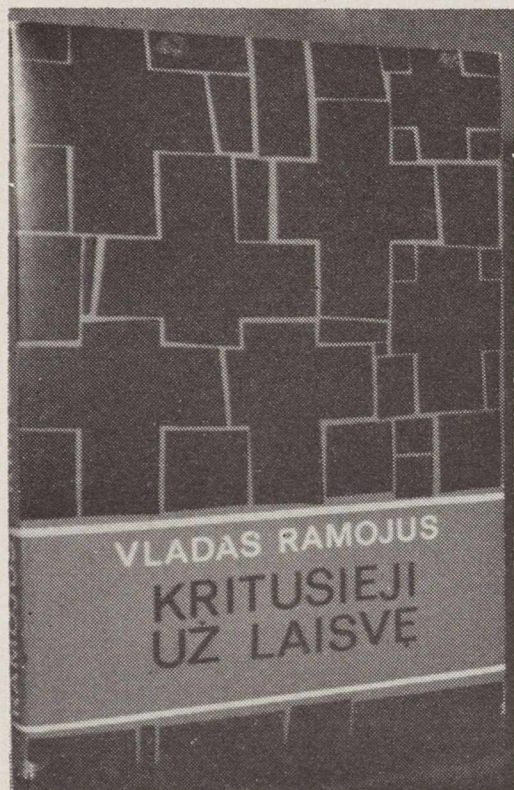
DARBININKAS

išeina du kart savaitėje. Prenumerata metams \$7.00. Naujiems skaitytojams pirmais metais tik \$5.00. DARBININKO administracijoje veikia Spaudos Kioskas. Čia gaunami naujausi lietuviškų knygų leidiniai, maldaknygės, lietuviški kryželiai, gintaro ir odos lietuviški išdirbiniai bei lietuviškos plokštelės.

Visais reikalais kreiptis

DARBININKO ADMINISTRACIJA

910 Willoughby Avenue • Brooklyn, N. Y 11221 • Tel. GL 2-2923

skleidimas iš 30,000 žuvusiųjų kovotojų masės yra tik lašas jūroje". Bet ir nuo to lašo mums stingsta kraujas, krūpčioja širdis ir nesulaukiamai rieda ašaros. Tas lašas, kaip koks šventosios aukos kraujo ekstraktas, nudažo mūsų blyškį gyvenimo jūrą, iš kurios skaudžiais šešėliais kyla nukankintų veidai, sudegintos sodybos, susprogdinti bunkeriai, paverptos tėvynės kaimai ir miestai, kaip vienas milžiniškas išniekinto kareivio kapas.

Iš laiškų, iš spaudos laisvėje, iš ciniškai komunistinių rašėvų subiautrotų reportažų ir knygų, auto-

BRAZDŽIONIO POEZIJOS RINKTINEI

LEISTI KOMITETAS,

susitelkęs Los Angeles, Californijoje, kreipiasi į viso pasaulio lietuvius, komunizmo agresijos atskirtus nuo savojo krašto, prašydamas pagalbos, leidžiant sukaktuvininko poeto Brazdžionio (60 metų amžiaus ir 40 m. kūrybos) rinktinę.

Lietuvoje poetas Bern. Brazdžionis okupantų yra niekinamas, o pavergtų mūsų brolių mylimas. Tik pavergtieji negali gauti šio autoriaus knygų ir draudžiami išreikšti jam pagarbą. Užtat lietuviai laisvame pasauly turime padaryti tai, kas neįmanoma pavergtiems broliams.

Kas yra mums Brazdžionis, jo poezija? — Tai pačios Tėvynės balsas, tai garbingo lietuvių šauksmas ir ilgesys laisvės, tiesos ir gyvenimo įprasminimo. Kol brazdžioniška kūryba skambės laisvame pasauly, tol mūsų krašto laisvei atgauti kovotojų bus, tol mus gaivins viltis.

Brazdžionio poezijos rinktinė bus prasmingiausias poeto sukakčių atžymėjimas ir drauge — nemažas įnašas į mūsų kūrybos lobyną.

Visi kviečiami būti Brazdžionio poezijos rinktinės mecenatais (paaukojus 25 dol.) ar garbės mecenatais (paaukojus 100 dol. ar daugiau). Mecenatai gaus specialų numeruotą autoriaus pasirašytą egzempliorių. Knygos prenumerata — 10 dolerių.

Šios rinktinės leidimo iniciatorius ir komiteto pirmininkas Juozas Andrius su žmona savo šimtaine jau yra įteikę, tapdami Brazdžionio poezijos rinktinės leidimo garbės mecenatais.

Komiteto sastatas: Juozas Andrius — pirmininkas, Pranas Lembergas — išdininkas (927 3rd Street, Santa Monica, Calif. 90403), kurio adresu prašoma siųsti čekius; vicepirmininkai: kun. dr. Petras Čeliešius, Bronys Raila; išdo globėjai: Algis Raulinaitis, Antanas Skirius, Ignas Medžiukas; komiteto nariai: dr. Elena Tumienė, Juozas Švaisas-Balčiūnas, Rūta Kulikauskienė, Juozas Tininis ir Alė Rūta.

Komitetas, kuris gali būti dar papildytas, iš anksto dėkoja laikraščiu redaktoriams už šio pareiškimo atspausdinimą ir visuomenei — už nuoširdų ir skubų atsiliepimą.

Čekius prašome rašyti vardu "Brazdžionio Rinktinė", kadangi taip pavadinta sąskaita banke.

Los Angeles, California,
1967 m. birželio 12 d.

Atkelta iš 13 psl.
lint, vice dekanas jo vietoje visas numatytas pareigas eina. Jau ne kartą man teko dekaną pareigas eiti.
— Kokios valstybės yra atstovaujamos Los Angeles reziduojančiam korpe, kas dabar jo dekanas, kokie Jūsų santykiai su kitu valstybių diplomatais: ar visi jie drauginiai Lietuvai ir kokiu ju laikysena Lietuvos laisvės bylos atžvilgiu?

— Los Angeles konsulariins korpas susidaro iš 49 konsulatų, — reiškia, čia atstovaujama 49 valstybės. Komunistų valdomi kraštai konsulatų čia neturi. Korpo sudėtyje yra 33 generaliniai konsulatai, 15 konsulatų ir vienas vice konsulas.

Nuo š. m. balandžio 1 d. korpo valdybą sudaro šie: dekanas, brigados generolas Kwang Soo Ahn, Korėjos gen. konsulas; I vice dekanas, Hans Rolf Kiderlen, Vokietijos gen. konsulas; II vice dekanas, dr. Julius J. Bielskis, Lietuvos gen. konsulas; sekretorius, Toshio Shimanouchi, Japonijos gen. konsulas; išdininkas, Joseph Sigal, Portugalijos kons.

Santykiai su įvairių konsulatų šefais ir jų štabu nariais yra visai geri, draugiški. Daugelis jų yra nuoširdūs ir palankiai pasisako apie Lietuvą, ypač tų kraštų, kurie yra buvę svetimu vergijoje.

Daug ką dar būtų galima pasakyti, atsiliepiant į kiekvieną klausimą.

Bet tenka susilaikyti nuo skaitytojo varginimo. Todėl atsiprašau, jei ir taip jau ilgai užsikalbėjau.

Mano nuoširdus ačiū "Lietuvių Dienų" redakcijai už dėmesį ir palankumą, viską giliai vertinu.

LD redakcijos bendradarbis padėkojo už malonų pokalbį ir palinkėjo sukaktuvininkui sveikatos ir sėkmės be jokio atlyginimo einančiam konsulo pareigas, garbingai atstovaujant Lietuvą, garsinant jos vardą. Gauta pažadas, kad ateityje p. gen. konsulas neatsisakys pasidalinti savo rašomais atsiminimais su LD skaitytojais.

Mykolas Biržiška

TAUTOS KELIAS

Lietuvos Nepriklausomybės akto signataro atsiminimai, istoriniai duomenys bei mąstymai Lietuvos klausimais. Daug faktų, datų ir vardų.

Recenzentai šią knygą yra pavadinę mažąja mūsų kultūrinio atgimimo enciklopedija. 246 psl. \$3.00

Gaunama LD leidykloje.

LIETUVIŲ PREKYBA T E R R A

Viskas namams —

gražiausias kristalas — porcelanas — stalo ir dekoratyvūs sidabras — tautodailė medų ir odoj — meniškos figūros — keramika — lino audiniai — visos lietuviškos knygos — muzikos plokštelės — paveikslai ir kt.

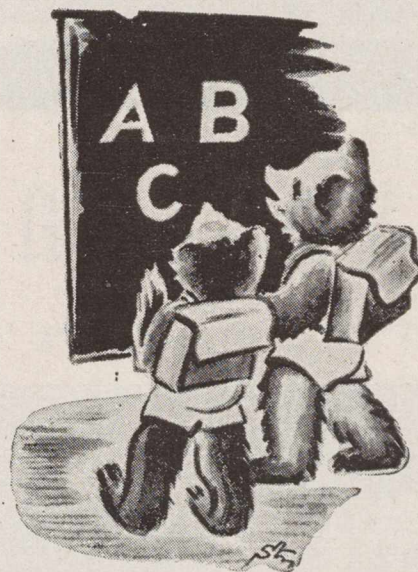
ir papuošimui —

šveicariški laikrodžiai — gintaro žiedai ir kt. gintariniai papuošalai — aukso apyrankės — medalionai — sagės — auskarai — kryželiai — grandinėlės — žiedai su visais brangiaisiais akmenimis — kultūriniai perlai — karoliai.

Prekės suvežtos iš Vokietijos, Švedijos, Belgijos, Prancūzijos, Italijos, Šveicarijos ir kt. Europos kraštų. Didelis visų prekių pasirinkimas. Neaukštos kainos.

Mūsų adresas:

TERRA, 3237 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629

Meškiukai mokosi skaityti, kad galėtų patys pasiskaityti

VYTĖS NEMUNĖLIO MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS

dailiai spalvotais piešiniais
V. Stančikaitės iliustruota
Gaunama LD leidykloje ir pas visus platintojus.

Kaina \$3.00

Ignas Šeinius

VYSKUPAS IR VELNIAS

Apysakos

Viršelį piešė A. Korsakaitė

Vincas Ramonas

CROSSES (KRYŽIAI)

Romanas

Angliškai išvertė Milton Stark

Kaina \$4.00

"L. DIENŲ" LEIDYKLOS K N Y G O S

Bernardo Brazdžionio
poezijos rinkinys

VIDUDienio SODA

Dail. T. Valiaus pieštas viršelės.

Už šį rinkinį paskirta "Aidų"
literatūros premija.
Kaina 4 dol.

Daumanto Čibo pasaka

ŽAIŽARAS

Illustravo A. Korsakaitė-Sutkuvienė

Gaunama pas platintojus ir leidykloje. Kaina \$150.

"Lietuvių Dienų" Leidykla
4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif.

Hartfordo "Aido" choras yra vienas iš veiklesniųjų lietuvių chorų JAV Rytuose. Jis dalyvavo II-je Dainų šventėje New Yorke, III-je Dainų šventėje Chicagoje ir Lietuvių koplčios pašventinimo išskilmėse Washingtonė. Šiais metais jis pasiryžo pabendrauti su apylinkių choralis.

Bal. 15 d. dalyvavo Operetės choro metiniame koncerte New Yorke, Maspetho L. Piliečių klubo salėje.

Geg. 28 d. vėl abu choralis (Aido ir Operetės) davė puikų koncertą Hartfordė. Padainavo po 10 dainų atskirai ir dvi drauge — Kur giria žaliuoja (dir. Aido dir. J. Petkaitis), ir Daininkų maršą (dirigavo Operetės dir. M. Cibas).

Akomponavo A. Mrozinskas.

Birželio 17 d. Aido choralis vyksta į Worcesterį, Mass., kur drauge su Moterų Ansambliu duos koncertą Maironio parko salėje (J. B.tas).

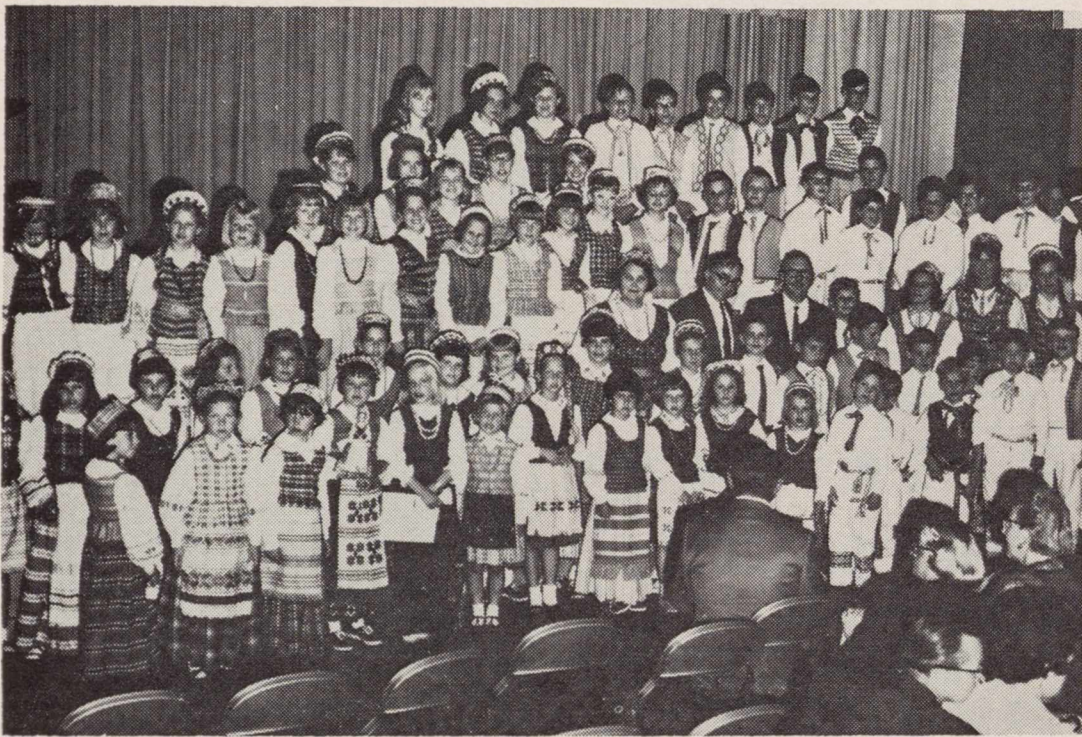
Kairėje:
Aido ir Operetės choralis su dir. J. Petkaitiu.

Foto A. Jaras

Lithuanian Operetta Choir and Aidas Choir under the direction of J. Petkaitis (Hartford, Conn.).

VEIDAI IR VAIZDAI

LOS ANGELES MOKYKLINIO JAUNIMO ŠVENTĖ

Birželio 3 d. Los Angeles šv. Kazimiero parapijos ir šeštadieninės mokyklos, Santa Monikos Lituanistinė mokykla ir Jaunimo ansamblis International Instituto patalpose surengė Jaunimo šventę, kuri jau kasmet berengiant yra tapusi tradicine. Buvo deklamacijų, vaidinimų, muzikinių montažų ir tautinių šokių. Programoje dalyvavo daug mokyklinio jaunimo nuo pačių vyriausių iki jauniausių (A. Sodeikaitė, deklamavusi ištrauką iš Meškiuko Rudnosiuko). Šių metų programoje keletas dainų parinkta V. Nemunėlio žodžiais; autoriaus sukties proga gražiai nupieštą sveikinimą paskaitė ir įteikė Rasa Arbaitė; V. Tumas padeklamavo E. Tumienės Brazdžioniui dedikuotą eilėrašį.

Prie šios šventės programos parengimo prisidėjo J. Kaributas, su-

režisavęs vaizdelį "Rugiapiutės pa-baigtuvės"; muz. G. Gudauskienė parengė (su G. Mažulienė) muzikiniį montažą "Baltijos vėjelis". O. Razutienė dirigavo jaunimo chorui; jai chorą parengti talkino J. Puškorienė, A. Narbutas; akomponavo O. Barauskienė ir R. Draugelytė.

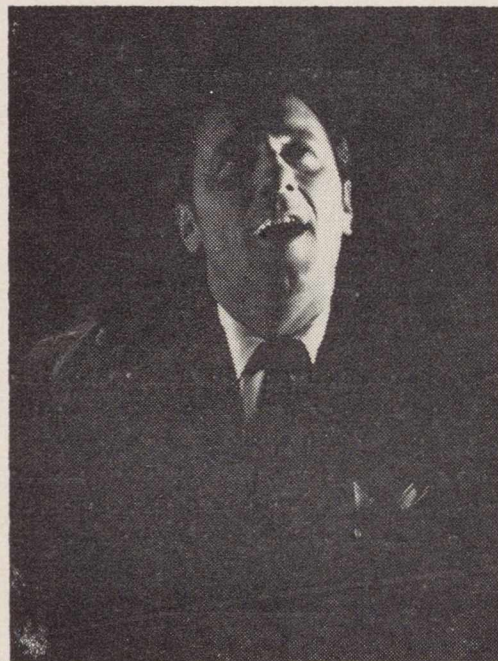
Rengimo komitetą sudarė Alė Rūta, G. Gudauskienė, I. Medziukas, E. Radvenis ir O. Razutienė.

Lithuanian Youth Festival, Los Angeles, Calif. Foto L. Kančauskas

Vestuvės Kolumbijoje — Inž Algio Grigaliūno ir Redos Kongaitės vestuvių dalyviai Butkevičių ūkyje Reda yra užaugusi pas Vladą ir Aldoną (savo tetą) Butkevičius. Vidury sėdi kun. N. Saldukas.

Newlyweds Algis and Reda Grigaliūnas and wedding guests, Bogota, Colombia.

DAINUOJA SOLISTAS ANTANAS PAVASARIS

Balandžio 22 d. solistas Antanas Pavasaris surengė savo dainos rečitalį, sutraukdamas beveik pilną Los Angeles šv. Kazimiero parap. salę klausytojų. A. Pavasaris, prieš keletą metų atvykęs iš Venezuelos, netrukus čia užsirekomendavo kaip pajėgus solistas tenoras, turįs gerą mokyklą ir gražų, skambantį tenorą. Jis neliko nepastebėtas ir iš toliau: buvo pakviestas į Chicago bei Washingtoną, kur taip pat sužavėjo klausytojus ir susilaukė gerų kritikos atsiliepimų.

Šiame rečitalyje A. Pavasaris padainavo 7 mūsų kompozitorių dainas ir tiek pat operų ištraukų. Po šių solistas buvo iššauktas kelioms bisams, padainuodamas sau labai tinkančią ir publikos mėgiamą "Grenadą" ir kt. (K.)

Soloist A. Pavasaris, Los Angeles, Calif.

Gautos naujos knygos

Žemės šauksmas. Alės Rūtos-Arbienės nauja apysaka. Išleido Knygos Mylėtojų D-ja Kanadoje. Viršelis dail. J. Paukštienės. 307 psl.

Kaina \$4.00

Lietuvių Kalbos gramatika. Dr. A. Šešplaukio. Gramatika ir sintaksė. Ketvirtas pataisytas leidimas. Išleido J. Karvelis. 118 psl.

Kaina \$3.00

Introduction to Modern Lithuanian. Dambriūno, Klimo ir Schmalstieg paruošta lietuvių kalbos gramatika anglų kalboje. Ji yra geras vadovėlis čia gimusiems, norintiems išmokti lietuvių kalbos. 470 psl. (kietais virš.) Kaina \$7.00

LIETUVIŲ DIENOS

4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Calif. 90029

LIETUVIAI TELEVIZIJOJE (CHICAGOJE)

LIETUVIAI TELEVIZIJOJ V-tojoj programoj dalyvauja P. Armonas — čelo, ir J. Armonienė — solo.

Foto V. Noreika

P. Armonas — cellist and Mrs. J. Armonas — soloist during "Lithuanians on Television" program.

Iš "Nuodėmingo angelo" pastatymo Bostone gegužės 6 d.

Režisavo A. Gustaitienė, dekora-

cijos V. Vizgirdos, baletą parengė T. Babuškinaitė, apšvietimas ir muzik R. Šležo, grimavo S. Santvaras. Foto nuotraukoje — S. Santvaras deda paskutinį tašką Ritos Ausiejūtės (skulptoriaus žmonos Dalios) grimui.

Vaidino Bostono Lietuvių Dramos Sambūrio nariai.

Preparing for the "Fallen Angel", a play performed by Boston's Lith. Drama Club.

Officers of the Lithuanian Club Vytis in Bradford, England.

Winnipeg kleb. kun. J. Bertašiaus 25 m. kunigystės jubiliejų geg. 21 surengė šv. Kazimiero liet. parap. komitetas, padedant daugeliui vietos lietuvių; foto nuotraukoje — iškilmingų mišių metu: pamokslą sako vysk. V. Brizgys; už altoriaus iš kairės į dešinę: kun. V. Katarskis iš Daytono, kun. J. Bertašius—jubilijatas, kun. P. Kuras iš Che-
noa, Il., kun. A. Vainauskas iš Nashua, New. H. (Visi keturi įšventinti į kunigus 1942 m. geg. 14 Telšiuose.).

Dešinėje už grotelių — Winnipeg arkiv. G. B. Flahiff.

Rev. J. Bertašius celebrating Solemn Mass which marked 25 anniversary of his priesthood, Winnipeg, Canada.

Bradfordo, Anglijoje, lietuvių klubo Vyties valdyba: I eil. iš kairės: V. Ignaitis — pirm., O. Peleckienė — admin. ir tautinių šokių vedėja, A. Bučys, sekr.; II-je eilėje: St. Grybas, T. Burokas, Sūkurio vadovas, J. Balčiūnas ir J. Paulauskas.

Klubas įsikūrė prieš 10 metų Bradfordo, Anglijoje, kur yra susispietęs didesnis lietuvių būrelis vilnų pramonėje.

Klubas turi savo namus, apie kuriuos sukasi visas B. kultūrinis veikimas. Čia turi pastogę šeštadieninę mokyklą, dainos sambūris "Sūkurys", plačiai žinomas Anglijoje, ir tautinių šokių grupę "Atžalynas", kuris šoko lietuvių pasirodymuose, televizijos programoj ir kitaučių parengimuose

Klubas savo ištekliais remia kultūrinę Bradfordo lietuvių veiklą. Į skaityklą ateina Lietuvių Dienos, Darbininkas, Laisvoji Lietuva, Karys, Aidai, Tėviškės žiburiai, šaltinis ir Europos Lietuvis. (V.)

ŽMONĖS, DATOS IR DARBAI

LIETUVIŲ DIENOS

Gegužis

1967

— Bern. Brazdžionis, LD vyr. redaktorius, I-je Apygardoje išrinktas L. Bendruomenės IV Tarybos nariu.

Apie naujus tarybos narius ir apskritai bendruomeniniais klausimais parašysime kituose LD nr.

— Nadas Rastenis, K. Donelaičio "Metų" vertėjas į anglų kalbą, dalyvavęs Los Angelėse surengtame knygos pristatyme, grįžęs į Baltimore su žmona Jule parašė LD leidyklos žmonėms laišką, džiaugdamasis pavykusia kelione ir puikiomis knygos iškilmėmis.

— J. Masilionis, lituanistas, Čikagos Aukšt. Lit. mokyklos vedėjas, su žmona atostogas leido prie Pacifico. Buvo sustoję pas bičiulius Santa Monikoje. J. Tininio lydimi lankėsi LD leidykloje.

J. Masilinis yra parengęs Lietuvių Literatūros III ir IV dalį aukštesniosioms lituan. mokykloms. Vadovėliuose yra istorijos kursas ir chrestomatija Poaušrio ir Nepriklausomybės laikotarpiu. Šiuo metu tai yra geriausi mūsų literatūros istorijos vadovėliai.

— Dr. Elena Tumienė, Fullerton, Calif. kolegijos profesorė, pakviesta dėstyti vasaros kurso literatūrą Immaculate Heart kolegijoje, kurią ji savo laiku lankė ir baigė.

— Šv. Kazimiero parapijos dienos programoje, be parapijos choro, vadovaujamo komp. B. Budriūno, dalyvavo svečiai — sol. A. Stempužienė ir akomp. komp. D. Lapinskas.

Dienos programa gausi meno dalyvių: su parodomis dalyvavo dail. Ir. Petraitienė, keramikai M. ir K. Mikėnai, dail. P. Lukas.

— Naują Los Angeles Alto sk. valdybą sudaro: J. Činga, pirm., J. Kojelis, vykd. vicep., L. Žilevičiūtė, ir K. Liaudanskas, vicepirm., A. Kulnys, sekr., A. Balsienė, prot. sekr., V. Pažiūra, ižd.

LIETUVIŲ DIENŲ METINIS PIKNIKAS

įvyksta rugsėjo 17 d., sekmadienį, McCambridge Parke, Burbank, Ca.

Tuo metu bus dovanų paskirstymas LD žurnalo rėmėjams.

Neužmirškite bilietėlius grąžinti administracijai dar prieš atostogas. (Dovanų laimėjimo bilietėliai jau pakeliui į jūsų namus).

ANTANAS F. SKIRIUS REAL ESTATE — TAX SERVICE INSURANCE

Jei reikia apdrausti namus, automobilį, gyvybę ir pn., pirkti ar parduoti nuosavybę, Telefonuokite NO 4-2919

arba apsilankykite įstaigoje
4366 Sunset Blvd., Los Angeles,
California 90029.

— Marijona ir Juozas Bačiūnai sulaukė 50 vedybinio gyvenimo metų. Vaišes Chicagoje jiems iškėlė V. Olienė ir Alma ir Valdas Adamkavičiai. Prisidėjo ir atsilankė daugelis organizacijų bei atskirų asmenų. Kadangi baltųjų diena parinkta operos premjeros išvakarėse, turėjo progos dalvauti daug svečių iš toliau, atvykusių į operą. Lietuvos Atstovas J. Kajeckas iš Washingtono taip pat dalyvavo ir perskaitė bei įteikė sveikinimo aktą.

"Draugo" reporterio užklaustas ilgo gyvenimo recepto, J. Bačiūnas tarp kitko atsakė:

— Nerūkau nekortuoju, į azartus neinu, užtat aukoju visuomeniniams reikalams. Mano žmona tam nepriešinga... — Patarimas kitiems: — Gyventi pagal Dievo įsakymus. Neužsispirti savo ambicijoj. Šeimoje reikia daugiau klausytojų, negu kalbėtojų...

— "Garsas", LRKSA laikraštis, išleido 50-ties metų gyvavimo sukaktuvinį numerį. Dabartiniu jo redaktorium yra senas Am. lietuvių žurnalistas Matas Zujus.

— Kun. Kęstutis Robertas Balčys paskirtas Amsterdam, N. Y. šv. Kazimiero parapijos klebonu. Gimęs 1924 m. Lietuvoje, į kunigus įšventintas 1949 m. Albany mieste.

IN MEMORIAM

Bespausdinant šį numerį mus pasiekė netikėtai skaudi žinia — birž. 7 d. okupuotoje Lietuvoje staiga mirė rašytojas Vincas Mykolaitis-Putinas. Paskutiniaisiais metais rašytojas silpnai jautėsi, mažai iš namų išeidavo, nedalyvavo net jo surengtame poezijos vakare. Atrodo, jog silpnai jautėsi ne tik fiziškai, bet ir dvasiškai, gyvendamas tarsi aklinau uždarytas skurdžiame dvios kalėjime.

Buvo gimęs 1893 m.

Palaidotas Vilniaus Rasų kapuose su komunistiškai iškilmingomis ceremonijomis.

Plačiau — sekančiame LD nr.

— Birželio 9 d. Romoje staiga mirė vyskupas Pranas Brazys, MIC.

Buvo gimęs 1915 m. Studijavo V. D. universitete ir Angelicum un-te Romoje. Turėjo teologijos ir filosofijos daktaro laipsnius. 1964 m. Pop. Paulius nominavo jį vyskupu ir skyrė Europos lietuvių sielovadai aptarnauti.

Buvo kilnios sielos ir aukštos kultūros kunigas.

— Gegužės 30 d. (Kapų puošimo dieną) Chicago lietuvių tautinėse kapinėse atidengtas paminklas buv. prezidentui Kaziui Griniui. Jis ten palaidotas prieš 17 metų. Paminklo projektą padarė R. Mozoliauskas. Statyba rūpinosi Chicago lietuvių organizacijų ir lietuvių taut. kapų komitetas, pirmininkaujamas P. Daubaro. Paminkle yra biustas, vytis ir žodžiai: Laisvės lietuvių tautai.

Iškilmėse dalyvavo daug publikos, o iš Kalifornijos buvo nuvykę dr. K. Griniaus šeimos nariai.

Patogiausia vieta sustoti, lankantis Los Angeles mieste ir Hollywoode.

Ban Air Motelis

1727 No. Western Ave.

Hollywood, Calif. 90027

Telef. HO 4-4154

Savininkai:

Ignas ir Viktorija Gurčiniai

Vėsinami kambariai; kiekv. kambary nemokamai TV ir telefonas; yra kambarių su virtuvėmis; kieme šildomas maudymosi baseinas. Patogus susisiektis autobusais ir automobiliais.

— Birželio 24-5 d. Pottawattamie vasarvietėje, Michigan Valst. vyks ta "Varpo" suvažiavimas.

Paskaitų ir diskusijų programoje: Liberalinės minties lietuvių bendrasis kelias — dr. V. Sruogienė, Siekiant kontakto su pavergtą tautą — Z. Dailidka, Pirmųjų varpininkų keliu — J. Daugėla.

Birželio 24 d. banketas su literatūrine dalimi, kurioje bus paminėtas rašytojas Balys Sruoga (apie jo kūrybą kalbės A. Augustinavičienė).

GARBĖS PRENUMERATORIAI,

sumokėję po \$10 — J. Černius, Flint, Mich., K. Gečys, Bronx, N.Y., J. Jusys, Worcester, Mass., A. L.

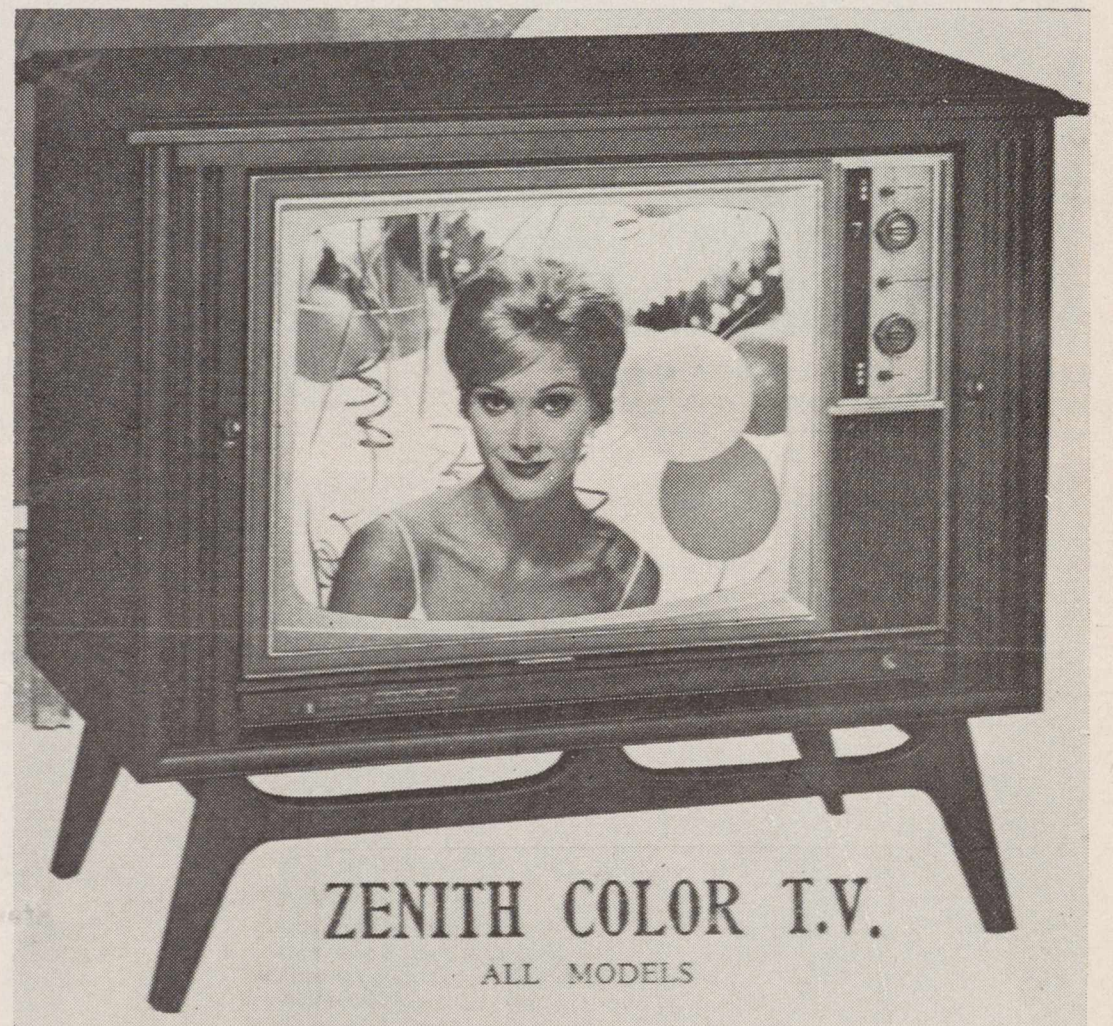
Lapinskas, Chicago, Ill., G. J. Okunis, Flushing, N.Y., W. A. Poplis, Chicago, Ill., J. Raščius, Richmond Hill, N.Y., Rev. P. Sabulis, Waterbury, Conn. Rev. I. Urbonas, Gary, Indiana.

AUKOJO LD PAREMTI:

\$5 — J. Žilevičius, Tewson, Md.

\$4.00 — E. Arbas, Santa Monica.

Po \$1.00 — J. Butkus, Bridgeport, Conn., A. Juodka, Chicago, Ill., V. Grybauskas, Brockton, Mass., S. Kontrimas, Irvington, N. J., J. Kuprėnas, Washington, D. C., S. Makarevičius, Long Beach, Calif., J. Mauskas, Somerset, N. J., J. Stasiukonis, Valparaiso, Ind., J. White, Wheelwright, Mass.

FRANK'S T.V. & RADIO

Frank Keršis, savininkas.

5239 Hollywood Blvd., Hollywood, Calif.

Telef. HO 9-8500

Pardavimas didelėmis nuolaidomis lietuviams.

Taisydas sąžiningas, pigus ir skubus.

Sutaupysite daug pinigų, mainydami seną televizorių į naują spalvotą. Zenith Color T.V. & Radio— Stereo, Hi-Fi.

Lithuania's Charge d'Affaires and Mrs. J. Kajeckas attending reception for heads of diplomatic missions on April 26, 1967 at the White House, Washington, D.C.

Left to right: Lithuania's Charge d'Affaires J. Kajeckas, Mrs. Kajeckas, U. S. Chief of Protocol, Ambassador James V. Symington President Johnson and Mrs. Johnson.

Lietuvos Atstovas J. Kajeckas su ponio JAV Prezidento ir ponios Lyndon Johnson suruoštame priėmime Dipl. Misijų šefų ir jų žmonių garbei Baltuose Rūmuose š. m. balandžio 26 d.

Determination of the Balts

Remarks of Dr. J. J. Bielskis, Consul General of Lithuania, at the Baltic Freedom Rally, June 11, 1967, Los Angeles, California.

COMMEMORATION AND READINESS FOR ACTION

We, the people of the Baltic States and our friends, have assembled here to commemorate some of the more significant historic events which, comparatively in the recent past, have occurred in the countries of our fathers. In the month of June, twenty six years ago, the Russian Communist invaders in Estonia, Latvia and Lithuania, resorted to diabolical methods of destroying our people, who refused to submit to Communist slavery. The invaders herded men, women and children, regardless of age or phy-

sical condition, to the railway yards, packed them into freight and cattle cars and drove them towards northern Russia. Many of them died in those surroundings, for lack of air, water, food and other most essential elements needed for the sustaining of human life. Others were actually murdered on the spot by the Russian guards. Survivors were driven to Siberian slave labor camps, to a torturous, slow death...

Most of you, I believe, know, have read or heard about those horrifying atrocities perpetrated by the Russian Communists in Baltic States. Therefore, there is no need for further

Continued on next page

Continued from page 21
reciting and enumerating the barbaric, yes, inhuman means the Communists employed in their efforts to annihilate the Baltic peoples.

However, it is not our intention to lament or to cry, leaning on each other and hoping for some sympathy, in relating the horrible behavior of the Russian invaders. We commemorate those tragic events only to remind ourselves and our youth, and again to record and repeatedly record those frightful occurrences for the future generations. Let them also know of the nature of the "Big Neighbor", so that they will remain constantly alerted in the dealings with that "neighbor". Their very existence may depend on their own vigilance and their being in instant readiness to defend the freedom of their country and their very own lives from such "neighbor".

We are here to honor the memory of those who have made the supreme sacrifice in the defense of their homelands; who perished in a struggle for national survival, who died so that others may live in freedom. In honoring the memory of the departed, we are strengthening our own belief in national survival, and our resolution to dedicate ourselves towards the restoration of freedom to the countries of our people. And by these commemorations we are instilling in our youth the ideals of national origin and culture, the duty an obligation to work and fight, if necessary, for the national survival. It is for the coming generations to continue these duties long after we are gone.

DETERMINATION OF THE BALTS

It is not only the barbarism of the invaders and the sufferings caused by them to our people that we are reminiscing. If only that be the purpose, it might sound to the uninformed as if the Baltic people were submissive to the will of the occupants of their countries. The Balts are not submissive, they never were and never will be submissive to any enslavers. They have always, with all available means and with all their might, resisted the intruders, will always do so and will remain on the alert.

Of course, they were overwhelmed with calamity brought on by the massive hordes of invaders from the East. It is possible that they were not sufficiently alerted in time for the need of unity among themselves. Perhaps, they did not realize the imperative need of joining all available forces into a mighty combined resistance to repel the creeping Communist hordes into their countries. If at that time there

was a lack of awareness for the need of unity in a successful defense against common enemy, that error, I believe, is corrected. The need for unity has always been and is very evident. Undoubtedly the present and the future leaders of the Balts will always remember the painful lessons and will never again permit themselves to be surprised by such adversity.

Though the Balts were under difficult circumstances and in unprepared confrontation, nevertheless, they resisted the invaders to their utmost, regardless of the sacrifices it involved. We know of the convincing example of such resistance in the Lithuanian uprising of June, 1941, against the Russian Communists. Yes, thousands of them gave their lives in that struggle, but they also destroyed thousands of invaders and have succeeded in driving others out of Lithuania, and immediately established a provisional government for the liberated area. The invaders apparently thought that by murders and deportations they had crushed the national spirit of the people and possibly destroyed the physical ability to resistance in occupied countries. But, the uprising of the people once again demonstrated that the national spirit of the Balts is undaunted, that it is impervious to enemy attacks, and that nothing will ever destroy it. The Balts will continue striving for the liberation from foreign domination and for the restoration of the sovereignty to the lands of their fathers.

During the last invasion of the Baltic States by Russians, obviously the required unity of action among the Balts was not there. But the overwhelming tragedy must have convinced every Balt that only by united action they will overcome the adversary.

FREE PEOPLE ARE TRUSTWORTHY FRIENDS

The Baltic people are priding themselves and are greatly encouraged by having good friends in the free world. The staunchest friend and supporter of the Baltic States cause is the great country of the United States. The Balts are very appreciative and will remain ever thankful to the United States for the aid in need. There are also friendly countries in Europe, in Latin Americas and in Asia. We need more friends among the many African states. Most of those states only recently gained their independence. Those people know what it means to be under foreign subjugation. We should make a determined effort to acquaint the African people and their leaders with the plight of the Baltic States. We should be mindful that the liberated Africans are members of the United Nations. It will be of great

IRISH POET ON LITHUANIAN FREEDOM

The Lithuanian cause has many sympathizers among the Irish people, who still vividly remember their long years of struggle for independence and freedom. An eloquent expression of this solidarity is a poem by the celebrated Irish poet, Cionaith Bale, published in the magazine *Deirdre* (Vol 24, No. 1, Spring 1967):

CHANGES

I read the names in a geography book —
Estonia, Latvia, Lithuania —
And pleased was I to see the small expanses
coloured on the map
Between their narrow frontiers.

I thought about the people of these lands
To pass away the time from day to day,
A gentle, tranquil people they must be
Peaceful folk of the sandy hills
Like the men of my own country.
How clear I saw the cornfields and the woods,
The cosy little towns,
The spires of the churches,
The walls of the cities,
There I warmed my heart.

The dream's entirely ended now.
Neither Estonia nor Latvia nor Lithuania are there
any more.

I myself am growing old.
Strange to me is the map of Europe
And it makes me lonely to survey it.
(Elta)

value to have their friendship on our side when the Baltic States problems are brought before the United Nations forums.

OPPRESSION AND PEACE ARE IRRECONCILABLE

It should be very evident to civilized people everywhere, that peace and tranquillity in the world can be to emphasize the fact and to two principal evils: subjugation and oppression of the organized nations. One of our principal aims should be to emphasize the fact and to create an indelible impression on the free world, that the independence of Latvia, Lithuania and Estonia, and of other enslaved countries, are essential and indispensable to the restoration of peace in the world. Therefore, let us continue our determined efforts to enlist free countries and freedom-appreciative people everywhere, to join the Balts in subduing the aggressors and enslavers, and to lend aid in restoring the freedom and independence to the Baltic States and to other subjugated nations.

LITHUANIA IS NOT FORGOTTEN

A radio editorial on the above subject was presented by the life line Freedom Talk program in Dallas, Texas, on April 14, 1967. The editorial mentioned among other things that:

"Twenty three of the 61 nations that gained their freedom since World War II have small populations. The present area of Lithuania is 25,213 square miles. Fourteen of the new nations have smaller territory than Lithuania.

"No. It is not the size that made it imperative that Lithuania be incorporated into the arms of the Russian bear. It is communist greed and dedication to power. Wherever it lays its hand, Russia holds tight to that country...

"Lithuania is sometimes termed 'A Forgotten Republic'. Here in America we have not forgotten her. We salute her spirit of endurance and fortitude and shall work unceasingly for freedom throughout the world..."

RENEW YOUR

LITHUANIAN DAYS

MAGAZINE.

BALTIC PEOPLE IN EXILE PROTEST TO BRITISH GOVERNMENT

On April 4th, the Chairman of the Committee for a Free Lithuania, Latvia and Estonia sent a letter to Prime Minister Harold Wilson on the recent British-Soviet talks on the Baltic-British relations — past, present, and future. The letter was signed by Vaclovas Sidzikauskas, Vilis Hazners, and Aleksander Kutt, respectively.

The text of the letter follows.

"The communique about British-Soviet talks last February indicates, among other things, that an agreement had been reached concerning mutual claims of the United Kingdom and the Soviet Union. Simultaneously explanations appeared in the British press to the effect that the Soviet claims against the United Kingdom consisted largely of claims on property deposited in Britain before 1940 by citizens and institutions of the three Baltic States — Estonia, Latvia and Lithuania. These Soviet claims, it was indicated by the press, had been informally recognized by the British Government and credited against the claims of British citizens against the Soviet Union with a final view to distribute the property of citizens and institutions of the three Baltic States among the citizens and institutions of the United Kingdom in full or partial recovery of their losses resulting, in fact, from the illegal seizure and confiscation by the Soviet Union of their property in the Baltic States in 1940.

The purpose of this letter is not to elaborate on the legal side of the above procedure and alleged intentions. We would rather call your attention, Mr. Prime Minister, to two paramount aspects which have governed the relations between the people of Great Britain and the peoples of the Baltic States during the latter's comparatively short history of their recovered independences:

1. At a time (1918-1920) when the Baltic peoples were struggling against the Soviet Union in defense of their newly declared independence, the British people and the Government rendered assistance in this struggle. The Baltic people have always remembered this invaluable help and have been trying to repay it by offering their friendship. Among other things it was also for this reason that they tried to do their best in supplying Britain with food after the outbreak of war in 1939 in spite of losses caused by the navy of the Soviet Union, at that time cooperating with the enemy of Great Britain.

2. The Baltic peoples are not less grateful to the British people for refusing to recognize *de jure* the forcible annexation of the Bal-

tic States by the Soviet Union.

Apart from the comments of British and American newspapers, we do not know at present the exact intentions of the British Government concerning the Baltic property in the United Kingdom. But whatever further steps are considered, we request you, Mr. Prime Minister, not to do anything which may adversely affect the deep feelings of friendship and gratitude of the Baltic peoples toward Great Britain."

Diplomatic representatives of Estonia, Latvia and Lithuania, residing in London, Great Britain, submitted to the British Government their protest memoranda.

On April 28, 1967, the President of the Supreme Committee for Liberation of Lithuania, Dr. J. K. Valiūnas, sent a letter to Prime Minister Harold Wilson of Great Britain.

The excerpts of the letter follows.

"As is evident from the press communique and from your statement made in the House of Commons on February 13th, the Government of Great Britain has reached an agreement with the Soviet Union to settle the mutual financial claims arising from the acts of the Soviet Union which, after entering into pact with Nazi Germany, invaded Lithuania on June 15, 1940, and then forcibly incorporated it into the Soviet Union. The ensuing sovietization process led to the confiscation of British firms, among others, and of property held by British subjects in Lithuania.

Conscious of the friendly relations between Great Britain and Lithuania, the Bank of Lithuania deposited a part of its gold in the Bank of Gr. Britain. Furthermore a part of the assets of Lithuanian firms was left in the latter Bank.

...The press communique states that the Government of Great Britain has agreed to pay L500,000 to the Soviet Union as a part of the settlement of its claims from the funds of the Baltic States, including those of Lithuania, hitherto frozen in Great Britain. In the name of the Supreme Committee for Liberation of Lithuania I wish to express, Sir, a solemn protest on this.

Lithuania cannot be held responsible for the illegal acts committed by the Soviet Union against British firms and persons. Consequently, the funds and assets belonging to the Lithuanian state, the citizens and firms, temporarily deposited in Great Britain cannot and should not be used for the settlement of British-Soviet financial claims."

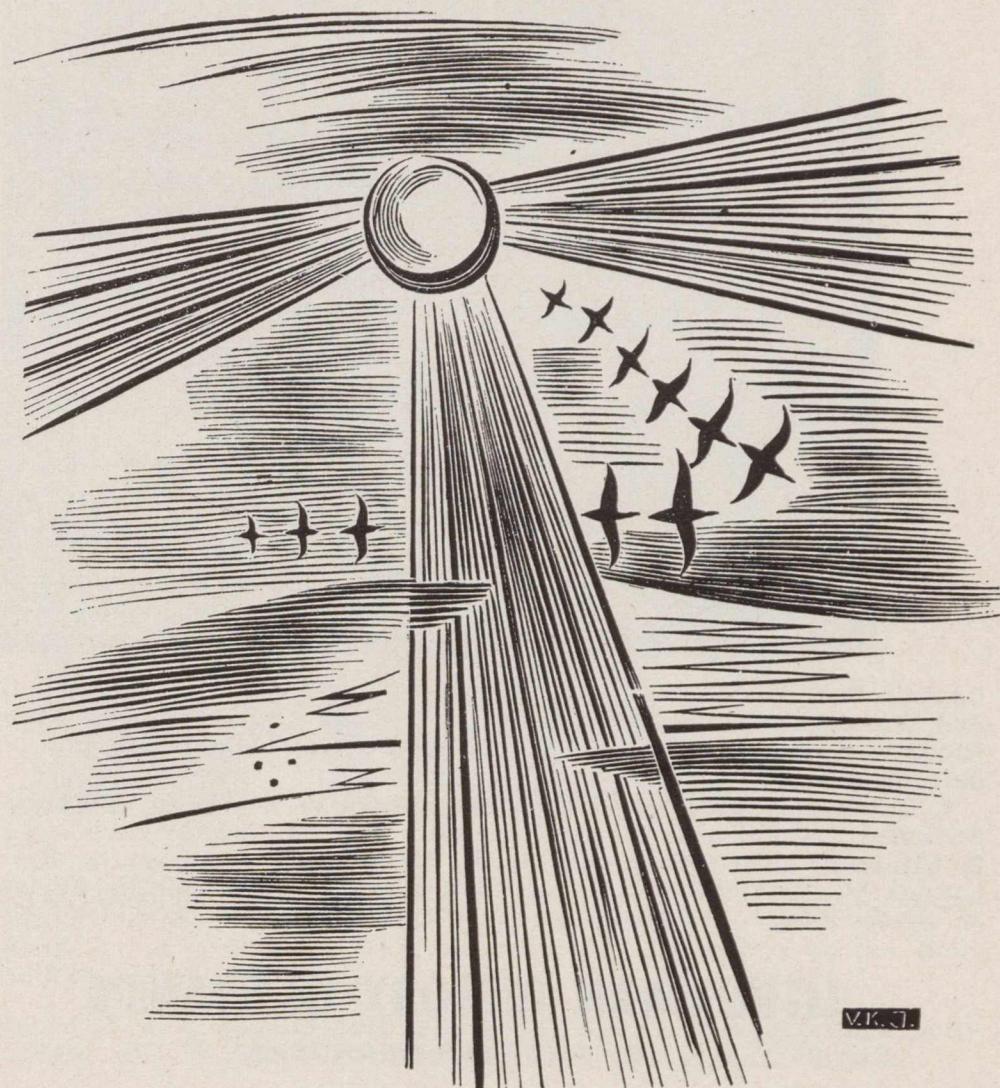

Illustration from "The Seasons".

Woodcut by
V. K. Jonynas

THE SEASONS by K. Donelaitis

This work (over 3,000 lines) has been rendered into English verse by Nadas Rastenis from Baltimore, Md., known for translations of Lithuanian poetry by A. Baranauskas, V. Kudirka, Maironis and others.

The editing is done and foreword is written by Dr. Elena Tumas, professor of English and Comparative Literature at California State College at Fullerton. Mrs. E. Tumas in her own right is a very well known Lithuanian poetess, author of a book of poems, "The Saints and the Kings".

The book is now off print.

The subscription accepted at the

LITHUANIAN DAYS PUBLISHERS
4364 Sunset Boulevard
Los Angeles, California 90029

Price: \$3.00 — soft cover; \$4.00 — hard cover.

Please send:

() copies of "The Seasons"

Enclosed \$.....

Name

Address

City State Z. C.

Captain Darius and Pilot Girėnas by D. Tarabildaitė. — Darius ir Girėnas, dail. Tarabildaitės piešinys. 2. Ill-Fated Plane Lituanica over Atlantic en Route to Kaunas, by J. Gaučius. — Lituanica virš Atlanto pakeliui į Kauną, dail. Gaučiaus piešinys.

1. Crashed Lituanica and the Dark Angel of Death, A. Jakševičius. — Sudužusi Lituanica ir mirties angeles, dail. A. Jakševičiaus piešinys. 2. Lituanica over the Globe, by R. Krivickas. — Lituanica virš žemės rutulio, R. Krivicko pieš. 3. Lituanica and Vytis Soaring Skyward, by A. Jakševičius. — Lituanica ir Vytis kyla į dangų, A. Jakševičiaus pieš.

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

By ANTANAS BERNOTAS

Part LCVII

After the first transatlantic flight, made by Charles A. Lindbergh in 1927, only a few fliers risked to cross the ocean. Aviation was not too far advanced at this time.

In 1932, however, two American-Lithuanians, Darius and Girėnas, decided to undertake this difficult feat and make a flight from New York to Kaunas. To accomplish this task, they made long preparations. They bought an airplane (Bellanca type), adapted it to long distance flying, and named it LITUANICA. To raise funds for the flight they organized aviation fairs in various U. S. cities with a high Lithuanian population, exhibited their airplane and gave rides to curious passengers.

At last, well prepared but not quite perfectly equipped, they left New York on July 15, 1933, at 6:24 A.M. The flight went perfectly. They crossed the Atlantic Ocean and the greatest part of Germany. On their way to Kaunas, however, with only about 400 miles to go, during the night of July 17, because of improper atmospheric conditions and trouble with the motor, they went down and crashed into a wood near Soldin, eastern Germany. They had made 3984 miles in 37 hours and 11 minutes, which was a record flight in distance and in time of that period.

That morning while thousands of people were waiting in vain at the Kaunas airport to give Darius and Girėnas a hero's welcome, the heroes, who had overpowered the Atlantic, lay crushed in the pine forest of Soldin (now in Poland). When the sad news reached Lithuania the entire country went into a deep mourning. The bodies of both fliers were transported to Lithuania and with imposing ceremonies buried there. The remnants of the LITUANICA were also brought to Kaunas and placed in the Museum of Vytautas the Great.

Darius and Girėnas became ideals of heroism and patriotism to all young Lithuanians. Poets wrote poems in their honor, composers

composed hymns, sculptors created statues, their names were given to numerous institutions, streets and plazas, where monuments were erected. On the biggest rock of Lithuania, Puntukas (near Anykščiai) their reliefs were chiseled, the first squadron of Lithuanian aviation received Darius' name, on the site of the crash a monument was erected.

The following is some biographical information.

Steponas Jucevičius - Darašius was born on January 8, 1896 in the village of Rubiškė, Kvėdarna, county of Tauragė. In 1907 he came to the U.S. with his mother and stepfather and settled in Elizabeth, N.J. Here he attended Harrison High School where he was active as a sports leader. In 1917 he shortened his name to Darius. From 1917 to 1919 he served as a volunteer in the U.S. expeditional forces in Europe and fought in France. After the war was ended he returned to the U.S.A. Shortly after this, on July 27, 1920, he sailed to Lithuania with a group of other American-Lithuanians. There, again as a volunteer, he entered the Lithuanian army. Here he finished military school and aviation courses, and became a pilot. In 1923 he participated in the uprising of Klaipėda. He was also active in scout and sport movements and wrote several booklets about sports, especially about baseball, basketball and football. In 1927 he was promoted to an army captain pilot. After he was released from the army he returned to the U.S.A.

Stasys Girsakis, later Girėnas, was born in October, 1896, in the village of Vytogala, Kaitinėnai, county of Raseiniai. He came to the U.S. in 1910. In 1917 he entered the U.S. army as a volunteer where he was trained as an aviation mechanic. In 1924 he finished the school of aviation and became a professional pilot. In 1928 he became acquainted with Darius which led to their memorable flight to Kaunas in 1933.

(To be continued)

KAS TIK TURI GERĄ SKONĮ,

VISKĄ PERKA PAS LIEPONĮ.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Furniture Center, Inc.

Vietinių ir importuotų baldų prekyba.

Baldai siunčiami į visą Ameriką ir už jos ribų.

MARQUETTE PARKE

6211-6219 So. Western Ave.

PROspect 8-5875

CHICAGO, ILLINOIS

Edward Bros. Colonial Mortuary

1000 Venice Blvd.

Richmond 9-8281

Lietuvių Laidotuvių

Patarėjas

ADOLPH

CASPER

Namų Telefonas

284 - 6489

CRANE SAVINGS &

LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,

President

2555 W. 47th St., Chicago 32, Ill.

BEACON MOTOR HOTEL

Arti prie
Beach, Westwood, Beverly Hills
& Hollywood
3020 Wilshire Blvd. Santa Monica,
California

EXbruck 4-9144

Mrs. A. Lukšis — Owner and Mgr.

CLEM'S POLSKIE DELI

★ Specializing in home made
fresh and Smoked Polish Sausage,
fancy groceries and choice meats.

★ Featuring Imported Polish
hams, beer, wine and groceries.

NOW

Daily from our own new
BAKERY-KITCHEN

a variety of Polish pastries and
other home made delicacies.

IT's CLEM'S

3002 W. Florence Ave., Los Angeles
759-5058

DIVIDENDAI MOKAMI KAS 90
DIENŲ ANT VISŲ TAUPYMO
SĄSKAITŲ

TAIP

TAUPYDAMI PAS MUS, JŪS GA-
LITE PASIRINKTI TAUPYMO RŪ-
ŠĮ, KURI JUMS PATOGIAUSIA...
TAI NEDELSdami PASIŪSKITE
ČEKĮ DABAR.

DIVIDENDAI
PASIUNČIAMAI

KAS ¼ METŲ
UŽ

INVESTMENTUS

4 3/4%

5% ant bonų sąskaitų

TAUPYMO SĄSKAITOS IKI
\$15,000 APDRAUSTOS F.S.L.I.
IŠTAIGOSE.

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court

Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS

sekretorius

Tel.: 656-6330 ir 242-4395

LITHUANIANS MAKE NEWS

● The honorary committee of the newly formed "Association des Amis de Milosz" founded in Paris, France has two Lithuanian members: **S. A. Bačkis** and **J. Baltrušaitis**. The association's aim is the study and propagation of the work of Oscar L. Milosz (Milašius), the late Lithuanian poet who wrote in French. The association is enlarging its archives and plans to establish a museum.

● Lithuania's consul **Dr. S. Siirutis** was promoted to consul general of Lithuania in Colombia.

● **Jesse Vasys**, who works at the Aerospace medical school in San Antonio, Texas, discovered a new way that enables the complete microscopic study of the retina of the eye. Previously J. Vasys had worked at the Walter Reed Medical Centre, Washington, D. C.

● Architects **Sigitas Zubkus** and **Algis Žemaitis** are the planners of the newly built Randle Hill apartment houses in Washington, D. C. These buildings, consisting of 195 apartments, constructed at a cost of 3 mil. dollars, received the attention of the Washington press and their opening was shown on television.

● **Grażina Tiškutė** is a well known model and assistant to the buyer at Saks Fifth Ave. fur salon. As a buyer she had occasion to visit many European countries: Germany, Italy, Spain, England, France, Sweden, and others. Recently she has returned from Europe with a new clothes collection. She will present creations by Dior, Nina Ricci, Pucci, Donald Brooks, and Bill Blass.

● Mr. and Mrs. **A. Grišonas** appeared recently on a television program in Montevideo, Uruguay. During this program Mr. Grišonas acquainted the viewers with Lithuania, its culture, and its present political situation.

● The Lithuanian encyclopedia is now being prepared in the English language. The publisher is **Juozas Kapočius**, Boston, Massachusetts.

"ACEN NEWS will be happy to publish items of interest dealing with the activities of groups representing Americans of Albanian, Bulgarian, Czechoslovak, Estonian, Hungarian, Latvian, Lithuanian, Polish, and Rumanian descent. As we do not have a repertorial staff, we must rely on information received directly from such groups. Pictures illustrating specific items are welcome. Space limitations, however, will allow us to cover these activities in capsule form only." Address: 29 W. 57th St., New York, N. Y. 10019.

● On May 19 and June 1, **Edward Spiegel**, producer-director of the "Bell Telephone Hour" and representative of the NBC television networks, filmed excerpts from the Lithuanian opera "Grażina". This will be shown on the "Bell Telephone Hour" program called "Music in Chicago" which will be broadcasted in January or February of next year.

● On March 20, the Congressional Record printed the invocation, read that day in the U. S. Senate, written by **Monsignor Petras Silvinskis**, secretary of the legation of the Holy See, Washington, D. C.

● On March 3, **Kęstutis Miklas** was elected to Long Island's Board of Education. K. Miklas is an engineer at Readex Microprint Corporation.

Kęstutis Miklas

LITHUANIA — LAND OF HEROES

Prepared and Edited by
Leonard Valiukas

THIS IS ONE OF THE BEST BOOKS ON LITHUANIA IN ENGLISH!

- * Country, people and language
- * Lithuania's fight for freedom
- * Soviet genocidal practices in Lithuania

LAVISHLY ILLUSTRATED

Price: \$4.75

Lithuanian Days Publishers
4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif.
90029

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

Scarborough Bus, Perth, Australia

By V. Ratas

An exhibition of graphic by V. Ratas was held June 10-18 at the Čiurlionis Gallery, Chicago, Illinois.

Birželio 10-18 d. Čiurlionio galerijoje Chicagoje, V. Rato grafikos parodoje išstatyta apie 50 darbų. Parodos surengimu rūpinosi R. Rataitė.

Lectures by V. Sidzikauskas

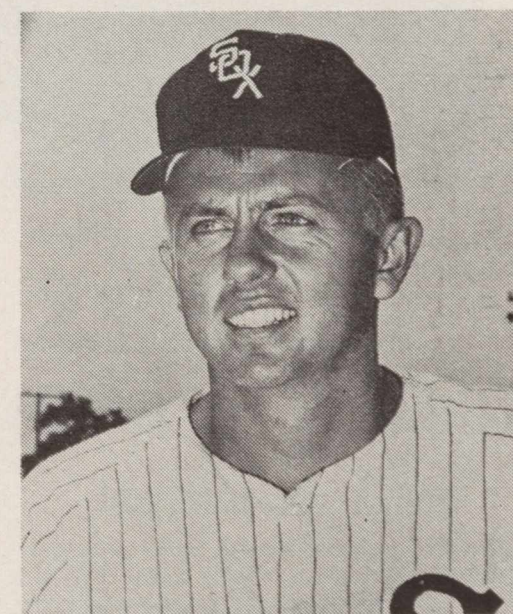
Acting on an invitation by the University of Wisconsin, **Vaclovas Sidzikauskas**, Chairman of Lithuania's Delegation to ACEN, journeyed on March 21 to Madison, Wisconsin, to deliver two lectures and head a special seminar. The invitation had come at the initiative of **Dr. Alfred E. Senn**, Professor of History at the University.

The first lecture dealt with the foreign policy of the Soviet Union, with emphasis on the Baltic States. Mr. Sidzikauskas recounted his personal contacts with leading Soviet diplomats, including Messrs. Chicherin, Litvinoff, Krestinsky, Maisky, Lunacharsky, Stein and others.

The second lecture was a critique, based on personal experiences, of Dr. Senn's recent book, **The Great Powers, Lithuania, and the Vilna Question, 1920-1928**. During the seminar, Mr. Sidzikauskas answered a host of questions dealing with Soviet diplomacy and foreign affairs. The lectures and the seminar were well attended by students and faculty members who showed a keen interest in the subjects discussed.

In his capacity as Chairman of the Committee for a Free Lithuania, Mr. Sidzikauskas then proceeded to Chicago, where he addressed a meeting of the Lithuanian Veterans Organization "Ramovė". In his speech he dealt with international developments and current nationality problems. He also conferred with **Anthony Rudis**, President of the Lithuanian American Council; **J. Talalas**, the organization's General Secretary; and with civic leaders and editors of Chicago's Lithuanian dailies — **Draugas** and **Naujienos**. (ACEN NEWS).

● In 1963 the Chicago White Sox had to farm out two young, promising pitchers for further seasoning. Since they were able to protect only one player they chose Lithuanian **Bruce Howard** over **Denny McLain**. Denny was promptly drafted from the minors by the Detroit Tigers, and last year, became the star hurler of the Tigers. Meanwhile, Howard has not reached his potential in the majors.

Bruce Howard

Howard joined the White Sox at the end of the 1965 season. With Indianapolis of the Pacific Coast League he finished with an impressive record winning 15 games, striking out 136 batters and a low 2.20 earned run average.

Howard was born in Salisbury, Maryland on March 23, 1943, the son of the late Ernest Howard and the former Marcella Tamošaitis of Waterbury, Conn. He is 6'2" tall, weighs 170 lbs. and has a blazing fast ball, curve, slider and change-up. (A. Yuknis).

"Pavergtoji Vilnija", 1923-siais metais Romoje tapyta kompozicija, buvusi Kauno Karo Muziejaus nuosavybė.

"Enslaved Vilnius", a composition painted in Rome in 1923, was acquired by the Kaunas Museum of War in Lithuania as part of its permanent collection.

į Kaliforniją, apsiribojo vien tik tapyba ir sukūrė nemažą įvairiomis temomis paveikslų...

Dailininkė Petraitienė yra dalyvavusi daugelyje parodų, neišskiriant jos pačios suruoštų. Ji priklausė įvairioms menininkų sąjungoms visuose kraštuose, į kuriuos ji likimo buvo nublokšta.

Šiandien jos kūryboj atsispindi tas realizmas, kuris vyravo Romos mene prieš keturiasdešimt metų. Nei surrealizmas, nei abstraktus ekspresionizmas, nei kiti vėliau sekę stiliai nepaveikė jos kūrybos išraiškos. (Iš katalogo).

Parodoje, surengtoje 1967 m. birželio 18 d. Los Angeles Šv. Kazimiero par. mokyklos patalpose, dailininkė išstatė 36 darbus, daugiausia Amerikos gamtovaizdžius.

IRENOS PETRAITIENĖS DAILĖS PARODA

Irena Jackevičaitė Petraitienė gimė Joniškyje, Lietuvoje. Baigusi gimnaziją, ji tuojau išvyko į Petrapilį studijuoti meno. Ten praleidus dvejus su puse metų, persikėlė į Italiją ir įstojo į Karališkąją Meno Akademiją Romoje, kurią baigė per ketverius metus. Jos kūriniai padarė tokį gerą įspūdį mokyklos dekanui, kad jis suteikė jai išimtiną privilegiją nupiešti jo portretą. Baigusi akademiją, ji gilino studijas dar vienerius metus senų kūrinių restauravimo srityje. Pirma jos darbų paroda įvyko Romoje.

Baigusi studijas Italijoje, ji grįžo Lietuvon ir čia dirbo kaip dailininkė ir meno mokytoja. Turėdama pilną mokytojos stažą, ji dėstė meną

įvairiose mokyklose apie dvidešimt metų. Tuo pačiu laiku ji nenustojo kūrėti ir netrukus jos darbai pasirodė pirmaujančiose vietose įvairiuose muziejuose ir privačiuose namuose ne tik Lietuvoje, bet ir Italijoje, Prancūzijoje ir Šveicarijoje.

Antrasis Pasaulinis Karas kuriam laikui pertraukė jos karjerą. Karui pasibaigus, ji vėl pradėjo dėstyti meną ir tapyti, dabar jau pokarinėje Vokietijoje. "Lietuvaitė" ir "Batsiuviai" yra du gražūs jos darbų Vokietijoje pavyzdžiai. Atvykusi į JAV, ji vėl piešė įamžindama Montanos kalnų grožį drobėje ir vadovaudama aliejinės tapybos kursams, kaip Montanos Dailių Menų Instituto narė. Atvykusi

Irena Jackevičaitė Petraitienė

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Los Angeles Calif.

LITHUANIAN MELODY HOUR

Transliuojama FM bangomis
šeštadien. nuo 9 val. iki 9 val. 45 m. ryto
iš KPPC — 106.7 FM kanalo.

Vedėjas **Bruno Gediminas**.

4023 W. 60th St., Los Angeles, Ca. 90043
Telefonas: AX 5-2260.

Baltimore, Md.

"RADIO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D. C.
Girdima sekmadieniais 10 — 11 val. ryto
per FM radijo stotį WFMM 93,1 mgcl.

Programos vedėjai: **Albertas Juškus**,
4515 Wiimslow Rd., Baltimore 10, Md,
Phone: Tuxedo 9-8693;

Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore 27, Md. Phone: Circle 2-1779

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos Lietuvių kultūrinė
Radijo Programa

Sekmadieniais — 8-9 val. rytą.
AM bangomis 1190 kilociklų; FM bango-
mis 105.7 megaciklų iš
WKOX, Framingham, Mass.

P. Viščinis, programos vedėjas,
173 Arthur Street, Brockton 18, Mass.
Tel. JUniper 6-7209.

LIETUVIŲ RADIOJO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. Radijo programa Naujojoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.
vedama **Stepono ir Valentino Minkų**, gir-
dima nauju laiku

Sekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30.

Boston, Mass. — WLYN - 1360

Programoje: pasaul. žinių santrauka, mu-
zika, dainos ir Magdutos pasaka.

502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass
Tel.: AN 8-0489

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA

Nuo sausio 22 d. programą perėmė
PETRAS VIŠČINIS

Sekmad. nuo 11 val. iki 12 val. dienos
AM 1430 klc., FM 107.9 megaciklų
WHIL, Boston, Mass. 02155

Petras Viščinis, vedėjas.

173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209.

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCŪS

RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio
10:00 — 11:00.

Šeštadienį ir sekmadienį 8:00—9:30.
"Vakaruškos" pirmadienio vak. 7:00-8:00.

Visos programos iš

WOPA Stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F.M.
7159 S. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill
Tel.: HEmlock 4-2413.

MARGUTIS

Seniausia ir populiariausia radijo progra-
ma Chicagoje.

Stotis WXRT — radijo banga FM — 93,1
Kas dieną nuo 7 val. vakaro (išskyrus šeš-
tadienius ir sekmadienius)

Programos vedėjas **Henrikas Žemelis**.

Adresas: MARGUTIS, 6755 S. Western Ave
Chicago, Ill. 60636. tel GRowehill 6-2242.

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo programa TĖVYNĖS GARSAI

penktadieniais 8—9 val. vakaro
per WXEN-FM stotį 106,5 mc
Vedėjas — **Juozas Stempužis**.
4249 Lambert Rd., Cleveland 21, Ohio
Tel. 382-9268

Detroit, Mich.

LITHUANIAN MELODIES Radijo valandėlė
girdima kiekv. šeštadienį 8:45—9:45 p.p.
iš Detroito stoties WJLB — 1400 klc.

Pranešėjai: **Patricia Brandza** ir
Aigis Zaparackas

Vedėjas **Ralph Valatka**.

15750 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.
telephone: BRoadway 3-2224

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE

WQRS-FM stotis. Banga 105.1 Mc.

Sekmadieniais 8:30 — 9 val. ryto.

Išlaiko radijo klubas.

Klubo pirm. — inž. Vacys Urbonas.
17175 Gaylord Ave., Detroit, Mich. 48240
Tel. KC 7-9642

Programos redaktoriai ir pranešėjai:
Jonas Kriščiūnas — 840-4240; Kazys Go-
geis — 530-0083; Rožė Razauskienė —
278-1353; Stasys Garbūškas — 1A 6-1300;
Antanas Janušis — VC 5-8317.

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vaistybės kultūrinė valandėlė
WBMI — FM 95.7 mc.

Kiekvieną sekmadienį 12:00 — 1:00 p. p.
Programos vedėjas **A. Dragunevičius**,
273 Victoria Rd., Hartford, Tel. CH 9-4502

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"

Radijo valanda girdima

kiekvieną šeštadienį 5:00—6:00 val. p. p.
iš New Yorko stoties WEVD — 1330 kilo.
ir 97.9 meg. (FM).

Direktorius **Jokubas J. Stukas**,
1016 Schmeier Rd., Hudsides, N. J. 07205.
Tel. 207-0070 (Code 201)

Kultūrinė liet. radijo valanda anglių kalba
per SEION HALL Un-to stotį WJOU-FM
pirmadienio vakarais 8:05 89.5 meg.
Vedėjas **J. J. Stukas**.

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Nauja radijo programa, pradėta bal.
24 d. girdima kiekvieną sekmadienį
nuo 9 val. iki 10 val. ryto.
WHBI stoties 105.9 FM banga.

Adreass: Romas Kezys, 62-15 69 Place,
Middle Village, N. Y. 11379.
Telefonas: TW 4-1288.

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
BENDRUOMENĖS BALSAS

Stotis WTEL — 860 kilocycli.

Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p. p.
Kultūrinės apžvalgos, žinios, vietos
kronika, muzika ir skelbimai.
Programas tvarko ir praveda redakcinis
kolektyvas.

Rašyti: "Bendruomenės Balsas",
1203 Green St., Phila., Pa. 19123
Telef. PO 5-0932

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Penn.

Pittsburgh, Penn. - WPIT 730 kilocycles
Sekmadieniais 12:30—1:00 p. p.

Programos vedėjai:

Povilas ir Gertruda Dargiai.

Visais reikalais kreiptis:

2040 Spring Hill Road, Pittsburgh 16 Pa

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min.
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku,
41,15 ir 50,34 metrų bangomis.

Vedėjas **Dr. J. Gailius**.

Circonvallazione NOMENTANA 162

Rochester, N. Y.

Kultūrinė lietuviška valandėlė

Sekmadienio rytą 9:35—10:00 per WHEC
1460 klc.

Išieiko Lietuvių Radijo Klubas

Klubo valdyba: Pr. Puidokas, pirm., 580
Wilkins St., (14521); A. Cieminis, vicep.;
R. Kirsteinas, sekr. 229 Nester St. (14621);
V. Žmuidzinas, išd.; E. Karklienė, narė.

Programas praveda valdybos nariai ir
šie vedėjai: O. Adomaitienė, A. Dziakonas,
St. I. gūnas, Br. Krokys, B. Sedlickaitė ir
D. Siurinė.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIOJO PARTIJA

WBRY, Waterbury, 1590 Kilocycles

Kiekvieną šeštadienio vakarą
6:10 iki 7:00 p. m.

Programos vedėjas ir direktorius,

John D. Adams (Adomaitis)

5 Harriet Ave., Waterbury, Conn. 06708
Telefonas: 753-8898

Radijo valanda — Lietuvos atsiminimai

Stotis WWCO, banga 1240

Veikia sekmadieniais 9:35—10:30 A.M.
Vedėjas **Antanas Paliulis**.

Adresas: 65 Bank St., Waterbury, Conn.
Telef. 754-5141

Washington, D. C.

Nuo gegužės 1 pakeistas transliacijų
laikas ir bangos:

Kasdien 18 val. 30 min. ir 20 val.
Lietuvos laiku 10, 19, 25 ir 31 metr ban-
gomis.

Jos girdimos **vasaros laiku**:
Washington-New York — 11:30 AM ir
1:00 PM.

Chicago — 9:30 AM ir 11:00 AM.

Los Angeles — 8:30 AM ir 10:00 AM.

Vakary Europoj — 4 val. 30 min. vak. ir
6 val vakaro

Pietų Amerikoj — 12:30 p p. ir 2 v. p.p.
Australijoj (Sianey, Be.bouren) — 1:30 v.
ryto ir 3 val. ryto.

Adresas:

Voice of America, Washington 25, D.C.

Wilkes-Barre, Pa.

Liet. Bendruomenės sk. Radijo programa
Sekmadieniais 3—3.30 val. p. p.
Stotis WPTS, 1.000 W. Can. 1540 Pittston,
Pa.

Radijo komisija: V. Paulauskas, kun. B.
Danis, dr. B. Kasas, N. Bajorienė ir vac.
Romanas. Pranešėja N. Bajorienė.

Montrealis, Canada

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną šeštadienį 5 val. 30 min. pp.
CFMB stotis — Banga 1410.

Programos vedėjas **L. Stankevičius**.
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada
Tel: 669-8834

Toronto, Ont, Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Girdima du kartus savaitėje:

Šeštadieniais —

3:30—4:30 p.p. banga 1250

Stotis CHWO-Oakville, Ont, Canada

Sekmadieniais —

2:00—2:30 p.p. banga 1270

Stotis WHLD, Niagara Falls, N. Y., USA
Programos vedėjas **Jonas R. Simanavičius**.
111 Roncesvalles Ave., Toronto 3, Ont.
Canada. — Tel. 534-1274.

Tas pats adresas yra ir "Dainos" dovanų
ir plokštelių krautuvės.

LIETUVIŲ DIENŲ

žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N. Y. — "Darbininko" adm-ja.
So. Boston, Mass. — S. Minkus
Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis,
"Uraugas", J. Karvelis, "Marginiai"
"Terra".

Cicero, Illinois — B. Štangenbergas.

Cleveland, Ohio — "Dirva", V. Rociūnas,
V. Taraska.

Detroit, Mich. — "Gaiva", "Neringa",
St. Anthony's Parish Library.

Grand Rapids, Mich. — J. Belinis.

Hartford, Conn. — V. Nenortas.

Kenosha, Wis. — B. Juška.

Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.

Omaha, Nebr. — Kun. L. Musteikis.

Putnam, Conn. — Immaculata Conception
Convent.

Rochester, N. Y. — A. Sabalis.

Waterbury, Conn. — "Spauda".

Woodhaven, N. Y. — "Aidas", "Romuva".

Woodmant, Conn. — Z. Šaulytė.

Worcester, Mass. — Pr. Pauliukonis.

Anglijoje

Kew, Surrey — "Dainora".

Bradford, Yorks — Kun. J. Kuzmickis.

Australijoje

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius.

W. Brunswick — A. Vingis.

St. Kilda — N. Butkūnas.

Mirren — J. Rupinskas.

Sydney — Kun. P. Butkus.

Italijoje

Roma — Mnšgr. V. Mincevičius.

Kanadoje

Toronto, Ont. — V. Aušrotas, A. Kuolas,
P. Misevičius, Time Cigar Store.

Montreal, Que. — P. Rudinskas, (Parish
Library)

Sudbury, Ont. — Kun. A. Sabas.

Winnipeg, Man. — Br. Bujokienė.

Venecueloje

Caracas — Kun. A. Perkumas.

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku
kiekviena vakarą 20:15-20:30 Liet. laiku.

Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.

Vedėjas **Kun. Dr. V. Kaziūnas**.

Adresas:

Sezione Litvana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO.

LD administracija dėkoja visiems,
kurie neraginami atsiuntė 1967 m.
prenumeratos mokestį; prašome ir
kitus nedelsiant atsilyginti; skolos
sunkina žurnalo leidimą.

Pakeitę adresą, tuojau praneškite,
kad nesusitrukdytų žurnalo
siuntimas.

PAVASARIS / SPRING by A. Valeška